

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра банківської справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Перспективи розвитку послуг з інтернет-трейдингу на фондових ринках світу

Студента 2 курсу 7м групи
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»
спеціалізації «Фінансове брокерство»

Науковий керівник
канд. екон. наук

Гарант освітньої програми
канд. екон. наук

Котлярової Ірини
Володимирівни

Серажим Юліан
Віталійович

Гербич Людмила
Анатоліївна

Київ – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
СУТНІСТЬ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВИХ РИНКАХ	6
1.1. Сутність та види інтернет-трейдингу.....	6
1.2. Інформаційне забезпечення інтернет-трейдингу.....	12
1.3. Роль інтернет-трейдингу у розвитку фондового ринку	16
РОЗДІЛ 2	24
ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ТА СВІТУ	24
2.1. Еволюція інтернет-трейдингу в Україні	24
2.2. Аналіз послуг з інтернет-трейдингу на прикладі OTP Capital.....	28
2.3. Інтернет-трейдинг на фондових ринках України та світу	42
РОЗДІЛ 3	57
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВИХ РИНКАХ	57
3.1. Перспективи розвитку інтернет-трейдингу на фондових ринках	57
3.2 Впровадження новітніх інструментів інтернет-трейдингу на фондових ринках	61
3.3 Шляхи впровадження світового досвіду з інтернет-трейдингу на фондовому ринку України	66
СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	82

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток технологій в світі призвів до впровадження автоматизованих систем у всі сфери і фондовий ринок не виключення. Таким чином, з'явився інтернет-трейдинг, який надає змоги полегшити проведення операцій на фондовому ринку і розвиток даної онлайн-торгівлі потрібен для покращення ведення торгів інвесторами та брокерами. В Україні стоїть гостра проблема у тому, що фондовий ринок розвинутий не так сильно як в західних країнах та США. Головною потребою стоїть розвиток інтернет-трейдингу в Україні і фондового ринку в цілому.

Розвиток та специфіку онлайн-торгів активно досліджують зарубіжні та вітчизняні вчені. Серед них можна виділити Д.Гладун [38], Т. Тарабакін [40], О. Семчук [38,39] Актуальність та розвиток інтернет-трейдингу досліджують та розкривають у своїх роботах такі вчені як А.Колосов, В.Мудрий, А.Книр, О.Фарина, Т.Манько [41].

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та механізмів торгівлі цінними паперами через інтернет та визначення основних перспектив розвитку онлайн-торгівлі на фондовому ринку України.

Для досягнення цієї мети були сформульовані такі **завдання**:

- Провести огляд літературних джерел та обґрунтувати необхідність і сутність інтернет-трейдингу на фондовому ринку в цілому ;
- Провести огляд інформаційного забезпечення інтернет-трейдингу та визначити його роль у проведенні онлайн-торгівлі;
- Дослідити роль інтернет-трейдингу у розвитку фондового ринку
- Проаналізувати еволюцію інтернет-трейдингу на фондовому ринку України
- Провести аналіз послуг з інтернет-трейдингу ТОВ «КУА «ОТП Капітал»;
- Провести аналіз послуг з інтернет-трейдингу на фондових ринках України та світу;

- Дослідити перспективи розвитку інтернет-трейдингу на фондових ринках України
- Провести аналіз новітніх інструментів онлайн-торгівлі на фондових ринках
- Розробити рекомендації щодо підвищення рівня розвитку інтернет-трейдингу на фондовому ринку України.

Об’єктом дослідження є фондовий ринок України.

Предметом дослідження є аналіз процесів проведення інтернет-трейдингу на фондовому ринку України.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукові праці та нормативно-правові акти щодо інтернет-трейдингу на фондовому ринку України. В основу дослідження було покладено загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: абстрактно-логічний – для аналізу фахової літератури, теоретичного узагальнення й формування висновків щодо сутності інтернет-трейдингу; декомпозиції – для розкриття мети дослідження та постановки завдань; методи аналізу та синтезу – для дослідження рівня розвитку інтернет-трейдингу в Україні та світі.

Інформаційною базою для дослідження є законодавчі та нормативні акти з питань регулювання брокерської діяльності на фондовому ринку; офіційні дані ОТР Capital, ПАТ «Українська біржа» та ПФТС та наукові публікації з досліджуваної проблеми.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному: запропоновано шляхи розвитку послуг з інтернет-трейдингу в Україні спираючись на досвід зарубіжних країн.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати можуть бути використанні Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, брокерськими компаніями, які проводять свою діяльність на фондовому ринку України.

Особистий внесок магістра. Випускна кваліфікаційна робота є самостійним завершенням дослідженням автора.

Публікації. Окремі результати дослідження знайшли відображення в науковій статті: Котлярова І. В. Розвиток інтернет-трейдингу на фондовому ринку України // «Стратегії розвитку фінансового ринку України»: зб. наук. С 83 ст. денної форми навчання / відп. ред. Н.П. Шульга. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – С.46-52.;

Котлярова І.В. Розвиток Інтернет-Трейдингу На Фондовому Ринку України Стратегії розвитку фінансового ринку України: Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (Київ, 22-23 листопада 2017 р.): тези доп. / відп. ред. Н.П. Шульга – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – С. 324-328.

Абробація результатів дослідження. Результати наукового дослідження стали основою для доповіді на науковій конференції «Стратегії розвитку фінансового ринку України»: (м. Київ, 22 листопада 2017 р.) на тему «Розвиток інтернет-трейдингу на фондовому ринку України».

Обсяг та структура роботи. Робота складається з 3 розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел. Обсяг роботи складає 80 сторінок. В роботі представлено 16 таблиць, 15 рисунків та використано 53 наукові джерела.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВИХ РИНКАХ

1.1. Сутність та види інтернет-трейдингу

До недавнього часу для придбання цінних паперів необхідно було прийти безпосередньо до брокера або скористатися телефоном. Час на укладення угоди становила близько 30 хвилин, а джерелами інформації, на основі яких приймалися рішення, були преса, чутки, поради брокера. Але з появою і все більш широким про- виникненням в повсякденне життя глобальної мережі Інтернет став можливим і інтернет-трейдинг.

Інтернет-трейдинг - це спосіб доступу до торгів на фондовій біржі з використанням Інтернету, як засобу зв'язку [1]. Також можна дати ще одне тлумачення інтернет-трейдингу - це система роботи з цінними паперами, яка дозволяє інвестору власноруч отримувати доступ до біржової інформації, а також укладати угоди з купівлі-продажу цінних паперів на біржі в режимі реального часу за допомогою спеціальної сертифікованої програми, встановленої на персональному комп'ютері.

Прямий електронний доступ до біржових торгів (direct market access – DMA) – подібний до Інтернет-трейдингу вид послуги за визначенням, але інший з технологічної точки зору [2]. Ця технологія використовується на західних та азійських розвинених фондових майданчиках і являє собою високошвидкісний електронний канал («шлюз») біржової інформації, що, як правило, використовується для торгівлі цінними паперами на зарубіжних фондових біржах.

Підключення до західних бірж потребує принципово нових технічних рішень порівняно з технологіями торгівлі цінними паперами на вітчизняних фондових майданчиках [2]. Більше того, в Україні механізм доступу на зарубіжні фінансові ринки не врегульований законодавчо.

Завдяки інтернет-трейдингу тепер інвестори можуть проводити свою діяльність на біржі не виходячи з дому, самостійно ухвалювати рішення та

швидко укласти угоди, а це, в свою чергу, економить час та гроші. Трейдинг у мережі інтернет приваблює інвесторів своєю простотою проведення операцій та низькими тарифами на оплату послуг онлайн-брокерів. Також інвестор може повністю поклатися на кваліфіковані консультації онлайн-брокера.

Крім того, істотно знижується бар'єр входження на ринок. Якщо до появи інтернет-трейдингу брокерові було не вигідно працювати з інвестором, якщо той володів сумою менш ніж 25 тисяч гривень, то зараз навіть інвестори з 1000-5000 гривень можуть успішно діяти на біржі [3].

Інтернет-торгівля на фондовому ринку відбувається за допомогою онлайн-брокера, який надає своїм клієнтам програмне забезпечення для виходу на біржу. Таким чином, онлайн-брокер є не тільки посередником між біржою та клієнтом, який має бажання самостійно проводити торгівлю на валютній, фондовій або торговій біржі, а також являється консультантом для свого клієнта, що надає змогу безпечних торгів для не професійних торговців.

Інтернет-технології дозволяють брокерам надавати принципово новий набір послуг: дані щодо котирування в режимі онлайн, новини та звіти компаній, спостереження за станом інвестиційного портфеля клієнта (склад, поточна вартість і дохідність активів), дослідження ринку в цілому та його окремих сегментів, кредитування клієнта грошовими та фондовими активами, можливість працювати з похідними фінансовими інструментами тощо [4].

Можна виділити як переваги, так і недоліки інтернет-трейдингу.

Щодо переваг інтернет-трейдингу, то це, прискорення процесу обороту угод на біржі, та зростання їх до необмежуваної кількості, які інвестор може зробити за день.

Інтернет-трейдинг цікавить інвесторів, завдяки тому, що розмістивши акції на баржі, вони не повинні слідкувати безперервно за ринком через монітор, а можуть сформувати свій портфель найпривабливішими цінними паперами і коректувати його час від часу.

Інтернет-трейдинг має як позитивні так і негативні сторони, як і будь-який інший вид послуг. Розглянемо сильні та слабкі сторони інтернет-трейдингу, які представлені на рис.1.1.

Рис.1.1. Сильні та слабкі сторони інтернет-трейдингу *

*Примітка: Складено автором за джерелом [3]

Таким чином можна виділити такі переваги:

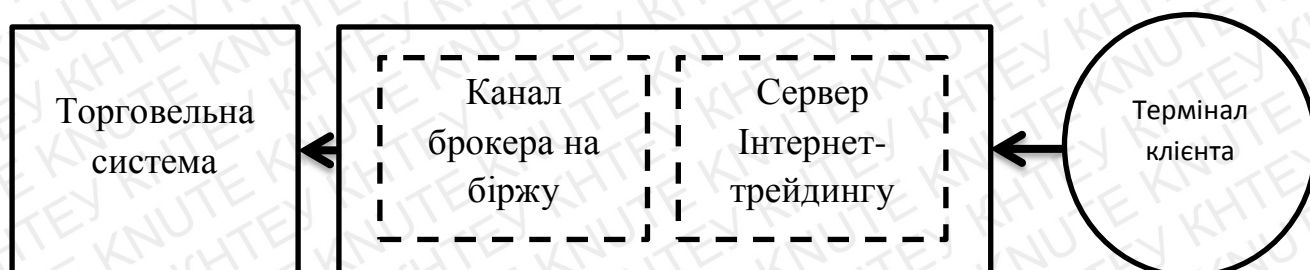
1. Прийнятна вартість операцій з купівлі-продажу;
2. Висока ліквідність;

3. Прозорість угод і низькі спреди (різниця між кращими цінами покупки й продажу у той самий момент часу на будь-який актив (акції, ф'ючерси, опціони);
4. Швидке відкриття рахунку при мінімальному стартовому капіталі [5].

Існує 2 види інтернет-трейдингу на фондовому ринку:

1. Доступ до ринку для Інтернет-торгівлі цінними паперами здійснюється через посередника.

Брокер є номінальним утримувачем цінних паперів, відкриває своєму клієнтові доступ через Інтернет до своїх торгових терміналів, підключеним до торгових систем і бірж. Клієнт лише віддає розпорядження по операціях в режимі реального часу. Крім того, клієнт в повній мірі може отримувати всі звіти по зроблених операціях, отримувати консультації фахівців, стежити за новинний стрічкою і т.д. В даний час цей варіант доступу є в світі найпоширенішим.

Біржа

Брокер

Рис. 1.2. Система доступу до торгів на біржі через «посередницький» вид онлайн-трейдингу [6, с. 14-17]

На розвинутих ринках клієнти здійснюють угоди й отримують звіти від брокерів щодо зареєстрованих угод, а цінні папери реально змінюють власників у депозитарно-кліринговій системі між рахунками клієнтів брокерів протягом незначного за проміжком часу, що дозволяє укладати біржові угоди на нетривалий термін, тим самим розширюючи можливості біржової торгівлі.

2. Прямий доступ до торгів (direct access).

Інвестор самостійно торгує цінними паперами на біржі в режимі реального часу за допомогою спеціального програмного забезпечення без посередництва Інтернет-брокера. Перевагою є оперативність системи, так як можна як зробити, так і відкликати угоду. Недоліком є більш високі ризики (інвестор діє самостійно без допомоги професіоналів).

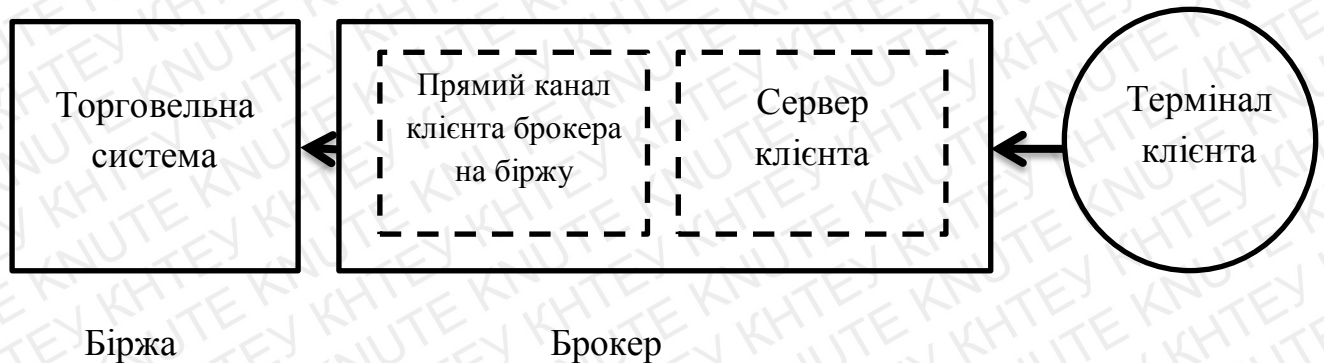

Рис. 1.3. Схема доступу до торгів на біржі через «самостійний» вид онлайн-трейдингу [6, с.14-17]

Головна особливість «самостійного» виду Інтернет-трейдингу полягає в тому, що інвестор самостійно оперує на фондовій біржі в режимі реального часу за допомогою спеціального програмного забезпечення без прямого посередництва онлайн-брокера. Інвестор має стати клієнтом брокера, тому що фондова біржа не може надати доступ фізичній особі напряму. Однак такий брокер повинен мати або надати клієнту сервер, що розміщений безпосередньо біля серверів самої біржі, так звана «спільна локація» (з англ. colocation) [7]. Завдяки близькості до серверів біржі інвестор отримає переваги такого виду електронної торгівлі: оперативність, тобто можливість не тільки здійснювати, але й негайно відшукати параметри угоди в разі необхідності, висока продуктивність, або можливість здійснювати багато біржових угод за малий проміжок часу. Остання характеристика передбачає використання роботомеханічних та алгоритмічних торговельних систем у процесі трейдингу.

Порівнюючи український інтернет-трейдинг з американським, можна виявити деякі відмінності. У зарубіжній практиці Інтернет-трейдинг буває:

- а) «Масовий» - здійснюється через Інтернет-брокерів, які є дисконтними і забезпечують автоматизований збір заявок з подальшою передачею їх маркет-мейкеру на виконання;
- б) "Елітний" - здійснюється через Electronic Communication Network (ECN), що забезпечує пряму трансляцію заявки або в обрану ECN, або на NASDAQ в чергу під ім'ям відповідної ECN, або фахівця на NYSE [42].

Основні складові інтернет-трейдингу - це торгова система, користувачі інтернет-трейдингу, інтернет-брокери і програмне забезпечення або система інтернет-трейдингу [10].

Торгова система - це набір певних алгоритмів, інструкцій і дій трейдера, на основі проведеного технічного аналізу. Біржа здійснює контроль поставки цінних паперів і своєчасної оплати угоди, а також висуває певні вимоги до торговців на ній цінних паперів (здійснює лістинг). В Україні до ринку доступ до торгів на біржі надається виключно професіональним учасникам ринку цінних паперів, тобто відносини безпосередньо між біржею і інвестором-непрофесійним учасником неможливі.

Користувачі інтернет-трейдингу. Це люди, які мають вільні грошові кошти і бажають їх розмістити на ринку цінних паперів максимально зручно, швидко і комфортно для себе. Для цього вони звертаються до посередника - інтернет-брокера. В обов'язки інтернет-брокера входить прийом від клієнта доручень на виконання угоди, передача йому звітів про вчинені за цими дорученнями угодах, депозитарні та деякі інші послуги. Всі інші брокерські послуги (консультаційні, інформаційні) є супутніми, а в інтернет-варіанті надається мінімальний набір брокерських послуг. Це одна з причин надання інтернет-брокером мінімального обсягу брокерських комісійних.

Останній один елемент інтернет-трейдингу - система інтернет-трейдингу. Вона являє собою спеціальне програмне забезпечення, що дозволяє торгувати цінними паперами через Інтернет.

Таким чином, інтернет-трейдинг прискорює вихід торговця на біржу та дає змогу в будь-який час провести торги з будь-якого куточку світу. Виділяють 2 види інтернет-трейдинг: через посередника та прямий доступ до торгів. При першому для виходу на біржу обов'язково необхідна участь брокера, при прямому торговець робить всі операції самостійно.

1.2. Інформаційне забезпечення інтернет-трейдингу

Програмне забезпечення для інтернет-торгів є основним інформаційним забезпеченням для торговця про інформацію на фондовому ринку.

Головним інструментом трейдера є комп'ютер чи інше цифрове пристрій, оснащений спеціалізованим програмним забезпеченням. З його допомогою трейдер отримує в режимі реального часу курси валют і котирування цінних паперів у вигляді часових рядів або таблиць. Програмне забезпечення дозволяє йому аналізувати отриману інформацію, будувати прогнози, здійснювати тестування власних методів аналізу і прогнозу, торгових стратегій, подавати заявки на здійснення угоди або припиняти її. Для цього використовуються різні індикатори - індикатори обсягу, проста та зважена змінна середня, експоненціально змінна середня, індикатор моменту, індекс відносної сили, індикатор MCAD (Moving Convergence Average Divergence - сходження-розбіжність ковзних середніх), статистичний індикатор. Вони служать інструментами, за допомогою яких працює трейдер.

Найпоширенішими програмними забезпеченнями, що використовують торговці для виходу на фондовий ринок є: QUIK, Smarttrade, Smartx. Також існують програмні забезпечення для мобільних пристроїв, такі як: Ismart, Ismart Android Edition, Smartpad, Pockettrade WEB Та Pockettrade For Windows Mobile.

Розглянемо данні програмні забезпечення детальніше.

Найбільш популярним програмним забезпеченням, який використовують майже усі онлайн-брокери є ПО Quik.

Дане торгове забезпечення розроблене для операційної системи Microsoft Windows, але якщо у торговця є бажання працювати на комп'ютерах марки

Apple, то потрібно використовувати утиліту Boot Camp, поширювану безкоштовно Apple Inc.

Quik – це програмний комплекс для організації доступу до біржових і позабіржових торгових систем у режимі реального часу. Програмний комплекс складається з серверної частини й робочих місць (терміналів) клієнта, взаємодіючих між собою через інтернет.

Quik – це аббревіатура від Quickly Updatable Information Kit. З самого початку QUIK був інформаційною системою, яка відрізнялася високою швидкістю доставки даних, що і відобразилося у назві програми. Зараз QUIK є багатофункціональною інформаційно-торговою платформою з різними галузями застосування. [8]

Робоче місце Quik – це спеціальна програма, що встановлюється на комп'ютер користувача, яка призначена для перегляду та аналізу біржових котирувань, а також для здійснення угод.

Угоди через торговий термінал Quik за бажанням клієнта можуть укладатися із застосуванням електронного цифрового підпису (ЕЦП), що забезпечує надійний захист. Але, сертифікат на ЕЦП надається рівно на 1 рік і в останній день цього терміну діє не повну торгову сесію, а тільки до того часу й хвилини, в які був випущений. Оновленими сертифікатами ЕЦП можна користуватися з початку наступного торгової сесії, так як особливості програмного забезпечення не дозволяють реєструвати отримані сертифікати протягом торгової сесії. Отже, оновлений сертифікат необхідно надіслати не пізніше ніж за один робочий день до закінчення терміну дії попереднього сертифіката. [8]

Програмне забезпечення SmartTrade - професійний торгово-аналітичний термінал, розроблений для здійснення торгових операцій на фондовому ринку через Інтернет.[43]

SmartTrade забезпечує:

- а) максимально якісне і оперативне здійснення торгових операцій;
- б) ергономічність і швидкість роботи;

- в) простоту в установці і використанні;
- г) гнучкий графічний інтерфейс;
- д) близько 20 вбудованих технічних індикаторів;
- е) виставлення спеціальних логічних наказів;
- ж) взаємозв'язок вікон зі списком котирувань;
- з) ефективний аналітичний інструментарій;
- и) можливість експорту в зовнішні пакети технічного аналізу;
- к) високий рівень захищеності.

Торговий термінал SmartX - термінал нового покоління, розроблений на сучасній технологічній платформі для торгівлі на фондовому і терміновому ринках.[44]

Основні особливості і переваги терміналу SmartX :

- а) вбудована система ризик менеджменту;
- б) торгівля «в один клік» по склянці і графіку;
- в) гнучкі налаштування параметрів наказів stop і market;
- г) торгівля «гарячими клавішами»;
- д) різні типи форм подачі заявок;
- е) нове ергономічне вікно введення торгових наказів;
- ж) створення механічних торгових систем будь-якого рівня.

Не завжди існує можливість торгувати на фондовому ринку зі стаціонарного комп'ютера або ноутбука, іноді їх просто не виявляється під рукою, а так потрібно терміново закрити ордер або навпаки відкрити нову угоду. Саме в цей момент рятує торговий термінал, встановлений на телефон, смартфон або інший мобільний пристрій.

Мобільний трейдинг - повноцінна торгівля на біржі за допомогою мобільних пристроїв з підключенням до мережі інтернет, дозволяє в будь-який момент контролювати стан відкритих ордерів і входити в ринок в найвдаліші моменти.

Бажано не використовувати такий варіант роботи як єдиний, стаціонарний термінал трейдера все ж має великі можливості. ніж його мобільна версія.

Робота таких терміналів трохи відрізняється від повноцінних варіантів, але в них завжди присутні всі основні функції. Крім цього є повна синхронізація зі стаціонарною торговою платформою, встановленої на персональному комп'ютері. Тобто можна частину операцій виконати вдома, а після відстежувати стан угоди на біржі за допомогою мобільного трейдингу.

Програма PocketTrade - це спеціальна версія програми SmartTrade для кишенькових комп'ютерів (КПК), з операційною системою Windows Mobile, а також КПК з GPRS-модулем або в поєднанні з телефоном, що підтримує GPRS.

Основною перевагою даного торгового терміналу є можливість безперервного мобільного доступу до біржових торгів.[45]

Технічні можливості PocketTrade:

- а) доступ з мобільного пристрою до біржових торгів в режимі on-line;
- б) з'єднання з сервером системи SmartTrade з використанням той же протоколу зв'язку;
- в) графічне і табличне відображення ходу торгів.

Web-кабінет - повноцінний біржовий термінал, який працює у вікні Інтернет-браузера і не вимагає установки на ПК. Основною перевагою даного терміналу є можливість здійснювати біржові операції без використання спеціальних програм.

Технічні можливості Web-кабінету:

- а) дозволяє здійснювати торговельні операції з будь-якого комп'ютера, що має стандартний браузер і вихід в Інтернет (за відсутності доступу до Вашого ПК);
- б) не вимагає попереднього налаштування;
- в) дає доступ до біржових торгів при відсутності прав адміністратора ОС;
- г) не вимагає спеціальної установки портів, так як для обміну інформацією використовується стандартне http / ssl з'єднання;
- д) все облікова інформація доступна через web-інтерфейс.

Торговий термінал MetaTrader 4 Forex Ltd є клієнтською частиною платформи MetaTrader і пропонується клієнтам компанії Форекс Україна в якості основної програми для роботи на ринку, тому що крім своєї основної функції - здійснення торгових операцій, включає широкий набір інструментів для графічного аналізу та розробки скриптів для автоматичного трейдингу. [46]

Переваги терміналу metatrader:

- а) зручний багатомовний інтерфейс;
- б) торгівля на різних фінансових ринках (Forex, Futures, CFD);
- в) безпеку проведених операцій (128 бітове шифрування);
- г) настроюються графіки і вбудовані індикатори для технічного аналізу;
- д) інструменти для розробки і тестування скриптів і торгових роботів;
- е) хеджування - відкриття угод по одному інструменту в різних напрямках;
- ж) вбудована стрічка фінансових новин в режимі реального часу;
- з) вичерпний набір відкладених ордерів, включаючи функцію Trailing Stop. [9]

Отже, існує багато програмних забезпечень для інтернет-трейдингу. Вони бувають як стаціонарними та і мобільними. Одним з найпопулярніших програмних систем є система Qiuk. Дана система має високу швидкість доставки даних та багатофункціональну інформаційно-торгову платформу з різними галузями застосування.

1.3. Роль інтернет-трейдингу у розвитку фондового ринку

Глобальна мережа Інтернет дозволяє вирішити багато проблем, що виникають при управлінні інвестиціями на фондовому ринку. На Заході інтернет-трейдинг успішно використовується вже багато років. В Україні бум інтернет-трейдингу почався тільки у 2009 році.

Оскільки інтернет-трейдинг дозволяє значно знизити витрати клієнтів, збільшити швидкість обробки торгових заявок, а також майже повністю

виключити необхідність телефонного контакту з брокером, то в силу всього цього основна цільова група інтернет-трейдингу - інвестори з невеликими капіталами. [47]

Сучасний розвиток інформаційних технологій призвело до того, що все більша кількість інвесторів починає віддавати перевагу інтерактивному методу ведення торгів цінними паперами, що дозволяє в режимі реального часу відправляти заявки на продаж або купівлю цінних паперів своєму брокеру з використанням комп'ютера, а не передавати їх по телефону. [48]

Суть Інтернет-трейдингу полягає в наступному: брокер є номінальним утримувачем цінних паперів клієнта, і відкриває йому доступ до своїх торгових терміналів, підключеним до торгових систем і бірж. Доступ до систем брокера здійснюється по мережі Інтернет, і клієнт може віддавати розпорядження по операціях в режимі реального часу. Здійснюючи угоди, клієнти отримують звіти від брокерів. Самі угоди реєструються на біржах, а цінні папери реально змінюють власників в розрахункових депозитаріях.

Придбання цінних паперів, визнане в усьому світі найкращим способом вкладення вільного капіталу, завдяки Інтернет-технологій стало доступно сьогодні всім бажаючим. Попит на інтерактивну торгівлю зростає з кожним днем.

Трейдинг в мережі приваблює потенційного інвестора, насамперед зовнішньою простотою здійснення угод і низькими тарифами на послуги Інтернет-брокерів. Робота на біржі через Інтернет дозволяє за короткий проміжок часу самостійно сформувати інвестиційний портфель, а потім управляти активами, отримуючи без зволікання всю необхідну інформацію (котирування, аналіз, прогнози) в будь-якій точці земної кулі. Інтернет-трейдинг надає можливість будь-якій людині брати участь в торгівлі цінними паперами, не витрачаючи при цьому час на навчання і отримання статусу професійного учасника ринку цінних паперів. [3]

Ринок Інтернет-трейдингу в Україні активно розвивається. Виросло якість послуг, перш за все за рахунок розширення переліку доступних клієнтам

операцій і сервісів. Сучасні системи Інтернет-трейдингу, крім стандартних можливостей отримання котирувальної інформації, простий аналітики та виконання замовлень на покупку і продаж акцій, все частіше комплектуються такими можливостями, як вбудований технічний аналіз, експорт інформації в спеціальні програми аналізу даних, маржинальне кредитування, автоматизація торгових і бухгалтерських операцій, розрахункові операції, онлайн-консультації з фахівцями.

Примітно, що, виявляючи активність в області Інтернет-трейдингу, українські банки, наочно демонструють зміну стратегічних установок кредитних організацій, що відбувається в даний час.

Інтернет-трейдинг орієнтований передусім на масового приватного інвестора, що займає відносно невеликим капіталом. І, незважаючи на те, що в Україні цей сегмент інвесторів ще далеко не масовий, інтерес до нього з боку банків свідчить про їхню готовність боротися за це перспективний напрямок.

Таким чином, головною перевагою інтернет-трейдингу є швидкість проведення операцій на фондовому ринку. Данна швидкість дає змогу ринку бути завжди у рухомому стані. Тепер кожен інвестор може з будь-якого куточку планети вести свою діяльність і йому не потрібно бути завжди на зв'язку з брокером. [5]

Ще однією загальною тенденцією стає прагнення брокерів забезпечувати своїм клієнтам повнофункціональний сервіс, пов'язаний з наданням можливості не тільки торгувати на тій чи іншій біржі, а й отримувати вичерпну інформацію про хід торгів на інших біржах і позабіржових торговельних майданчиках, а також новини (загальноекономічні, фондові, галузеві) і аналітичні розробки. Важливим моментом є також стикування в реальному часі з різними додатками, що забезпечують технічний аналіз.

Все це призводить до виникнення альянсів між Інтернет-брокерами та інформаційними агентствами - професійними розповсюджувачами фінансової інформації. Безумовно, оптимальним варіантом в цьому випадку буде наявність

єдиного терміналу для проведення торгових операцій і надання інформаційного забезпечення. [3]

Головна особливість Інтернет-трейдингу - простота здійснення операцій як для клієнта, так і для бек-офісу брокера. Це дозволяє залучити до роботи на фондовому ринку нові шари інвесторів (регіональних та індивідуальних), яких лякала складність процедури взаємодії з брокером і які не представляли великого інтересу для брокера як клієнти внаслідок високих витрат на одиницю продукції на їх обслуговування. Вважається, що брокер, який не використовує технології Інтернет-трейдингу, не в змозі ефективно обслуговувати інвесторів, які володіють сумою менше 15 тис. Дол. Саме реальна можливість різко підвищити оборот за рахунок зростання числа клієнтів при незначному збільшенні витрат на їх обслуговування стимулює практично всі великі та середні російські інвестиційні компанії та банки до заяв про намір запропонувати найближчим часом послуги Інтернет-трейдингу для своїх клієнтів. [4]

Інтернет-трейдинг відкриває перед людиною великі можливості. На шляху до досягнення високих цілей можуть виникати труднощі, але є і ряд переваг.

Серед переваг інтернет-трейдингу ми виділимо наступні:

Підвищення ефективності роботи клієнтів на фондовому ринку. У звичайного брокерського обслуговування при зростанні числа клієнтів з'являється обмеження - пропускна здатність брокера. Законодавством і біржовими правилами інвесторам заборонено безпосередньо торгувати на біржі, тому клієнт може виставляти свої заявки тільки через брокера. Припустимо, що за один день 100 клієнтів обслуговує 5 брокерів. Але це зовсім не говорить про те, що на кожного брокера виходить 20 клієнтів в день. Всі 100 клієнтів можуть зателефонувати брокерам саме в той момент, коли на ринку будуть відбуватися якісь зміни. Природно, хтось із брокерів просто фізично не встигне вчасно здійснити вказівку свого клієнта.

Одночасна торгівля на декількох біржах. У традиційному режимі це дуже ускладнене - різні телефонні номери, різні паролі, різні схеми розмови з

брокерами. Точно так же більшість сучасних систем інтернет-трейдингу дозволяє «в навантаження» отримувати в онлайні новини і котирування. Останнім часом з'явилися технічні рішення, що дозволяють надати автоматичне виконання сигналів механічних торгових систем, тобто, процес повністю автоматизований і трейдер лише зрідка повинен поглядати на монітор. З'явилася можливість позабіржової торгівлі акціями. Можливий практично миттєвий доступ до світових фінансових ринків. Легкість і зручність перевірки стану рахунку або оплати рахунків можуть бути дуже привабливі для деяких інвесторів. Це, однак, не завжди присутній на російському ринку, де більшість Інтернет-брокерів надають послуги тільки в години роботи бірж. Дану можливість мають інтернет-брокери, які мають власну ECN. [5]

- Мінімум технічного оснащення: Вам знадобиться лише комп'ютер плюс доступ в Інтернет. Програму можна встановити на домашній або робочий комп'ютер (використовувати технологію «товстого клієнта»), а якщо такий відсутній, брати участь в торгах за допомогою "тонкого клієнта" - системи інтернет-трейдингу, що працює через звичайний браузер. Так само можна встановити програму на Мобільні пристрої - такі як стільниковий телефон або портативний комп'ютер. До того ж майже всі брокерські контори пропонують сьогодні приватним клієнтам місця в своїх дилінгових залах.

Ефективність і якість роботи клієнта. Звичайне брокерське обслуговування часто пов'язане з частим запізненням інформації, яка надходить клієнту. У цьому сенсі Інтернет-трейдинг значно підвищує оперативність отримання інформації, клієнт оцінює поточний стан ринку і може реагувати навіть на найменший його рух.

При цьому у всіх сферах є як перспективи так і недоліки. Недоліки гальмують розвиток інтернет-торгівлі, так як це лякає інвесторів.

Серед недоліків інтернет-торгівлі на фондовому ринку можна виділити:
[4]

Безпека роботи та надійність брокера. Посередницькі організації повинні перебудовувати свій бізнес, тому що він стає більш технологічним. Як тільки

відбувається впровадження інтернет-технологій, і посередники починають обслуговувати клієнтів через Інтернет, у них з'являється потреба в захисті інформації, надійному поєднанні. Нерідкі випадки, коли через втрату даних заявка не виконується або, навпаки, виконується два рази. З точки зору збереження клієнтських коштів - надійність клірингового брокера з яким інвестор укладає договір при роботі через ECN вище, ніж інтернет-брокера.

Шахрайство в мережі Інтернет. Можливості поширення неправдивої інформації в Мережі практично не обмежені. Анонімність, яку надає своїм користувачам Інтернет, можливість охоплення великої аудиторії, висока швидкість і набагато більш низька вартість поширення інформації в порівнянні з традиційними засобами її передачі роблять Інтернет дуже зручним інструментом для шахрайських дій.

Відсутність грамотної і взаємовигідної підтримки від брокера. Приватний інвестор - це непрофесіонал. Він не володіє навичками і досвідом брокера. Далеко не завжди можна правильно проаналізувати фондовий ринок і зрозуміти, що в конкретний момент варто купити, отримавши від угоди прибуток і скоротивши ризики. Дана ситуація можлива при покупці опціону (наприклад, при високих цінах на нього) і подальшого покриття даної опціону. В цьому випадку можна отримати позицію з гарантованим прибутком. Але початківець інвестор може просто не знати можливості такої угоди.

Витрати. Інтернет-торгівля дає можливість значно зменшити трансакційні витрати, як з точки зору організації, що надає посередницькі послуги, так і з позиції клієнта. Величина брокерської комісії деяких Інтернет-брокерів становить символічну величину 0-5 с. за операцію. Подібна дешевизна транзакцій не в останню чергу і привела до колосального збільшення обсягу операцій на ринку. Це позитивний фактор для приватного інвестора. У той же час ціна інтернет-підключення залишається для клієнта незмінною - у будь-якого сервісу є своя ціна і в разі вибору швидкого і стабільного підключення 24 години на добу, ця вартість буде далеко не маленькою.

Зручність і простота у використанні. Натиснути кнопку комп'ютерної мишки, як з технічної, так і психологічної точки зору простіше, ніж поговорити з живим дилером по телефону. Торгові інтернет-системи обіцяють інвестору більш швидке і просте укладання угод, але час, що витрачається на пошук обґрунтованих і перспективних інвестиційних рішень, не зменшується, і успішне вкладення все ще вимагає жорсткого, професійного аналізу, досконального розуміння ринку і знання психології. [4]

Коли людині надається більше інформації для обґрунтування своєї думки, фактична точність прогнозів збільшується набагато повільніше в порівнянні з упевненістю людини в своїх прогнозах, навіть коли мова йде про професіоналів. Зменшення витрат і уявна простота торгової діяльності призводять до того, що інвестор здійснює помітно більшу кількість угод, ніж зробив би, використовуючи звичайні способи торгівлі. Дослідники стежили за поведінкою торговців, що перемкнулися з телефонної торгівлі на торгівлю в режимі on-line. Результати вказали на збільшення оборотів портфелів з 74% до 96%, а також на те, що торгові дії інвесторів стали в два рази більше спекулятивними за своєю природою при значному спаді прибутковості. У підсумку, інтернет-торговці торгують більше, при цьому їх торгівля більш спекулятивна і менш прибуткова, ніж раніше.

Психологічний фактор. Інтернет-торгівля в очах початківця або не дуже досвідченого інвестора швидше схожа на комп'ютерну гру, ніж на життя. Торгуючи в інтернеті, інвестори стають занадто впевненими в собі, що і призводить до надмірно активної і по більшості невдалої торгівлі. Така самовпевненість почасти стимулюється "відчуттям контролю і влади", яке є одним з домінуючих чинників при виборі інтернет-торгівлі. Інтернет-трейдинг постійно перевіряє людини на психологічну міцність. Потрібно бути сильною людиною, щоб витримувати програші, без яких робота трейдера не обходиться.

Швидкість і доступність. Кожен користувач Інтернету рано чи пізно стикається з проблемою перебоїв у зв'язку, повільного доступу до сильно завантажених інтернет-сторінок і ненадійності своїх Інтернет-провайдерів.

Недосвідчений інвестор вважає натискання кнопки моментом її фінального висновку. Насправді справа йде трохи інакше. Не секрет, що ефективна електронна "купівля / продаж по ринку" можлива тільки на самих ліквідних фінансових ринках. [2]

Отже, роль інтернет-трейдингу дуже важлива для розвитку фондового ринку, адже надає змогу знизити витрати клієнтів, збільшити швидкість обробки торгових заявок, а також дозволяє уникати постійного зв'язку з брокером, що має позитивний ефект на швидкості проведення купівлі/продажі цінних паперів на ринку.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ТА СВІТУ

2.1. Еволюція інтернет-трейдингу в Україні

В наш час відбувається спрощення проведення всіх операцій і операції на біржі не є виключенням. З розвитком технологій відбувається перехід операцій на більш швидкий та ефективний альтернативний метод. Таким чином і виник інтернет-трейдинг, як альтернатива більш легшого та якісного виходу на фондовий ринок.

Коли в Україні лише запустили інтернет-трейдинг, в Росії він вже починав динамічно розвиватися, хоча започаткували його ще у 2000-х рр на Московській міжбанківській валютній біржі (ММВБ). А ось у США та в Західній Європі торгівля цінними паперами перемістилася в інтернет ще в середині 90-х років минулого століття (у них він називається - 'direct market access'). Наслідком запровадження інтернет-трейдингу в цих країнах стало збільшення самих фондових ринків за рахунок активів внутрішніх інвесторів

Початок роботи через інтернет-трейдинг в Україні почався у березні 2009 року, коли ПАТ «Українська біржа» провела запуск даного виду трейдингу на біржі. У 2010 році було запущено терміновий ринок з торгівлі ф'ючерсами, а у 2011 році відбувся запуск нового інструменту – опціон.

Сьогодні для торгівлі на Українській біржі існують такі інструменти, як: облигації, акції, облигації внутрішньої державної позики (ОВДП), опціони, ф'ючерси та інвестиційні сертифікати.[50]

Інтернет-трейдинг знаходиться лише на стадії розвитку в Україні, але в період з 2009 по 2018 роки відбулося значне його зростання. З'являється багато програмних забезпечень та брокерів, які допомагають звичайному інвестору вийти на фондовий ринок для проведення торгової діяльності.

Завдяки інтернет-трейдингу тепер інвестори можуть проводити свою діяльність на біржі не виходячи з дому, самостійно ухвалювати рішення та

швидко укласти угоди, а це, в свою чергу, економить час та гроші. Трейдинг у мережі інтернет приваблює інвесторів своєю простотою проведення операцій та низькими тарифами на оплату послуг онлайн-брокерів. Також інвестор може повністю поклатися на кваліфіковані консультації онлайн-брокера.[51]

З 2009 року на фондовому ринку діють багато програмних забезпечень для проведення інтернет трейдингу. З найпопулярніших можна виділити такі як: Quik, OnlineBroker, SmartTrade, MetaTrader та Web21.

Сьогодні здійснювати онлайн-торгівлю на фондовому ринку України можна на двох торговельних майданчиках це: ВАТ «ПФТС» та ВАТ «Українська біржа». Підключити інвестора до інтернет-трейдингу можуть онлайн-брокери, серед яких: ТОВ «Сіті Брок», СП ТОВ «Dragon Capital, ТОВ «Гайнсфорт-онлайн», АТ «Prospect Investments», ТОВ «Ukrunet», ТОВ «Troika Dialog» та ТОВ «Спеціаліст цінні папери».

Розвиток інтернет-трейдингу, допомагає спростити регіональним інвесторам процес інвестування у фондовий ринок, а також допомагає тим самим брокерам залучити нових інвесторів з більш віддалених регіонів України. [50]

Для українського інвестора, за допомогою інтернет-трейдингу, тепер інвестування на українському фондовому ринку стало набагато простішим, дешевшим та доступнішим. Кожен інвестор, який цього забажає, має змогу користуватися тими привілеями, якими могли раніше користуватися лише професійні учасники фондового ринку або дуже великі інвестори. Тепер кожен інвестор може інвестувати кошти на фондовому ринку не покидаючи власного дому. [51]

Для удосконалення розвитку онлайн-торгівлі на фондовому ринку України мають намір запустити маржинальну торгівлю.

Маржинальна торгівля – це укладання угод щодо купівлі або продажу акцій за кошти біржового брокера. [49]

Маржинальну торгівлю планують запустити онлайн-брокери, це надасть змогу інвестору використовувати кошти онлайн-брокера в кредит, так званий

ефект «плеча». Таким чином трейдер може торгувати великим капіталом і отримувати на цьому більший прибуток. Брокер надає трейдеру додаткові кошти під 25% річних, при цьому комісія за маржу знімається тільки при перенесенні позиції через ніч. У середині дня трейдер може використовувати гроші брокера безкоштовно. Також кредит надається під заставу (маржу), але сума кредиту зазвичай у декілька разів перевищує розмір застави (маржі), іншими словами онлайн-брокер надає інвестору-трейдеру кредитне плече. Таким чином, якщо послуга маржинальної торгівлі на ринку буде зростати, тоді справи у інтернет-інвесторів будуть покращуватися.

Одним з головних чинників, який гальмує розвиток інтернет-трейдингу на фондовому ринку України є відсутність державної підтримки, тому для подальшого розвитку необхідна підтримка приватного сектору. Тому наявна велика кількість брокерських компаній, які готові інвестувати в підтримку розвитку онлайн-торгівлі, та ж сама Українська біржа, яка готова вкладати кошти в цей бізнес, не зважаючи на те, що протягом одного року, як мінімум, від таких вкладень будуть лише збитки.

Інтернет-трейдинг вже увійшов в життя в нашій країні, для його розвитку необхідні лише поштовхи з боку держави та приватного сектору.

Серед одного з найвагоміших аргументів, які підкреслюють позитивні тенденції розвитку фондового ринку, включаючи сам інтернет-трейдинг, являється прийняття Закону України «Про акціонерні товариства». Цей закон дає ряд важливих зрушень для нашого ринку, таких як:

1. Бездокументарна форма цінних паперів в Україні.
2. Більш тісна праця всіх товариств, які створені в Україні з фондовими біржами.
3. Розподіл всіх акціонерних товариств на публічні та приватні. Це в свою чергу дає можливість говорити про публічність підприємств і їх зобов'язання (та й зацікавленість) розміщувати свої цінні папери на фондових майданчиках.[3]

Щоб інвестору почати онлайн-торгувати на фондовому ринку йому необхідно виконати всього 6 кроків (рис.2.1).

Підключення до інтернет-трейдингу доволі легке, що дає змогу всім бажаючим почати торгувати прямо у себе вдома та самостійно слідкувати за своїми інвестиціями на фондовому ринку.

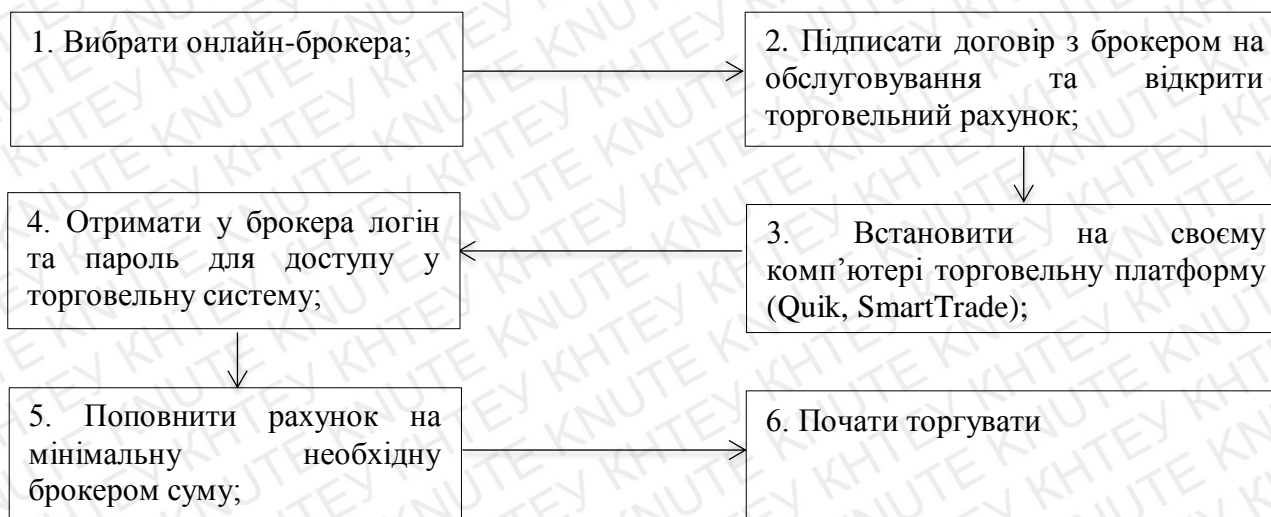

Рис. 2.1. Етапи участі у процесі Інтернет-трейдингу

*Примітка: Складено автором за джерелом [26]

Механізм ринку заявок, який першою запустила ВАТ «Українська біржа», гарантує безпеку торгівлі на біржі для професійних торговців і приватних інвесторів. Без нього неможливо було б в короткий час повернути довіру до фондового ринку. Таким чином, завдяки обов'язковому 100%-ному депонуванню грошей та цінних паперів для здійснення операцій на фондовій біржі (угоди репо), а також використанні багаторівневої системи захисту, зокрема, застосуванні електронного цифрового підпису (ЕЦП), було залучено внутрішнього українського інвестора.

Вже зараз український інвестор може купити цінні папери, випущені за межами України. Цей напрямок може стати дуже перспективним для розвитку та може і не використатись учасниками українського фондового ринку.

Вже сьогодні для дослідження українських компаній в мережі інтернет знаходиться величезна кількість безкоштовної аналітичної інформації. Потреба в комісійних брокерах помітно знизилась у зв'язку з автоматизацією процесу, з'являються автоматичні торгівельні системи, які практично виконують всю роботу за вас, як інвестора.

Інтернет-трейдинг вже надав поштовх для розвитку в Україні такого сектору бізнесу, як інформаційне та програмне забезпечення фондового ринку. В Україні цей ринок дуже нерозвинутий і потребує дуже багато інновацій та напрацювань з боку іноземних компаній. На даний час в Україні почали розвиватись інтернет-портали, які надають все більше інформації по фондовому ринку. З часом інтернет-порталів також побільшає, а їх аналітична інформація по ринку цінних паперів буде ставати все більш якіснішою та доступнішою.

Якщо Україна буде раціонально рухатись, переймаючи позитивний досвід провідних іноземних держав, долаючи результати впливу помилкових стереотипів щодо он-лайн торгівлі та здійснюючи роботу щодо усунення актуальних проблем розвитку Інтернет-трейдингу, то перспективи розвитку інтернет-трейдингу в Україні будуть досить значними і у вітчизняного фондового ринку будуть всі шанси стати одним з провідних розвинутих фінансових ринків.

Отже, інтернет-трейдинг почав функціонувати в Україні 29 березня 2009 року на ПАТ «Українська біржа». У 2010 році запустили терміновий ринок з торгівці ф'ючерсами, а у 2011 провели запуск нового інструменту – опціон.

Сьогодні для торгівлі на Українській біржі існують такі інструменти, як: облігації, акції, облігації внутрішньої державної позики (ОВДП), опціони, ф'ючерси та інвестиційні сертифікати.

2.2. Аналіз послуг з інтернет-трейдингу на прикладі OTR Capital

Компанія з управління активами ТОВ «КУА «OTR Капітал» була зареєстрована 26.07.2007 року. Засновниками компанії виступили спільно

український банк OTP Bank та угорська компанія з управління активами OTP Fund Management.

ТОВ «КУА «ОТР Капітал» стала другим після OTP Bank представником OTP Group в Україні.

Статутний капітал Компанії складає 10 млн. грн.

ТОВ «КУА «ОТР Капітал» має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України на здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів (номер ліцензії АД №075876) від 28.09.2012.

[11]

Компанія виходить на ринок за допомогою брокера «АРТ Капітал» (рис. 2.2)

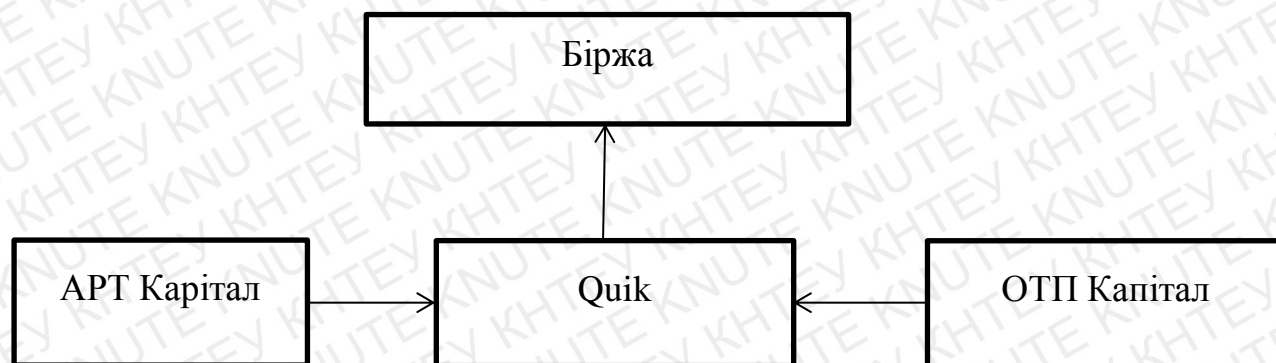

Рис 2.2. Організаційна структура виходу «КУА «ОТР Капітал» на фондовий ринок

*Примітка: авторська розробка

Виходячи з рис. 2.1 можна визначити, що ТОВ «КУА «ОТР Capital» виходить на фондовий ринок через онлайн-брокера «Art Capital» за допомогою програмного забезпечення Quik. Як зазначалося вище Quik являється однією з самих популярних програмних забезпечень які використовують онлайн-брокери та інтернет-трейдери для торгів на фондовому ринку України.

В ТОВ «КУА «ОТР Capital» створений Спеціалізований фонд акцій «ОТП Фонд Акцій» для інвесторів, що бажають отримати високу дохідність з рівнем ризику вище середнього, без обмежень у термінах інвестування. Портфель

фонду формуються з акцій підприємств, що мають найвищий потенціал росту. Активна стратегія управління портфелем та гнучке поєднання акційної складової з високоліквідними інструментами грошового ринку забезпечує інвесторам можливість у будь-який час повернути вкладені кошти без втрати доходності.[12]

Пріоритетами для Відкритого спеціалізованого пайового фонду ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» є інвестування в банківську, аграрну, харчову, металургійну, машинобудівну, енергетичну, телекомунікаційну, будівельну та освітню галузі народного господарства, шляхом залучення коштів в цінні папери підприємств зазначених галузей з урахуванням обмежень встановлених чинним законодавством України та в інші активи не заборонені чинним законодавством України для спеціалізованого інвестиційного фонду.

Структура активів Фонду може складатися не менше 50 (п'ятдесяти) відсотків, але не більше 90 (дев'яносто) відсотків активів з простих акцій.

До активів Фонду не можуть входити:

- а) цінні папери, випущені Компанією, зберігачем, депозитарієм та аудитором (аудиторською фірмою) цього Фонду та їх (його, її) пов'язаними особами;
- б) цінні папери іноземних держав та іноземних юридичних осіб, не допущені до торгів на одній з провідних іноземних бірж чи торговельно-інформаційних систем, перелік яких визначається НКЦПФР;
- в) цінні папери інших інститутів спільного інвестування;
- г) векселі та ощадні (депозитні) сертифікати на суму більш як 10 відсотків вартості активів Фонду, якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами ДКЦПФР похідні (деривативи), товаророзпорядчі цінні папери, заставні, якщо інше не встановлено нормативно-правовими актами ДКЦПФР;
- д) сертифікати фондів операцій з нерухомістю (сертифікати ФОН); приватизаційні цінні папери;

- е) договори про участь у фонді фінансування будівництва (ФФБ);
- ж) цінні папери іноземних емітентів, якщо вартість таких цінних паперів становить понад 20 відсотків загальної вартості активів Фонду.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» станом на 31.12.2017 р.

Початок розміщення	1 квітня 2010 р.
Загальний обсяг емісії	70 000 000 грн
Номинальна вартість 1 сертифікату	1 грн.
Термін діяльності	Безстроковий
Поточна загальна вартість чистих активів	13 775 535 грн
Поточна вартість 1 сертифікату	1,31 грн.
Кількість розміщених сертифікатів	10 493 103
Винагорода компанії з управління	4% від ВЧА фонду
Банк-зберігач	ПАТ «УКРСОЦБАНК»
Можливість купівлі/продажу	Щодня
Мінімальна сума інвестування	20 000 грн.
Відкриття рахунку в цінних паперах	500 грн/ 0 грн для клієнтів Premium та Private Banking «ОТП Банку»
Комісія при купівлі/продажу	200 грн./1% (мін. 400 грн.)

*Примітка: складено автором на основі джерела [12]

Також ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» визначає ризики, що пов'язані з інвестуванням підпадають під вплив зовнішніх факторів, в тому числі, що пов'язані з:

- а) можливістю дефолту держави за своїми зобов'язаннями;
- б) банкрутством емітента;
- в) діями, що підпадають під статус форс-мажорних обставин [13].

Активи фонду можуть складатися лише з цінних паперів (цінних паперів вітчизняних та іноземних емітентів, державних цінних паперів, доходи за

якими гарантовано Кабінетом Міністрів України, цінних паперів іноземних держав, цінних паперів органів місцевого самоврядування).

З кожним роком загальна вартість чистих активів ТОВ «КУА «ОТП Капітал»» зростає, що вказує на динамічний розвиток ВСПФ «ОТП Фонд Акцій». До портфелю фонду входять такі фінансові інструменти (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Портфель ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» на 31.05.2018 р.

Назва підприємства	Частка в загальній структурі, %	Тип
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	15,2	Акції
ПАТ «Укрнафта»	15,0	
ПАТ «Центренерго»	11,5	
"МНР S. E." ("Миронівський хлібопродукт")	7,2	
ПАТ «Донбасенерго»	2,9	
ПАТ «Турбоатом»	0,8	
ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	0,3	
ПАТ «Ідея Банк»	18,6	Депозити та грошові кошти
ПАТ «Альфа Банк»	16,9	
ПАТ «Кредит-вест Банк»	2,5	
ПАТ «Банк Південний»	1,9	
ПАТ «ОТП Банк»	1,2	
Інші	6,1	
Усього	100	

*Примітка: складено автором на основі джерела [14]

Аналізуючи табл. 2.2 видно, що портфель фонду складається з акцій, депозитів та грошових коштів. У галузевому розрізі портфель фонду складається таким чином: Енергетика – 14%, Машинобудування – 1%, депозити та грошові кошти – 41%, акції банків – 15%, Нафтогазова промисловість – 15%, Харчова і аграрна галузі – 7%, та інші активи – 3%.

У травні 2018 року сталися дуже невтішні перипетії на фондовому ринку України. Через рішення Ради національної безпеки і оборони України (РНБОУ) стосовно санкцій щодо програмного забезпечення, яке використовується ПАТ

"Українська біржа" для організації торгів. Таки чином, "Українська біржа" має припинити використання санкційних програмних продуктів, що вплине на ліквідність акцій. Альтернативи звичайно існують, у вигляді інших бірж, однак вони технологічно суттєво відстають. "Українська біржа" намагається відтермінувати застосування рішення РНБОУ, проте існує велика імовірність припинення роботи цього торгового майданчика на декілька місяців. Враховуючи присутність даного інфраструктурного ризику учасники фондового ринку відреагували зниженням вартості акцій українських емітентів. В травні місяці індекс української біржі знизився на 8.3%. Серед представників індексного кошику в травні спостерігалася наступна динаміка: акції ПАТ "Центренерго" знизилися на 19.5% (негативна динаміка супроводжена в більшій мірі фіксацією виплати дивідендів – 3,83 грн на акцію), акції АТ "Райффайзен Банк Аваль" знизилися на 7.3%, акції ПАТ "Турбоатом" та ПАТ "Укрнафта" - на 4.1% та 2.7% відповідно. Єдиними акціями серед представників індексного кошика, які продемонстрував зростання є акції ПАТ "Донбасенерго", на +32.7%.

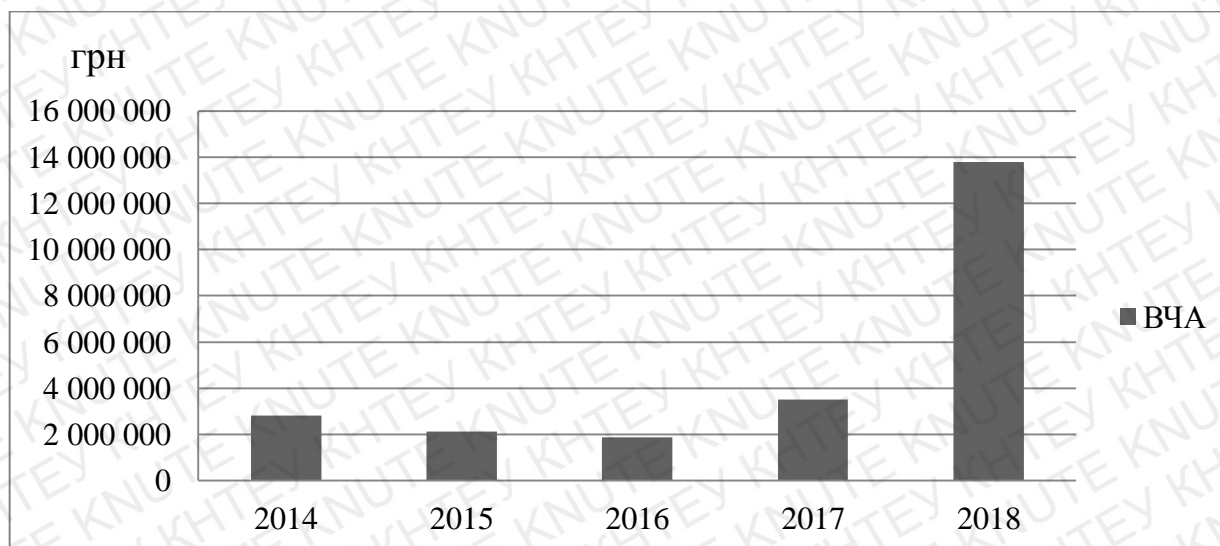

Рис.2.3. Динаміка вартості чистих активів під управлінням КУА «ОТП Капітал» в 2014-2018 рр (станом на 31.12), грн.**

*Примітка: складено автором на основі джерела [13-18]

** Дані за 2018 рік наведені станом на 31.05

Протягом лише одного року вартість чистих активів зросла на 10 млн. грн, з 3 504 707 грн. у травні 2017 року до 13 775 535 грн. у травні 2018 року. Зміни обсягу вартості чистих активів представлені на рис. 3

З діаграми на рис. 2.3 видно як істотно зросла вартість чистих активів ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» за 2014-2018 рр. Найменший показник був у 2016 році і складав 1 868 922 грн. Негативна динаміка була обумовлена глибоким падінням ціни акцій ПАТ «Укрнафта». Невизначеність в вирішенні реструктуризації боргу, який компанія мала сплатити державі, негативно відобразилась на ціні акції.

Станом на 30.12.2017 р. історичні показники ризику, що розраховуються на підставі динаміки вартості чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат наступні (табл. 2.3):

Таблиця 2.3

Вартість чистих активів під управлінням ТОВ «КУА «ОТП Капітал» в розрахунку на один інвестиційний сертифікат станом 31.12.2017 р., % [15]

Період розрахунку	Динаміка вартості чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат, %
1 тиждень	1,65
1 місяць	3,26
3 місяці	7,01
6 місяців	15,69
1 рік	45,24
З початку року	45,24
З початку розміщення – 01.04.2010 р.	19,69

*Примітка: складено автором на основі джерела [15]

Таким чином, виходячи з табл. 2.3 вартість чистих активів одного інвестиційного сертифікату за 2017 рік виросла на 45,24%, чи на 19,69% з початку їх розміщення у 2010 року. Дане зростання вартості активів свідчить

про ефективні принципи та методи щодо використання, реалізацію та розміщення активів Фондом на фондовому ринку України.

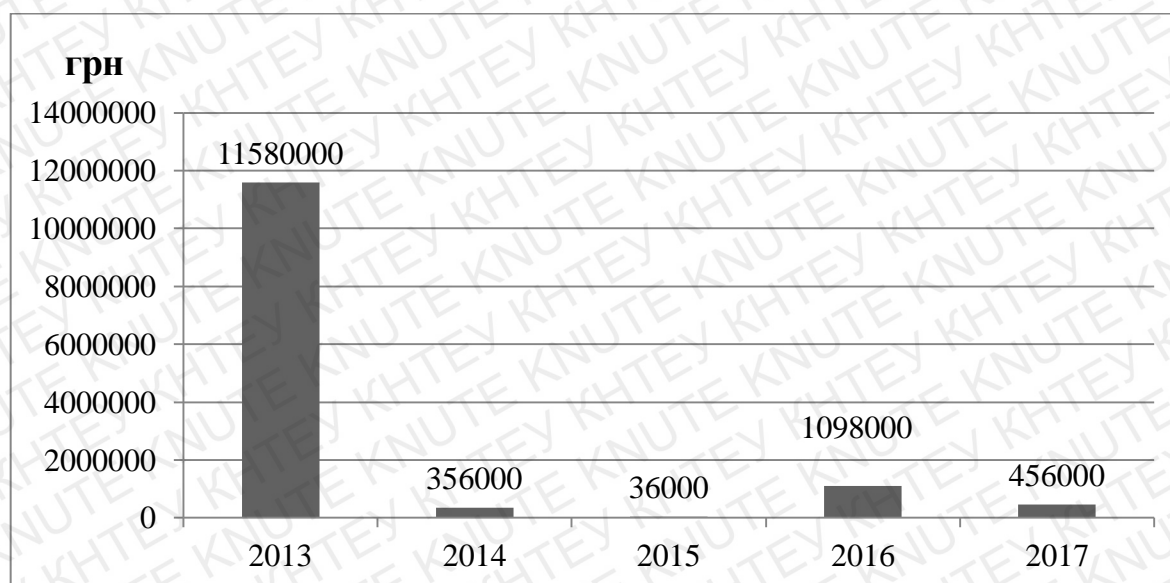

Рис. 2.4 Динаміка вартості чистих активів ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» протягом 2013-2017 рр. (станом на 31.12), грн

*Примітка: складено автором на основі джерела [13-18]

Таким чином, з рис. 2.4 видно, що з кожним роком вартість чистих активів ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» має динамічне спатання. Найвищий показник спостерігається у 2013 році, який складає 11 580 000 грн., найменший був у 2015 році і мав значення 36 000 грн за рік.

Український ринок акцій (індекс УБ) за 2015 рік знизився на 4.2%, при цьому середній денний обсяг торгів акціями з індексного кошика оновив рекордно низький рівень, знизившись на 300 тис. грн., і склав 0.6 млн. грн. Лідерами зниження за звітний рік стали акції ПАТ "Єнакіївський металургійний завод" (-18.6%), ПАТ "Райффайзенбанк Аваль" (-10.8%), ПАТ "Крюківський вагонобудівний завод" (-8.2%). Приріст вартості демонстрували акції ПАТ "Алчевський металургійний комбінат" (+ 4.7%) і ПАТ "Центренерго" (+ 1.8%).

Діяльність Фонду дає нам можливість сказати, що виконується ефективно управління капіталом Фонду з урахуванням змін в операційному середовищі, тенденціях ринку та стратегіях розвитку.

У табл. 2.4 та табл. 2.5 наводиться інформація про фінансовий результат за операціями з цінними паперами.

Таблиця 2.4

**Фінансовий результат ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» від реалізації
облігацій станом на 31.12.2017 р., тис. грн. [13]**

Цінний папір	Початок періоду	Купівля	Фін. Результат від реалізації			Кінець періоду
			Собівартість реалізації	Вартість реалізації	Результат	
Акції	925	4391	1642	1652	10	4578
Всього	925	4391	1642	1652	10	4578

*Примітка: складено автором за джерелом [14]

Аналізуючи дані табл. 2.4 спостерігається збільшення вартості облігацій в портфелі «ОТП Фонд Акцій» за 2017 рік. З 2016 року по 2017 рік ціна облігацій в портфелі виросла з 925 тис.грн. до 4578 тис. грн. за рахунок придбання більш дорогих облігацій, за рахунок реалізації цінних паперів, які були придбані до портфелю Фонда в попередні роки. У 2017 році було придбано цінні папери у виді облігацій на суму 4391 тис. грн, та реалізовано облігацій на суму 1652 тис. грн, що принесло дохід у 10 тис. грн.

Таблиця 2.5

**Фінансовий результат ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» від реалізації
акцій станом на 31.12.2017 р., тис. грн.**

Цінний папір	Фін. Результат від реалізації			Дивіденди	Загальний фінансовий результат
	Витрати	Дохід	Результат		
Акції	1781	2685	904	34	948
Всього	1781	2685	904	34	948

*Примітка: складено автором за джерелом [14]

З табл. 2.5 видно, що дохід від реалізації більший за їх витрати на 904 тис. грн, дохід склав 2685 тис. грн, а витрати 1781 тис. грн. Також було отримано дивіденди за акції у розмірі 34 тис. грн. Таким чином, загальний фінансовий результат становив за 2017 році прибуток у розмірі 948 тис. грн. Даний показник показує, що діяльність Фонду є ефективною та несе прибутки для нього.

Методика оцінки справедливої вартості цінних паперів Фонду, результати якої відображаються у фінансовому результаті від переоцінки цінних паперів Фонду та яка застосовується кожного робочого дня, наступна: Справедлива вартість належних Фонду цінних паперів, що обертаються більш як на одній фондовій біржі, при розрахунку вартості активів Фонду, оцінюється за найменшим з з біржових курсів, визначених та оприлюднених на кожному з організаторів торгівлі.

У разі, якщо на дату, за яку здійснюється оцінка активів Фонду, біржовий курс акцій, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку фондової біржі, не визначено, оцінка таких акцій здійснюється за останньою балансовою вартістю.

Крім акцій – фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку або збитку, Фонд має похідні інструменти – ф'ючерсні контракти, які оцінюються також за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку або збитку.

Отже, в активах Фонду обліковуються цінні папери за справедливою вартістю через прибутки і збитки.

Ф'ючерсні контракти, виплата премії за якими обліковується через варіаційну маржу, в бухгалтерському обліку Фонду на дату операції відображається на забалансовому рахунку за їх видами.

Станом на 31.12.2017 року на забалансовому рахунку Фонду було обліковано наступні ф'ючерсні контракти (табл.2.6):

Таблиця 2.6

Ф'ючерсні контракти у портфелі ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» станом на 31.12.2017 р. [14]

Найменування	Строковий ринок	Кількість контрактів, шт.	Розрахункова ціна на строковому ринку, грн.
Ф'ючерсний контракт UX-3.18	АТ «Українська біржа»	104	1420

* Примітка: складено автором за джерелом [14]

Таким чином, виходячи з табл. 6 в портфелі «ОТП Фонд Акцій» було в наявності 104 ф'ючерсні контракти UX-3.18, які були придбані на строковому ринку АТ «Українська біржа» загальна вартість яких склала 1420 грн.

Загальний фінансовий результат за ф'ючерсними контрактами наведений у табл. 2.7.

Дані результати також, як і дані про фінансові результати з цінними паперами (акціями), вказують на ефективність роботи «ОТП Фонд Акцій», адже прибуток від ф'ючерсних контрактів виріс майже у 2 рази.

Таблиця 2.7

Фінансовий результат за ф'ючерсними контрактами в портфелі ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» станом на 31.12. 2017 року, тис. грн. [14]

Стаття	2017	2016	2015
Дохід від зміни вартості похідних інструментів	667	598	3
Витрати від зміни вартості похідних інструментів	(264)	(380)	(8)
Всього	403	218	(5)

*Примітка: складено автором за джерелом [14]

Таким чином, за даними табл. 2.7 проаналізовано, що прибуток за ф'ючерсними контрактами у 2017 році зріс порівняно з 2016 роком. З 2016 року у 2017 році прибуток виріс з 218 тис. грн. до 403 тис. грн. Це відбулося завдяки

зменшенню витрат, у 2017 році витрати зменшилися з 380 тис. грн, до 264 тис. грн відносно попереднього року. Також був збільшений дохід на 69 тис. грн, порівняно з 2016 роком. Також, дуже великий відрив прибутку у 2017 році спостерігається у порівнянні з 2015 роком, коли у «ОТП Фонд Акцій» був збиток у розмірі 5 тис. грн, через перевищення витрат над доходом у зміні вартості похідних інструментів.

У 2017 році портфель акцій «ОТП Фонд Акцій» складався з цінних паперів підприємств, що наведені в табл.2.8.

Таблиця 2.8

Інформація про інвестиції ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» у цінні папери станом на 31.12.2017 р. [17]

Вид цінних паперів	Код за ЄДРПОУ емітентів (або ідентифікаційний код резидента в країні резиденції)	Рейтингова оцінка цінного папера емітента	Справедлива вартість (тис. грн)	Кількість (шт.)
Акції українських емітентів:				
АТ «Турбоатом»	05762269	-	259	19700
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	14309909	-	1215	4110 000
ПАТ «Центренерго»	22927045	-	1158	91600
ПАТ «Донбасенерго»	23343582		356	19480
ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод»	05763814		36	3600
ПАТ «Укрнафта»	00135390	-	1098	7810
Акції іноземних емітентів:				
MHP S.A.	116838	-	456	1230

* Примітка: складено автором за джерелом [17]

Як видно з рис. 2.4, та табл. 2.8, найбільше всього у 2017 році в портфелі «ОТП Фонд Акцій» було акцій АТ «Райффайзен Банк Аваль» у розмірі

4 110 000 шт., найменша кількість припадала на акції іноземного емітента MHP S.A.. Усього в портфелі знаходилося ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» у 2017 році 4 253 420 шт. акцій. Також усього в портфелі знаходилися акції на суму 4575 тис. грн. справедливої вартості.

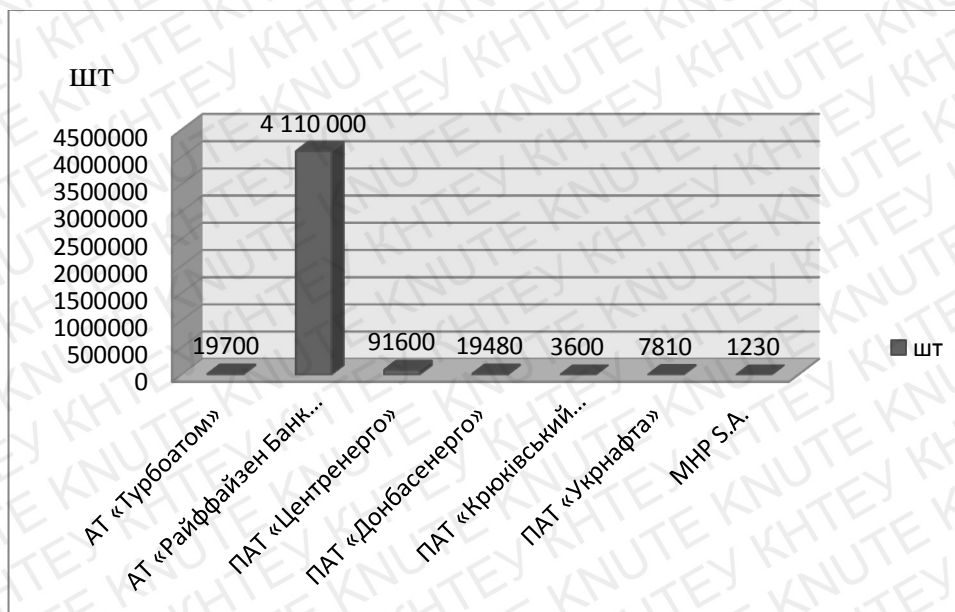

Рис. 2.6. Кількість цінних паперів емітентів у портфелі ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» станом на 31.12.2017 р., шт.

* Примітка: складено автором за джерелом [13-18]

При розрахунку вартості однієї акції кожного з емітентів виходить, що:

- а) АТ «Турбоатом» - 13,15 грн. за акцію;
- б) АТ «Райффайзен Банк Аваль» - 0,30 грн. за акцію ;
- в) ПАТ «Центренерго» - 126,42 грн. за акцію;
- г) ПАТ «Донбасенерго» - 18,48 грн. за акцію;
- д) ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод» - 10,00 грн. за акцію;
- е) ПАТ «Укрнафта» - 140,59 грн. за акцію;
- ж) MHP S.A. – 370,73 грн. за акцію.

Таким чином, виходить, що найдешевші акції в портфелі ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» належать АТ «Райффайзен Банк Аваль» з вартістю 0,30 грн за акцію, а найдорожчі акції у іноземного емітента акцій, MHP S.A., з вартістю

370,73 грн. за акцію. Отже, портфель ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» найбільше складається з найдешевших акцій АТ «Райффайзен Банк Аваль».

Зміни вартості цінних паперів у портфелі Фонду «ОТП Фонд Акцій» наведені на рис. 2.7.

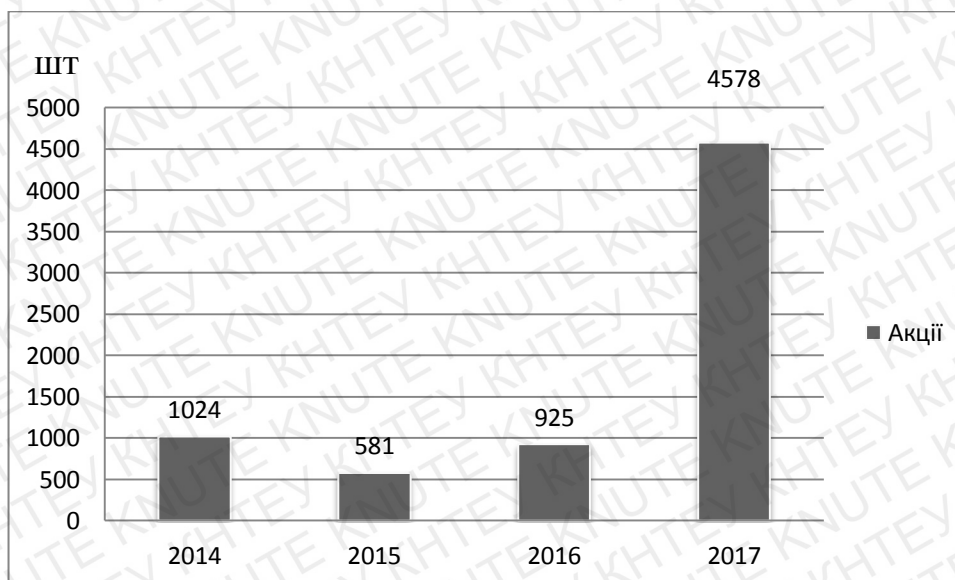

Рис. 2.7. Динаміка вартості цінних паперів у портфелі ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» у 2014-2017 рр (станом на 31.12), тис. грн

* Примітка: складено автором за джерелом [13-18]

Аналізуючи діаграму (рис. 2.7) ми спостерігаємо значне зростання вартості цінних паперів у портфелі Фонду у 2017 році в порівнянні з попередніми роками. Таким чином, у 2017 році вартість акцій зросла до 4578 тис. грн, у порівнянні з попереднім роком, коли сукупна вартість всіх акцій в портфелі складала 925 тис. грн. Тому, можна сказати, що Фонд скуповує на фондовому ринку більшу кількість акцій, які мають також і більшу ліквідність, ніж акції попередніх років.

Портфель Фонду крім цінних паперів складається також з депозитів, тому частка цінних паперів у портфелі кожного року змінюється (рис. 2.8).

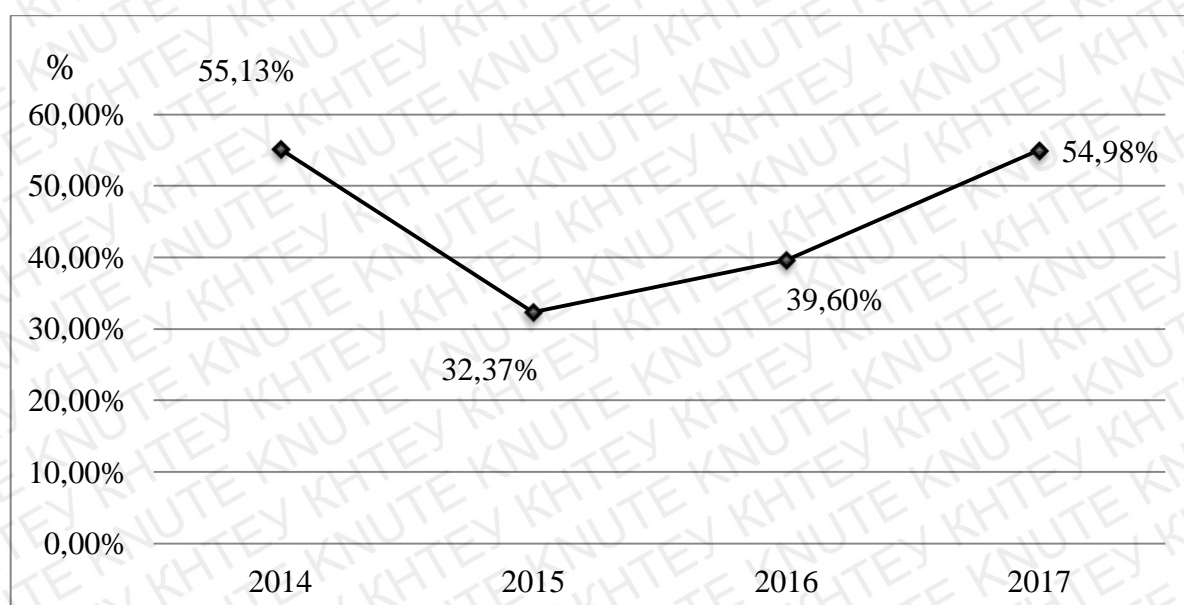

Рис.2.8. Динаміка частки цінних паперів ВСПІФ «ОТП Фонд Акцій» у загальній балансовій вартості активів протягом 2014-2017 рр. (станом на 31.12), %

* Примітка: складено автором за джерелом [13-18]

Аналізуючи графік (рис.2.8), у 2017 році частка цінних паперів в активах Фонду складає більшу їх частину, їх сума досягається у розмірі 54,98%, що дає змогу нам сказати, те, що у 2017 році Фонд більше мав орієнтир на фондовий ринок, чого не скажеш у 2015-2016 рр, коли частка складала 32,37% та 39,60% відповідно. Найбільша частка цінних паперів у загальному їх обсягу була у 2014 році, і складала 55,13%. Помічаючи значний відрив у 2017 році частки цінних паперів, можна сказати. Що Фонд наміряний збільшувати його і надалі, чи залишати у такому ж відсотку від депозитів.

2.3. Інтернет-трейдинг на фондових ринках України та світу

В порівнянні з провідними фондовими ринками світу, інтернет-трейдинг на фондовому ринку України досить молодий, а не так розвинений як за її теренами. Інтернет-торгівля проходить перші етапи розвитку, тому кількість операцій з інтернет-торгівлі доволі малі в порівнянні з їх обсягами на фондових ринках США, країн Європи та навіть Росії. Порівнюючи з Росією, в якій

інтернет-трейдинг зародився ще у 2000 році, операції з онлайн-торгівлі в Україні зародилися з відставанням у 9 років, а в порівнянні з США то, взагалі, і десятки років, адже у них він зародився ще у 90-х роках минулого століття.

Найбільше всього торгів (більше третини) з інтернет-трейдингу проводиться на АТ «Українська біржа», яка і дала можливість життя даного виду операції з торгівлі на фондовому ринку в Україні. Також операції з онлайн-торгівлі проводяться на ПФТС (Перша Фондова Торговельна Система).

Таблиця 2.9

**Основні показники онлайн-торгівлі на фондовому ринку
ПАТ «Українська біржа» за 2014–2017 рр.**

Роки	Ринок заявок, тис. грн.	Кількість угод, шт.	Ринок котирувань, тис. грн.	Кількість угод, шт.	Обсяг торгів цінними паперами, всього, тис. грн.	Кількість угод, шт.
2014	122 239,02	13 026	197 771,56	5 106	492 489,68	28 441
2015	1 915 553,98	205 520	452 775,39	10 226	8 587 992,82	495 019
2016	780 272,64	96 103	242 041,05	8 538	6 381 579,06	272 875
2017	802 335,65	98 050	304 145,01	10 011	6 782 698,14	298 032

* Примітка: складено автором за джерелом [19]

Як бачимо з табл.1, за 2014 р. обсяг торгів цінними паперами становив лише 492 489,68 тис. грн, тобто 28 411 угод, тоді як у 2015 р. цей показник збільшився майже у 9 разів і становив 8 587 992,82 тис. грн, тобто 495 019 угод. У зв'язку з нестабільною ситуацією в країні та коливанням валюти на ринку показники у 2016 році значно скоротилися, обсяг торгів цінними паперами становив лише 6 381 579,06 тис. грн (це на 25,7% менше порівняно з попереднім аналізованим періодом), тобто 272 875 угод було підписано за цей період. Але у 2017 році обсяг усіх показників почав зростати. Таким чином, обсяг торгів цінними паперами виріс до 6 782 698,14 грн, а кількість угод збільшилася до 298 032 одиниць.

ПФТС - один з найбільших організаторів торгів цінними паперами в Україні. Заснована 1996 року, ПФТС є організатором торгів акціями, облигаціями внутрішніх та зовнішніх державних позик, облигаціями місцевих позик, облигацій підприємств, казначейських зобов'язань України, ощадних сертифікатів, інвестиційних сертифікатів. Діє на підставі ліцензії, виданої Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку України (НКЦПФР). Індекс ПФТС з 1997 року є офіційним індексом України в S&P Emerging Markets.

Станом на початок 2018 року у Біржовому списку ПФТС перебуває більше 636 цінних паперів.

Торговельна система Фондової біржі ПФТС є комплексом організаційних, нормативних, програмно-апаратних та технічних рішень. Технологічно вона складається з «Ринку котирувань» та «Ринку заявок». Також в ПФТС проводяться аукціони з продажу цінних паперів Фондом державного майна України, компаніями, що проводять первинне розміщення (ІРО) власних цінних паперів, або навпаки, розпродають власні активи в цінних паперах.

В Україні помітне зростання онлайн-торгів акціями на ПФТС, що показує розвиток інтернет-трейдингу в країні (рис. 2.9).

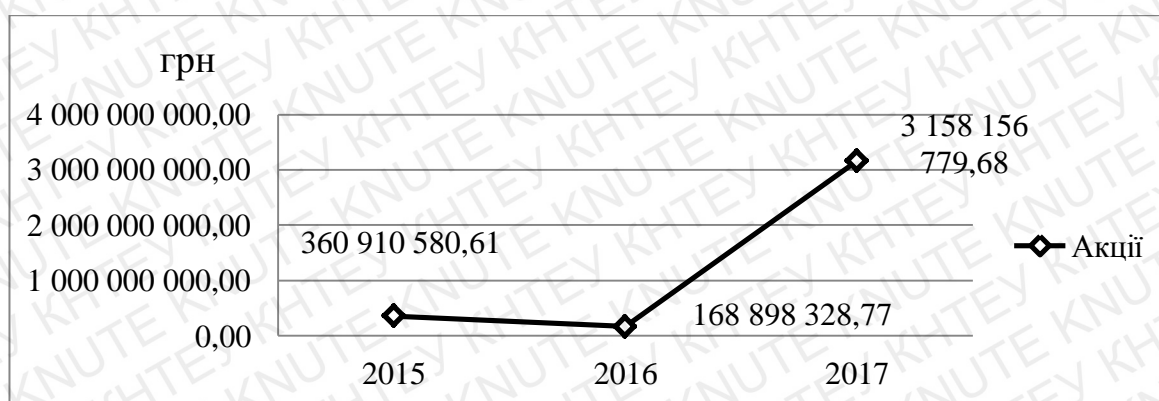

Рис. 2.9. Динаміка обсягів торгів акціями на ПФТС протягом 2015-2017 рр,
грн

* Примітка: складено автором за джерелом [21]

Як видно з рис. 2.9, онлайн-торгівля акціями на ПФТС значно зросла у 2017 році, з 168 898 328, 77 грн. у 2016 році, аж до 3 158 156 779,68 грн. у наступному році. Тобто торги зросли на 3 млрд гривень. В рамках приватизації на ПАТ «Фондова біржа ПФТС» були реалізовані блокуючі пакети акцій ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго», ПАТ «Дніпроенерго», ПАТ «ДТЕК Західенерго» та ПАТ «Київенерго». За результатами аукціону до державного бюджету було перераховано понад 2 808 млн. грн. Блокуючий пакет складає 25% акцій + 1 акція, що дає змогу заблокувати прийняття рішень на акціонерних зборах, які вимагають трьох четвертей голосів. За 2017 рік значення Індексу ПФТС зросло на 18,82% до рівня 315,05 пунктів.

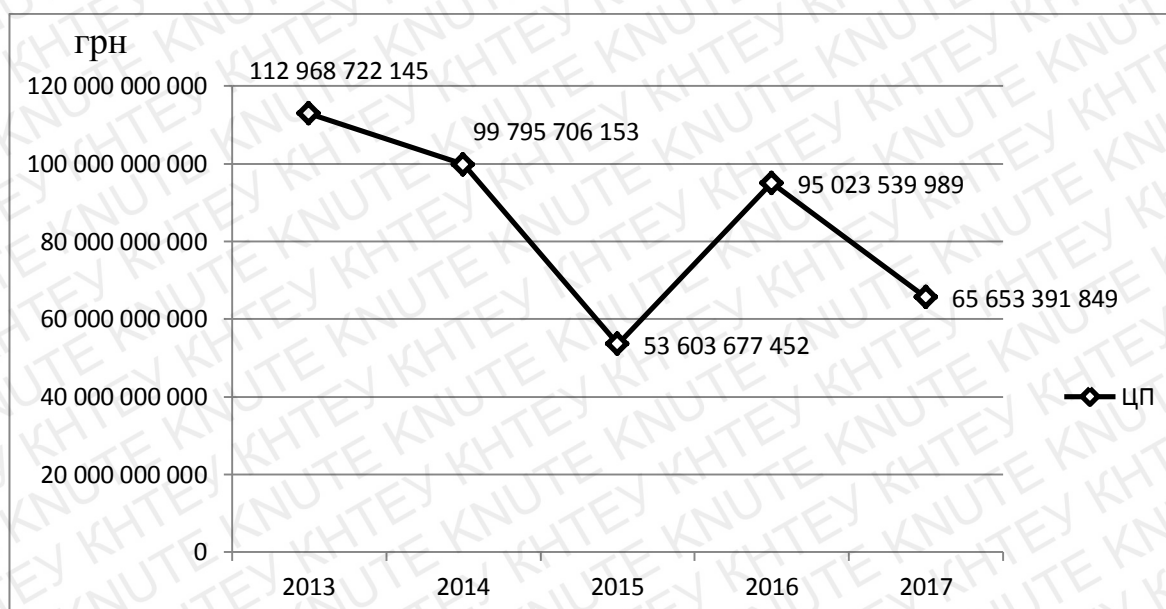

Рис.2.10 Динаміка обсягів торгів цінними паперами емітентів на ПФТС у період 2013-2017 рр, грн.

* Примітка: складено автором за джерелом [21]

Виходячи з даних графіка (рис. 2.10) на біржі ПФТС спостерігаються зменшення торгів цінними паперами за період 2015-2017 рр. Зменшення відбулося через збільшення курсу валют, адже гривня з 2014 року дуже знизилася у вартості в порівнянні зі світовими валютами, наприклад, такими як

долар та євро. З 2014 року гривня зменшилася стосовно долара у 3,5 рази, з 8 грн за долар, до 26 відповідно. Таким чином, торги з цінними паперами у гривневому еквіваленті зменшилися з 112 968 722 145 грн. у 2013 році до 65 653 391 849 грн. у 2017 році. Це суттєве зменшення у 1,72 рази. Але у 2016 році спостерігалось зростання торгів цінними паперами, що склало 95 023 539 989 грн, але дану тенденцію збільшення не вдалося втримати у наступному році.

Прибуток Інтернет-трейдерів складається зі змін котирувань акцій, а також з отримання дивідендних виплат за ними. Розглянемо офіційне котирування на фондовій біржі ПФТС за результатами торгової сесії від 1 грудня 2016 р. (табл 10).

Таблиця 2.10

Офіційне котирування акцій на фондовій біржі ПФТС за результатами торгової сесії від 1 грудня 2017 року

Галузь	Офіційне котирування млн. грн	Частка в загальній структурі, %	Тип
Фінанси	450 000,00	45,51	Акції
Різне	325 655,00	32,94	Акції
Основні матеріали	50 785,00	5,14	Акції
Нафта і Газ	46 585,00	4,71	Акції
Комунальні послуги	44 022,00	4,45	Акції
Акції промислових підприємств	39 510,00	4,00	Акції
Телекомунікації	32 148,00	3,25	Акції

* Примітка: складено автором за джерелом [21]

Таким чином розподіл галузей по котируванням акцій на фондовому ринку Україні наведено на рис. 2.11.

Аналізуючи табл. 2.10, можна зробити висновок, що найбільшу частку котирувань від 1 грудня 2017 р. займає фінансова галузь і становить 450 000 грн, або 45,51 % загальних котирувань в розрахунку на 1 500 000 акцій.

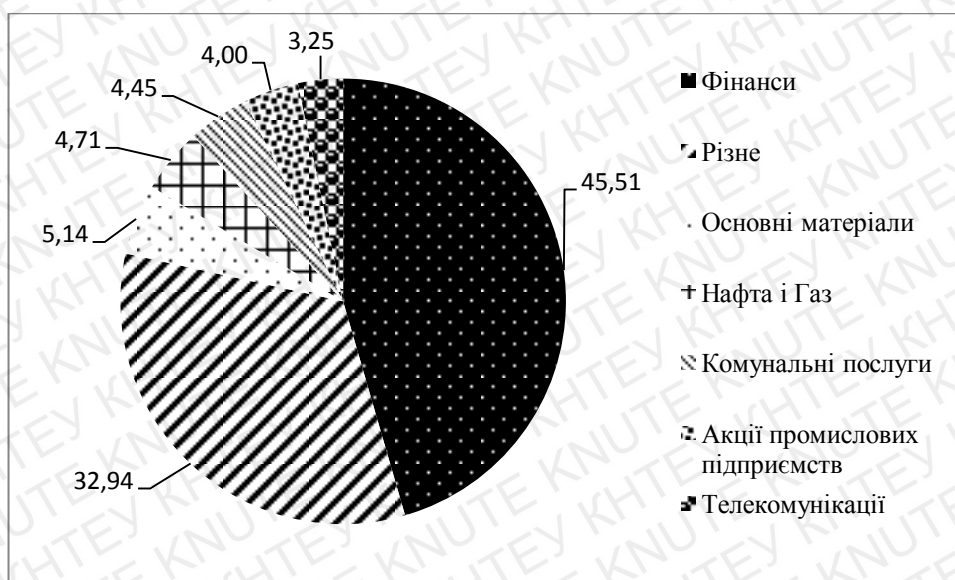

Рис. 2. 11 Частка галузей в загальній структурі котирувань акцій на фондовому ринку України станом на 1 грудня 2017 року.

*Примітка: авторська розробка за даними табл. 10

Менш активні галузі займають 2-ге місце і становлять 325 655 грн, або 32,94 %. За ними йдуть основні матеріали – 50 785 грн, або 5,14 %. Найменшу частку в системі галузей займає телекомунікація, офіційне котирування якого становить 32 148 грн. або 3,25 %. (див. Рис. 2.11)

Аналізуючи табл. 2.11, можна зробити висновок, що офіційне котирування збільшилося у 2017 році, відносно до 2016 року. В цілому офіційне котирування на ПФТС збільшилося на 72 367 грн, або на 28,5 %.

Таблиця 2.11

Динаміка офіційних котирувань на ПФТС за 2016-2017 рр (станом на 31.12)

Галузь	Залишки		Відхилення	
	2016	2017	абсолютний приріст, тис грн	відносний приріст, %
Фінанси	402 750,00	450 000,00	47 250,00	11,73
Різне	307 655,00	325 655,00	18 000,00	5,85
Основні матеріали	46 890,00	50 785,00	3 895,00	8,31
Нафта і Газ	45 760,00	46 585,00	825,00	1,80
Комунальні послуги	43 725,00	44 022,00	297,00	0,68

Продовження таблиці 2.11

Акції промислових підприємств	39 458,00	39 510,00	52,00	0,13
Телекомунікації	30 100,00	32 148,00	2 048,00	6,80
Всього	916 338,00	988 705,00	72 367,00	28,50

* Примітка: складено автором за джерелом [21]

У 2017 році на біржу вийшли більше 40 емітентів, та 40 торговців цінними паперами. На біржі проводилися торги з державними облігаціями, корпоративними облігаціями, акціями та торгівля цінними паперами ІСІ.

За січень-травень 2018 року на фондову біржу ПФТС вийшло 36 торговців цінними паперами по державним облігаціям, 12 торговців цінними паперами з корпоративних облігаціям та 12 торговців цінними паперами по акціям.

За той же період на фондову біржу ПФТС Міністерство Фінансів України вийшло на біржу з державними облігаціями 61 раз, 15 емітентів по корпоративним облігаціям та 11 емітентів акцій.

Серед 11 емітентів акцій були такі емітенти, як: ПАТ "Мотор Січ", ПАТ "Центренерго", ПАТ "Райффайзен Банк Аваль", ПрАТ "Білоцерківський завод гумових технічних виробів", ПАТ "АКБ "Індустріалбанк", ПАТ АБ "Південний", ПАТ "Фондова Біржа ПФТС", АТ «Дтек Дніпровські Електромережі», ПАТ «РВС Банк», ПрАТ "Дніпровагонмаш", АТ "Сумський Завод "Насосенергомаш".

Щодо торгів на «Українській біржі», то біржа була закрита 15 червня 2018 року через санаційне програмне забезпечення, яке використовувалося під час торгів на біржі. Планувалося, що біржа буде закрита протягом 2-х місяців, поки будуть проводити тендер на нове програмне забезпечення.

На даний момент можна проводити адресні торги, проте безадресні анонімні угоди буди відключені через неможливість використовувати російське програмне забезпечення через санкції як зазначалося вище.

Хоч і біржа дозволяє проводити адресні угоди, проте торговці відмовилися від послуг «Української біржі» та переводять свої активи на фондову біржу ПФТС.

Біржу в 2008 році створили російський майданчик РТС і українські торговці. Це зумовило використання біржею російської торгової платформи. Навіть загроза втрати ліцензії в 2015 році через міноритарія з країни-агресора не спонукала майданчик відмовитися від російського ПО. Хоча від росіян в капіталі довелося відмовитися: їх 43% викупили Dragon Capital і «Універ».

Через три роки - в травні 2018 го - РНБОУ «несподівано» заборонив ВО «Московської біржі ММВБ-РТС». Спочатку «Українська біржа» заявила, що продовжить використовувати російське ПО, потім попросила президента скасувати санкції, а коли стало очевидно, що влада не збирається йти назад, біржа оголосила про завершення 15 червня операцій з деривативами - ф'ючерсами і опціонами.

Але перестав працювати не тільки терміновий ринок. З 18 червня на невизначений термін зупинена торгівля в режимі безадресних заявок 92 акціями, 245 облігаціями, 28 цінними паперами фондів і 22 ф'ючерсними контрактами. Біржа обіцяла дозволити торгувати цінними паперами в режимі адресних заявок і укладати угоди РЕПО. Але цією пропозицією ніхто не скористався: за даними «Українська біржа», з початку тижня на ній не було укладено жодної адресною угоди. А індекс UX почали розраховувати він зменшується не на основі угод, а на основі «цін попиту і пропозиції».

Біржа пояснила учасникам, як розблокувати і вивести активи - цінні папери і гроші. Але торговці і їх клієнти почали йти ще в кінці травня. Перед оприлюдненням списку санкцій, 23 травня, обсяг торгів на УБ склав 293,2 млн грн (341 угода), 24 травня оборот впав удвічі - до 139,31 млн грн (427 угод), а 25 травня майже в 10 разів - до 18,5 млн грн (313 угод).

29 травня 2018 року оборот був всього 3,7 млн грн (178 угод). 15 червня, коли достроково були виконані ф'ючерсні контракти, обсяг торгів склав 14 млн грн (279 угод).

ПФТС вже зараз показала невелике зростання обсягу торгів. Якщо з 11 по 14 червня з акціями було укладено 87 угод на 2,96 млн грн, то з 18 по 21 червня угод було 85, але вже на 5,48 млн грн.

На біржі України зареєстровано 11 онлайн-брокерів, які були всі зареєстровані у 2009 році (табл. 12)

Таблиця 2.12

**Учасники торгів, що надають послуги Інтернет-трейдингу в Україні
станом на 31.12.2017 р.**

Код	Назва компанії	Доступ до торгів		Дата отримання статусу члена біржі
		фондовий ринок	терміновий ринок	
ALCAP	ПРАТ "Альтана Капітал"	+		11.02.2009
ARTCP	ПрАТ "ІФК "Арт Капітал"	+	+	13.03.2009
DRAGN	СП ТОВ "Драгон Капітал"	+	+	19.11.2008
EAVEX	ПРАТ "Івекс Капітал"	+	+	19.11.2008
FINUA	ТОВ "Фрідом Фінанс Україна"	+	+	19.11.2008
FKSKT	ТОВ "ФК"Сократ"	+	+	22.12.2008
INVST	ТОВ "І-Нвест"	+	+	22.10.2009
KINTL	ТОВ "Кінто, Лтд"	+	+	21.07.2009
NAVIN	ТОВ "Навігатор-Інвест"	+	+	13.04.2009
ONLIN	ТОВ "Он-лайн капітал"	+	+	13.04.2009
UNIKA	ТОВ "Універ Капітал"	+	+	21.05.2009

*Примітка: Складено автором за джерелом [26]

Основними лідерами серед онлайн-брокерів в Україні є СП ТОВ "Драгон Капітал" та ПрАТ "ІФК "Арт Капітал". Приблизно третини торгів, які проводяться на «Українській біржі» проводяться при участі СП ТОВ "Драгон Капітал". Щодо ПрАТ "ІФК "Арт Капітал", то найбільшою перевагою компанії є партнерство з Варшавською фондовою біржою - завдяки чому клієнти брокера можуть отримати безпосередній доступ до даної біржі.

Отже, в Україні помітно невеликий розвиток інтернет-трейдингу, через збільшення онлайн-торгів акціями на ПФТС, які у 2017 році виросли на 3 млрд. грн. Але також спостерігаються зменшення торгів цінними паперами за період 2015-2017 рр. на фондовій біржі ПФТС. Зменшення відбулося через збільшення

курсу валют, адже гривня з 2014 року дуже скоротилася у вартості в порівнянні зі світовими валютами. Також збільшилося офіційне котирування на 28,5%, яке дає змогу інтернет-трейдерам отримувати прибуток від торгів на фондовому ринку.

Також на фондовому ринку існують дві біржі, які дають змогу виходити на фондовий ринок, це «Українська біржа» та ПФТС. Саме «Українська біржа» стала засновником інтернет-трейдингу в Україні. На ній представлена можливість онлайн-торгівлі як фізичним так і юридичним особам, тоді як на ПФТС можливість проведення онлайн-торгівлі для фізичних осіб не можлива, таким чином їм необхідно проводити всі операції з інтернет-трейдингу за допомогою онлайн-брокера.

В Україні зареєстровано 11 онлайн-брокерів, серед яких лідерами являються СП ТОВ "Драгон Капітал" та ПрАТ "ІФК "Арт Капітал".

В червні 2018 року на «Українській біржі» припинилися торги через санкції до застосування російського програмного забезпечення, але через кілька місяців після проведення тендерів на закупівлю нового програмного забезпечення для проведення торгів «Українська біржа» відновила свою роботу на фондовому ринку України.

З динамічним розвитком технологій віртуальні гроші витісняють звичні для нас гроші, і однією із самих популярних валют на ринку стала криптовалюта.

За допомогою криптовалюти можна проводити операції анонімно та використовувати її як основний інструмент у інвестиційному портфелі інвестора.

Найпопулярнішою криптовалютою в світі вважається Bitcoin, який саме торговці використовують для інвестицій на фондовому ринку.

Основні переваги та недоліки представлені в SWOT-аналізі. (табл. 2.13.)

SWOT-аналіз криптовалют

Сильні сторони	Слабі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Високий потенціал до зростання; • Розглядається як інвестиційний інструмент з високою дохідністю; • Анонімність транзакцій; • Дефляційна модель, тобто обмеженість емісій. 	<ul style="list-style-type: none"> • Висока волатильність; • Розглядати необхідно лише як об'єкт інвестування; • Неможливо відмінити транзакцію; • Якщо зламали «біткоїн гаманець», то повернути його неможливо; • Не скрізь можна розплатитися криптовалютою.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Платежі різко подешевшають. Поширення криптовалют позбавить людей платити комісії платіжним системам, банкам-емітентам карт, банкам-еквайерам та іншим учасникам фінансових операцій. Всі операції будуть здійснюватися безготівковим розрахунком; • Якщо всі почнуть користуватися криптовалютами, і користування готівковими коштами закінчиться, фінансові операції стануть повністю прозорими. Податки з кожної фінансової особи і організації стане абсолютно прозорою – розрахувати їх можна буде абсолютно точно і автоматизовано, а збирання податків зросте. 	<ul style="list-style-type: none"> • Загроза репутації центральних банків; • Можливість використовувати для відмиття доходів, отриманих злочинним шляхом і фінансового тероризму; • Загроза класичним комерційним організаціям (банкам), адже необхідність їх існування при використанні криптовалюти зникне; • Неможливість на даний момент ввести контролюючий орган для контролю за рухом криптовалюти.

Ринкові курси криптовалют суттєво коливалися від моменту їх появи до сьогодні. Вартість BITCOIN за архівними даними станом на липень 2010 року становила лише 0,06\$. Суттєве зростання ціни криптовалюти відбулося у 2013-2014 роках. На початок 2014 року курс становив 881,66\$. У 2015 році простежувалася тенденція до зменшення вартості BITCOIN. Починаючи з 2016 року і до сьогодні курс даної криптовалюти зростає, проте характеризувався високоамплітудними коливаннями. Наприклад, 11 грудня 2017 року зафіксовано найвищу вартість BITCOIN 17549,67\$. До 5 лютого 2018 року курс знизився до 7964,42\$. Станом на кінець лютого 2018 року його значення складає близько 9700\$. [24]

На ринку криптовалют станом на березень 2017 року саме BITCOIN займав найбільшу частку (рис.2.12). Його сумарна капіталізація становила 27 млрд. доларів.

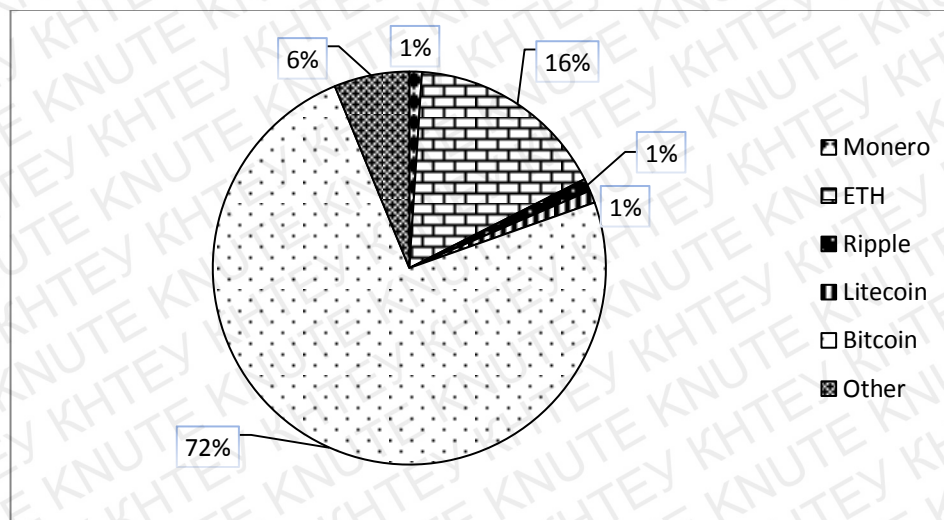

Рис. 2.12. Структура ринку криптовалют в розрізі їх окремих видів станом на 31.09.2018, %

*Примітка: складено на основі даних [24]

Суттєвих навіть погодинних коливань зазнавав і курс криптовалюти ETHEREUM (ETH). У 2015 році відбувалося його зниження, що змінилося чіткою тенденцією до зростання, починаючи з 2016 року. Пікового значення він досягнув 15 січня 2018 року і склав 1337,86\$, до 5 лютого криптовалюта впала в ціні до 785,33 \$. На кінець лютого курс становив близько 864 \$. Інші види криптовалют нині є менш вартісними. Наприклад, курс LITECOIN на кінець лютого 2018 року становив близько 230\$, RIPPLE (XRP) – 0,95\$.

Інші види криптовалют нині є менш вартісними. Наприклад, курс LITECOIN на кінець лютого 2018 року становив близько 230\$, RIPPLE (XRP) – 0,95\$.

Основні курси криптовалют з 2016-2018 рр. наведені, в табл. 2.14.

Курс криптовалют за 2016-2018 рр (станом на 01.01), дол. США [34]

Криптовалюта	2016	2017	2018
Bitcoin	440,53	965,77	4384,38
ETH	13,48	124,1	748,52
Litecoin	4,72	27,23	247,36
Dash	8,18	98,4	1108,93

*Примітка: складено на основі даних [24]

Також курси криптовалют можна представити графічно (рис. 2.13.)

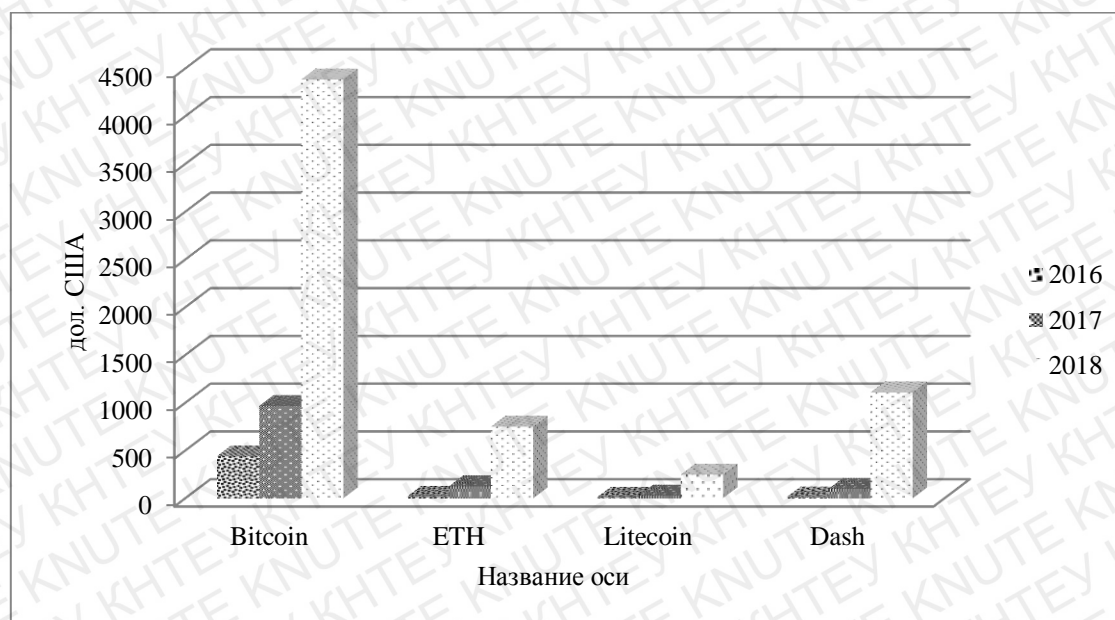

Рис. 2.13. Курс криптовалют у період 2016-2018 рр. (станом на 01.01.)

*Примітка авторська розробка за [24]

Проаналізувавши курси криптовалют, можна зазначити, що біткоїн ще 2017 року коштував близько 2 000 тис. дол. за один біткоїн (на початку своєї історії, 2010 року, біткоїн коштував 0,005 дол.), а на початок 2018-го за нього давали 15 386,157 долара. Утім вартість великої кількості криптовалюта значно зростає з моменту їх появи. Кількість криптовалюти обмежена — загалом випустити або видобути можливо 21 мільйон біткоїнів, зараз у світі на сьогодні уже існує близько 16,5 мільйона. Завдяки цим особливостям ціна біткоїна зростає, особливо стрімке зростання криптовалюта демонструє з

початку 2017 року. Уперше біткоїнами розраховувалися 22 травня 2010 року: у Флориді програміст Ласло Ханеч купив дві піци за 10 тисяч біткоїнів. Тоді один біткоїн коштував менше ніж цент.

Користувачі в Україні у процесі використання криптовалют усе більше визнають їхню ефективність. У березні 2017 року Голова Ради НБУ Б. Данилишин заявив, що «біткоїн, інші віртуальні валюти/криптовалюти є грошовими сурогатами, які не мають забезпечення реальної вартості і не можуть використовуватися на території України як засіб платежу, оскільки це суперечить нормам українського законодавства» [35].

Україна увійшла у топ-10 країн за кількістю користувачів біткоїна і має активну спільноту користувачів криптовалют.

В Україні перша українська криптовалюта з'явилася 30 травня 2016 року — карбованець (Ukrainian Karbowanec, або KRB). На той момент його вартість становила 2,7 гривні [36].

У травні 2017 року в Україні відкрили перший біткоїн-автомат. Автомат цифрової валюти розташований в одному з торговельних центрів Одеси і підтримує операції в обох напрямках: біткоїн можна придбати за гривні, а також можна продати і отримати гривні на руки.

В Україні є достатньо торговельних точок, ресторанів, кафе й інших закладів, які приймають до оплати ті ж самі біткоїни (а саме: у м. Пущі-Водиці — кафе «Лето», у Львові — магазин «Омега-Клімат», в Одесі — «Centro Hostel», Києві — стоматологія «Твоя усмішка», доставка квітів «Sendflowers» та ін.) [37].

Японія у квітні визнала біткоїн легальним платіжним засобом на рівні з єною. У Швейцарії — на другому місці за визнанням. У Китаї біткоїн вважається віртуальним товаром, а не валютою, операції з біткоїнами заборонені для банків, але дозволені для фізичних осіб. В Австралії біткоїн розглядається як власність, а трансакції з ним — як бартер. Навіть в одній країні різні державні установи, міністерства, суди можуть ставитися до криптовалют по-різному.

Приміром, у США біткоїни вважають лише віртуальною валютою, а ставлення до криптовалюти залежить від штату.

Водночас Комісія з цінних паперів і бірж США двічі відмовилася допускати біткоїни на біржу.

Отже, торгівля цінними паперами в Україні проводиться на двох її найбільших торгових майданчиках ПФТС та ПАТ «Українська біржа». Найбільшу частку і загальній структурі котирувань акцій на фондовому ринку України складають фінанси, найменша телекомунікації. За 2017 рік на біржу вийшли 15 емітентів акцій, 11 емітентів облігацій та Міністерство Фінансів України з державними облігаціями.

На фондовому ринку України динамічно розвивається від торгівлі новим інструментом – криптовалюта. Найпопулярнішою криптовалютою є Bitcoin. Його частка в загальній структурі усіх криптовалют складає 72%. Його сумарна капіталізація у 2017 році становила 27 млрд. доларів.

Україна також активно використовує біткоїн і має активну спільноту користувачів криптовалюти.

РОЗДІЛ 3

ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-ТРЕЙДИНГУ НА ФОНДОВИХ РИНКАХ

3.1. Перспективи розвитку інтернет-трейдингу на фондових ринках

Інтернет-торгівля на фондовому ринку України знаходиться на етапі становлення свого розвитку. В нашій країні це дуже молодий напрям торгів на біржі, адже відкритий він був 9 років тому, і навіть за цей час посів одне із головних способів торгів на фондовій біржі.

Стимування розвитку інтернет-трейдингу зумовлюється не свідомістю вітчизняних користувачів, що саме таке інтернет-трейдинг, вони не зовсім розуміють як це працює і бояться взагалі чогось нового.

Також заморожує розвиток ставлення держави до фондового ринку в цілому. Нажаль, в Україні фондовий ринок не є одним із головних сегментів економіки, тому йому приділяється найменше уваги.

Але, останнім часом спостерігається динаміка розвитку торгів на біржі за допомогою онлайн-торгівлі, що було досліджено у 2 розділі даної роботи.

Удосконаленням розвитку онлайн-торгівлі буде запуск маржинальної торгівлі.

Маржинальна торгівля – це укладання угод щодо купівлі або продажу акцій за кошти біржового брокера [21].

Маржинальну торгівлю планують запустити онлайн-брокери, це надасть змогу інвестору використовувати кошти онлайн-брокера в кредит, так званий ефект «плеча». Таким чином трейдер може торгувати великим капіталом і отримувати на цьому більший прибуток. Брокер надає трейдеру додаткові кошти під 25% річних, при цьому комісія за маржу знімається тільки при перенесенні позиції через ніч. У середині дня трейдер може використовувати гроші брокера безкоштовно. Також кредит надається під заставу (маржу), але сума кредиту зазвичай у декілька разів перевищує розмір застави (маржі), іншими словами онлайн-брокер надає інвестору-трейдеру кредитне плече.

Таким чином, якщо послуга маржинальної торгівлі на ринку буде зростати, тоді справи у інтернет-інвесторів будуть покращуватися.

Перспективи розвитку інтернет-трейдингу в Україні дуже великі. Інтернет-трейдинг вже надав поштовх для розвитку в Україні такого сектору бізнесу, як інформаційне та програмне забезпечення фондового ринку. Але цей сектор наразі нерозвинутий, та потребує інновацій та доопрацювань з боку іноземних компаній. Нам потрібне, для прикладу таке програмне забезпечення, як: автоматизація звітності торгівців при інтернет-трейдингу, українські автоматичні торгівельні системи, які б могли використовувати самі ж інвестори. Також в Україні на даний час почали розвиватися інтернет-портали, які надають все більше інформації по фондовому ринку. З часом інтернет-порталів також побільшає, а їх аналітична інформація по ринку цінних паперів буде ставати все більш якісною та доступною. [1]

Ринок онлайн-торгівлі повинен розвиватися прямо пропорційно до розвитку самого інтернету. Тому необхідно більш активно популяризувати сучасні технології, а від цього і збільшиться інтерес до самого інтернет-трейдингу, що дасть змогу наповнити фондовий ринок новими інвесторами. Можливо, завдяки цьому торгівля цінними паперами дозволить повністю зануритися в інтернет, що дасть позитивний результат як для інвесторів, так і для фонового ринку в цілому.

Інтернет-трейдинг вже увійшов в життя в нашій країні, для його розвитку необхідні лише поштовхи з боку держави та приватного сектору. [3]

Початком розвитку електронної торгівлі у світі можна вважати 1971 рік, коли біржі ще представляли собою звичайні торгові майданчики, на яких велося щось на зразок аукціону. Люди торгували, програвши рвали на собі волосся в безсилій люті, неприємні або навіть лізли битися з маклерами, як це було за часів Великої Депресії.

NASDAQ був формою біржового майданчика, принципово відрізнялася від традиційної, що існувала ще з кінця XIX століття. Відмінність полягала в тому, що NASDAQ спочатку проектувався як ринок, що не має біржового

майданчика. Всі дилери ринку цінних паперів - його професійні учасники - були з'єднані між собою в єдину електронну мережу. Такі умови торгівлі не давали спокою дрібним інвесторам. В результаті, в 1985 році американська Комісія з цінних паперів впровадила на ринку Систему виконання малих ордерів (SOES). Американський фондовий ринок у той час перебував у стані стагнації, тому допуск на ринок дрібних інвесторів був дуже до речі. Після того, як в 1987 році американські акції перейшли в стадію вільного падіння, SOES довелося зробити примусовим і обов'язковим для всіх брокерів. У 1989 році в Нью-Джерсі з'явився перший прообраз сучасного дилінгового залу, де не було ні брокерів, ні екрану з котируваннями - були тільки комп'ютери, за мірками тих часів - найсучасніші, за сучасними мірками - допотопні. За комп'ютерами сиділи трейдери і віддавали через електронний термінал накази брокерам, які, в свою чергу, вводили ордера в робочу станцію NASDAQ. [52]

Кількість приватних інвесторів на ринку стало збільшуватися з кожним роком, і до середини 90-х років торгівля акціями через Інтернет стала в США і Європі звичайним явищем. Піонерами в області онлайн-торгів були компанії E-Trade Group, Ameritrade, Datek Online, Merrill Lynch, Morgan Stanley, Donaldson, Luftrin & Jenrette. Примітно, що спочатку ці брокери розглядали цю послугу як новий напрямок, що стоїть окремо від традиційного брокераж.

Бурхливий розквіт інтернет-трейдингу на Заході збігся з введенням брокерами технологій ECN - систем прямого доступу, що дозволяють клієнту оперувати на ринку без участі брокера. [53]

Інвестиції в бізнес, пов'язаний з наданням брокерських послуг через Інтернет, вважаються надзвичайно привабливими самі по собі. Розвиток технологій і здешевлення вартості програмно-апаратних засобів привело до того, що за своїми інформаційними можливостями і технічним оснащенням приватні інвестори все більше наближаються до професійних. У США з'явився клас так званих Дей-трейдерів (day trader). На відміну від основної маси інвесторів, Дей-трейдери отримують прибуток із короткострокового зміни

в середині денних котирувань, «скальпілюю» ринок і закриваючи позиції до кінця торгової сесії.

Day trading - "торгівля в середині" - стратегія активної торгівлі, що складається у відкритті і закритті позицій протягом одного торгового дня і отриманні прибутку на малих короткострокових змінах ціни. Правила NASD визначають day trading як "регулярне виставляння протягом торгового дня ордерів на покупку і продаж одних і тих же цінних паперів" [53]

В Європі неактивно і значно пізніше пішли процеси впровадження Інтернет-технологій, але з часом був зроблений акцент на розвиток електронної торгівлі в банківській сфері і об'єднання компаній, що надають різні галузі фінансового бізнесу. Однак на відміну від Америки, де банки «упустили» роздрібний сектор інвестиційних послуг і віддали пальму першості онлайн-брокерам, в Європі був реалізований інший сценарій.

Справа в тому, що в силу особливостей банківської системи в Європі так і не встиг прижитися брокерський бізнес, орієнтований на приватних інвесторів. Європа «перескочила» американську модель full-service-брокерів, які надавали індивідуальні послуги по телефону, і перейшла прямо до Інтернет-моделі, заснованої на роздрібних послугах онлайн-брокерів.

З точки зору швидкості впровадження нових технологій найбільші зміни в банківсько-інвестиційному секторі ініціювалися з боку порівняно невеликих онлайн-брокерів, на яких припадала основна частина приросту транзакції в секторі приватних інвестицій. Тому великі банки намагалися скупити на корені «готових» онлайн-брокерів, або організувати власний сервіс на основі цієї технології.

У США покупка акцій як спосіб мінімізації податків, накопичення коштів на освіту, зростання пенсійних заощаджень, була природною. Наприклад, відкривши так званий individual retirement account (IRA) - персональний пенсійний рахунок, американець може відраховувати на нього щорічно певну суму, виведену з-під оподаткування, і проводити будь-які операції з купівлі-продажу активів. Прибуток з такого рахунку також не обкладається податком,

за умови, що готівкові можуть бути зняті тільки після виходу на пенсію. В Європі таких можливостей і, відповідно, стимулу не було, а основними клієнтами Інтернет брокерів є не консервативні «домогосподарки», а молоді спекулянти. [51]

Двигунами американського ринку онлайн-ових послуг стали дві обставини: низька ціна і елементарність сервісу («просто клацни мишкою»). В Європі фактором зростання бізнесу стала не технологія сервісу як така, а розширення клієнтської бази і ряд законодавчих і структурних рішень, зокрема передбачувана реформа пенсійної системи, що дозволило залучити наявні накопичення на ринок.

3.2 Впровадження новітніх інструментів інтернет-трейдингу на фондових ринках

Український ринок перейняв увесь інструментарій та схеми функціонування Інтернет – трейдингу у Росії. Варто зазначити, що завдяки підтримці держави інтернет-трейдинг у Росії пішов далеко вперед порівняно з українським аналогом і за якісним показником, і за кількісним. В Україні уряд зазвичай ігнорує факт існування фондового ринку, а якщо і згадує про нього, то лише під час збирання податків. Втім, це не єдина стратегічна помилка влади. Проте у розвиток інтернет - трейдингу готові вкладати Українська біржа і багато вітчизняних брокерських фірм - незважаючи на те, що для інвестиційних компаній цей бізнес буде збитковим ще мінімум два роки.

Основним нововведенням в торгівлі на біржі стала криптовалюта.

Криптовалюта - засіб розрахунків, який не має матеріальної форми, а існує у вигляді програмного коду, із застосуванням криптографічних методів захисту, випуск та облік якого частіше децентралізований та відомий учасникам розрахунків; а також системою платежів, яку утворюють одиниця розрахунку та операції з нею. [22]

Також, згідно офіційного сайту Bitcoin, криптовалюта - цифрова валюта, яка використовує криптографію для забезпечення безпеки та перевірки

транзакцій у своїй мережі. На відміну від традиційних валютних валют, криптовалюта не вимагає від центрального банку чи будь-якого іншого централізованого органу влади забезпечення безпеки або підтримки контролю над грошовою пропозицією. [23]

На сьогодні ринок криптовалют розвивається швидкими темпами, збільшуючи видову варіацію даних фінансових інструментів. Нині найбільш популярною у світі є BITCOIN – перша децентралізована криптовалюта, що почала функціонувати в січні 2009 року. Доцільним є дослідження сутності її функціонування та відмінності від інших грошових систем. При використанні традиційних коштів відбувається взаємозв'язок між «продавцями та покупцями» за принципом «гроші – товар», що забезпечує миттєвість операцій за умови однакової локалізації контрагентів, проте унеможливорює їх реалізацію в протилежному випадку. Вирішенням проблеми стало використання цифрової валюти, яку в найзагальнішому вигляді можна описати як рядок бітів. За такої системи платежів обов'язково мусить бути наявний посередник – електронна платіжна система. Її завданням є централізоване керування фінансовими операціями з метою недопущення повторності набору бітів, іншими словами – бухгалтерський контроль. Нині існує численна кількість таких платіжних систем, що підвищує ризик шахрайства та небезпеки даних. BITCOIN не передбачає залучення третіх осіб для здійснення грошових операцій.

Криптовалютні системи прагнуть забезпечити дотримання декількох принципів: консенсусу, безпеки та унікальності, правильної перевірки транзакцій. Базою їх реалізації на практиці вважається процес «видобутку». Особи, що його забезпечують, здійснюють дорогі програмно-обчислювальні операції на конкурентних засадах: переможець має право створити нову історію в мережі, оновивши «blockchain». У найбільш простому вираженні даний термін охоплює сукупність усіх минулих транзакцій, а точніше – ідентифікаційні облікові відомості про них. Під дефініцією «block» розуміють поточні транзакції, що базуються на попиті та пропозиції на криптовалюту. Сукупність таких «блоків» і формує історію «blockchain». Тобто очевидно, що

за таких умов повернення до минулої трансакції є практично неможливим. Механізм функціонування криптовалюти можна спрощено представити в наступному вигляді.

Принципи оперування інших криптовалют (рис.2) є дуже подібними до BITCOIN, проте мають певні специфічні ознаки, які забезпечують їм унікальність. До найбільш використовуваних криптовалют також відносять Ethereum (Eth), Dash, Monero (Xmr), Ripple (Xrp) Та Litecoin (Ltc).

Таблиця 3.1

Особливості механізму функціонування криптовалют [24, 25]

Назва криптовалюти	Характеристика криптовалюти
ETHEREUM (ETH)	Офіційно функціонує з 2015 року. Особливою популярністю користується в інноваторів та інституціональних субектів. Базується на децентралізованій обчислювальній платформі з власною унікальною мовою програмування «Turing». «Blockchain» містить повну інформацію про операції в системі кожного учасника – «вузла». Взаємозв'язок між ними реалізується завдяки криптовалютному «ефіру»
DASH	Офіційно функціонує з 2014 року, проте значного поширення набула лише на початку 2017 року завдяки політиці повної приватності. Специфікою даної криптовалюти є розподіл «блокових» винагород не лише між видобувачами, а і між серверами- вузлами. Крім того, 10% винагороди спрямовано на маркетинг та інноваційне вдосконалення системи.
MONERO (XMR)	Офіційно функціонує з 2014 року, набула популярності у 2016 році. Відповідає загальним принципам функціонування криптовалютних систем: анонімності, конфіденційності.
RIPPLE (XRP)	Криптовалюта, яка не базується на «Blockchain», на відміну від більшості інших. Сутність функціонування полягає у використанні глобального консенсусу. Тому великі інституції (наприклад, міжнародні банки) є основними клієнтами системи. Дана криптовалюта виконує функцію мосту між національними, в тому числі важко конвертованими, грошовими одиницями
LITECOIN (LTC)	Офіційно функціонує з 2011 року. Позиціонується на ринку як срібло(у порівнянні з золотом- біткоїном). Механізм функціонування фактично ідентичний до BITCOIN, дещо відмінний лише алгоритм видобутку.

*Примітка: складено за даними джерел [23,24]

Процес «видобутку» криптовалют не є необмеженим, встановлюються чітко визначені рамки таких емісій. Крім того, криптовалюти не піддаються інфляційному впливу, адже регулюються співвідношенням між попитом та

пропозицією на них. На ринку криптовалют станом на березень 2017 року саме BITCOIN займав найбільшу частку. Його сумарна капіталізація становила 27 млрд. \$.

Абсолютним лідером за «видобутком» криптовалюти є Китай (58%), де знаходиться 17 таких «шахт», на другому місці – США (16%). Місце «видобутку» обирається логічно з позиції економічності процесу. Умовами для його розвитку є: дешева електроенергія (Китай, Індія, Туреччина, Венесуела, США, Канада), висока швидкість Інтернет-зв'язку (Західна Європа, Австралія, Нова Зеландія, США, Польща, Угорщина, Румунія, Канада, країни Балтії), низька температура, що сприяє охолодженню (Польща, Угорщина, Румунія, Канада, країни Скандинавії, Росія, Ісландія). Проте лише незначна частка країн використовує наявний потенціал. Найпотужніші осередки «видобутку» знаходяться у Китаї та Грузії, США та Канаді. Менш потужні – у Венесуелі, Польщі, Ісландії, Швеції, Естонії, Таїланді та Гонконгу.

Криптовалюта як платіжний засіб поки що не є популярною в Україні, що обумовлено невизначеною її позицією державними органами влади. Є ряд закладів, які приймають певні види криптовалют до сплати. Серед них магазини харчових продуктів, кав'ярні, інтернет-магазини тощо. Бурхливий розвиток криптовалюти в Україні пов'язаний переважно з інвестиційною діяльністю в даний фінансовий інструмент представниками ІТ-сфери, що зумовлено сприятливими умовами для видобутку криптовалюти (кліматичними та енергетичними).

Існування криптовалюти в нашій державі фактично ігнорується органами влади, що може спричинити не лише економічні, а й соціальні проблеми. Тривалий час точилися дискусії навколо проекту Закону «Про обіг криптовалюти в Україні» №7183 [26]. Не могли дійти згоди щодо єдиного підходу до визначення сутності та ролі фінансового інструменту. Розуміючи її поширеність у світі та недоцільність закриття української економіки від криптовалюти, було запропоновано альтернативний проект Закону «Про

стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» [27]. Наразі обидва проекти перебувають на стадії опрацювання.

Інтеграція України до європейської спільноти, а також процеси глобалізації у сфері обігу криптовалют ускладнюються відсутністю правового забезпечення та об'єктивної статистичної інформації. Криптовалюту слід на законодавчому рівні позиціонувати як грошовий еквівалент чи визначити її окрему роль, що зроблено у високорозвинених державах. Проведені дослідження показали, що криптовалюта за своєю сутністю не може бути прирівняна до товару. Доведено, що механізм появи та обороту криптовалюти ґрунтується на попиті та пропозиції. Проте функціонування фінансового інструменту, виходячи з його суті, вимагає інноваційності, зокрема в програмній сфері. Більшість криптовалют націлені на забезпечення анонімності трансакцій, що приваблює дедалі більшу кількість користувачів. Така ситуація вимагає негайного врегулювання позиції криптовалюти в економіці України.

Позиція ігнорування існування даного фінансового інструменту спричиняє закритість національної економіки та ускладнення реалізації зовнішньоекономічних зв'язків. Це є неприпустимим для країни з ринковою економікою і потребує вирішення. Розв'язання проблемних питань можливо шляхом втілення ряду заходів:

- а) позиціонування криптовалюти як специфічного грошового еквівалента, що відповідає виконуваним нею функціям і не суперечить природі фінансового інструмента (неможливість ототожнення з товаром);
- б) прийняття Закону, який би визначав особливості її емісії та використання, обов'язки та права суб'єктів ринку криптовалюти;
- в) створення єдиної платформи для реєстрації операцій з криптовалютою подібно до біржі (на перших етапах хоча б для найпоширеніших видів даного фінансового інструмента з метою фіксації найважливіших процесів – видобутку та встановлення курсу на певний момент);
- г) створення спеціального департаменту НБУ з питань регулювання операцій з криптовалютою; - формування профільного інформаційного центру

(пов'язаного з платформою та НБУ) задля опрацювання статистичної інформації та її оприлюднення, а також консультацій користувачів;

д) легалізація та встановлення чіткого оподаткування (за прийняття такого рішення) шахт видобутку криптовалюти тощо.

Проведення таких заходів в Україні може прискорити гармонізаційні та інтеграційні процеси держави до європейської спільноти.

3.3 Шляхи впровадження світового досвіду з інтернет-трейдингу на фондовому ринку України

Розвиток світового ринку цінних паперів сприяв переходу фондових бірж до моноцентричної системи і стандартизації алгоритмів дій біржової інфраструктури, підвищенню рівня організованості локальних ринків та вдосконаленню державного контролю, зумовив появу правових нововведень на фондових ринках, масову сек'юритизацію, розширення масштабів первинного публічного розміщення компаніями акцій (IPO), посилення вимог до розкриття інформації емітентами і поглиблення прозорості ринку. Вплив цих чинників із часом може істотно позначитися на організації та функціонуванні національних фондових ринків.

При такому ринку інвестор із будь-якої країни дістає можливість вкладати свої вільні кошти у цінні папери, які обертаються на фондових ринках інших країн. Національні ринки перетворюються на структурні складові світового фондового ринку.

За таких умов між локальними ринками виникає жорстка конкуренція за інвесторів та емітентів, а перевагу отримують ті, хто за допомогою додаткових послуг і кращого сервісу збільшить ліквідність. Фондовий ринок, який не здатний залучити додаткову ліквідність, має не зовсім гарні перспективи. Набирає обертів процес об'єднання фондових бірж, що згодом може призвести до утворення глобальної біржової структури.

Український фондовий ринок має великий потенціал, про що зокрема свідчить підвищений інтерес російських інвесторів до об'єктів біржової інфраструктури. Наприклад, у 2009 р. російською фондовою біржею РТС спільно із найбільшими українськими інвестиційними компаніями було створено нову фондову біржу – ПАТ «Українська біржа», контрольний пакет якої належить біржі РТС, а у 2010 р. ще одна російська біржа ММВБ викупила контрольний пакет акцій біржі «ПФТС». Після приходу російських інвесторів процес розвитку біржової діяльності в Україні значно прискорився. Це не єдиний сегмент, що зацікавив іноземних інвесторів – брокерські російські компанії активно відкривають нові офіси в Україні, інші купують українських брокерів, далі, зі спрощенням технологічного доступу, кількість таких компаній буде збільшуватися. Поява нових гравців із великим досвідом роботи, новим для України програмним забезпеченням і технологіями на ринку брокерських послуг підвищуватиме конкуренцію у цьому сегменті та матиме позитивний вплив на розвиток ринку загалом.

Для подальшого поступу необхідно активізувати діяльність, спрямовану на поглиблення інтеграції українського фондового ринку в світовий, для чого слід адаптувати ринкову та торгову інфраструктуру під загальні стандарти. Створення в Україні ліквідного фондового ринку, привабливого для інвесторів-нерезидентів, який буде повноцінною складовою світового фондового ринку, прискорить перехід української економіки на якісно новий рівень.

При прийнятті рішення стосовно інвестицій в українські активи інвестори-нерезиденти визначають економічні характеристики структури фондового ринку за такими параметрами: (табл. 3.2)

Після такого аналізу нерезиденти оцінюють системні ризики локальних ринків, надійність інфраструктури, дотримання гарантій прав власності та приймають рішення стосовно доцільності інвестувати в активи певної країни.

Створення ліквідного національного ринку – нелегке завдання, у якому мають брати участь усі учасники, пов'язані з інвестиційним процесом, що, своєю чергою, підвищить попит іноземних інвесторів на активи, які на ньому

обертаються, а це сприятиме розміщенню IPO українськими компаніями не на закордонних торгових майданчиках, а на вітчизняному ринку.

Таблиця 3.2

Економічні характеристики структури фондового ринку

Параметри структури фондового ринку	Характеристика
Капіталізація ринку	здатність освоїти певні обсяги інвестицій, що, своєю чергою, несе в собі ризики, пов'язані із можливістю маніпуляції цінами окремими гравцями
Ступінь концентрації інвестиційних інструментів	широка інвестиційна лінійка, що дозволяє інвесторам страхувати ризики та будувати різноманітні інвестиційні стратегії
Ступінь концентрації учасників	якщо їх забагато, то це зменшує ризик залежності ринку від певних інвесторів
Ліквідність	можливість швидкої реалізації активів без значних грошових втрат
Ризиковість	наявність специфічних ризиків, великі затрати на їх страхування або взагалі відсутність можливості їх страхувати
Інформаційна прозорість	стандарти культури корпоративної звітності емітентами й оприлюднення достовірних макроекономічних показників державними органами
Захист прав інвесторів	наявність зрозумілої та прозорої системи законодавчого державного регулювання і системи саморегулювання, що надає інвесторам упевненість у захисті їх прав
Присутність та частки на ринку іноземних інвесторів	свідчить про стан довіри інвесторів до конкретного ринку
Ступінь обмежень для іноземців на здійснення інвестицій	введення або вивід активів із країни, податкове навантаження

* Примітка: складено автором на основі джерел [53]

Слід зазначити, що за останні роки на національному ринку відбулися якісні та кількісні зміни. Обсяги торгів зросли в десятки разів, з'явилися нові інвестиційні продукти (ф'ючерс на індекс УБ, опціон на цей ф'ючерс тощо), створено такий новий технологічний продукт, як Інтернет-трейдинг – механізм, що надає інвестору доступ до біржової інформації в режимі реального часу, а також можливість власноруч здійснювати угоди на біржі [28].

У майбутньому Українська біржа планує створити повноцінну клірингову і розрахункову структури, чим значно підвищить рівень сервісу. Увесь операційний цикл – від укладання угоди до розрахунків за нею – проходитиме на біржі, що збільшить гарантії та надійність розрахунків.

Проте нагальною потребою є створення нових фінансових інструментів, які вже успішно функціонують на розвинених ринках. Насамперед слід впровадити похідні інструменти на іноземні валюти, за допомогою яких інвестори зможуть страхувати валютні ризики, адже, беручи до уваги динаміку коливань валютних курсів на світових валютних ринках, виникає необхідність убезпечити себе від потенційної небезпеки, пов'язаної зі змінами курсів валют, що може призвести до збитків, які перевищать отриманий інвестиційний прибуток.

Упровадження таких нових інвестиційних продуктів, як похідні на товари, створить умови для виходу на ринок нових учасників та додаткові можливості для існуючих. Виробники зможуть страхувати очікувані зміни цін на товари і планувати майбутні витрати. Інвестори матимуть можливість здійснювати спекулятивні операції, будувати арбітражні та хеджеві моделі, інвестувати в товарні активи, що покращить диверсифікацію портфеля.

Інвестиційні компанії, з появою строкового ринку, можуть розширити лінійку інструментів для послуги довірчого управління, створювати структуровані продукти для залучення якісно нових клієнтів. Такі продукти утворюють шляхом комбінування різних класів інвестиційних інструментів у певних пропорціях, що залежать від ставлення до ризику і цілей інвестора, наприклад, поєднання облігацій із ф'ючерсом або опціонів із акціями. За допомогою таких гібридних інструментів можна отримувати прибуток у випадку руху ринку в бажаному напрямі та одночасно захищати інвестований капітал у разі зворотної динаміки руху ринку, що якісно покращує процес інвестування.

Структуровані продукти умовно поділяють за механізмом забезпечення похідних активів на базові на три групи. До першої групи входять гібридні

інструменти, в основі яких є облигації, а потенційну величину отриману від відсотків по облигаціях вкладають в похідні цінні папери, що дозволяє уникнути ризику втрати вкладеного капіталу та отримати дохід від деривативів. Для побудови структурованих продуктів другої групи здійснюють продаж одних похідних інструментів і одночасно купують інші; дохід від цієї стратегії визначається динамікою руху активів, із яких формується продукт. Третя група складається із базового активу та ф'ючерса на нього і є більш ризиковою. З'являється можливість упроваджувати велику кількість стратегій, що дозволяє задовольняти потреби багатьох інвесторів із різним ставленням до ризику.

Застосування відсоткових деривативів, базовими активами яких є облигації, ускладняється через відсутність ефективного механізму ціноутворення. Ряд дефолтів емітентів корпоративних облигацій під час кризи підірвали довіру інвесторів до цього сегменту ринку. Нині попитом користуються облигації лише тих емітентів, які мають потенціал росту та гарні фінансові мультиплікатори.

Нішу облигацій можуть заповнити ті комерційні банки, які впроваджуватимуть механізм сек'юритизації, тобто андеррайтингу похідних цінних паперів, які забезпечені однорідними активами, що дають постійний відсотковий дохід. Наприклад, це може бути пул іпотечних або споживчих кредитів, автокредитів, лізингові активи.

Для банків сек'юритизація є конверсією портфеля однорідних зобов'язань у цінні папери, які розміщуються та обертаються на ринку. Вона, зокрема, дозволяє банку розподілити кредитний ризик, відповідно зменшуючи його. Окрім створення нових інвестиційних інструментів, процедура сек'юритизації дає змогу залучити додаткове фінансування, яке зазвичай дешевше банківських кредитів.

До проблем, що відлякують інвесторів від українського фондового ринку, можна також віднести недосконале валютне регулювання, обтяжливу податкову систему, некоректну корпоративну звітність, суворі регуляторні обмеження інституційних інвесторів.

Чинне валютне регулювання створює певні обмеження для активного входження іноземних інвесторів на вітчизняний фондовий ринок. Дозвіл Національного банку України вводити для інвестування у країну валюту лише першої категорії, до якої належать американські долари та євро [29], зменшує коло потенційних інвесторів, оскільки витрати, пов'язані із додатковим придбанням іноземної валюти, зменшують потенційний дохід інвесторів. Отже, нагальною є потреба зміни валютного регулювання та спрощення процедури введення та виведення капіталу із країни.

Достатньо недоліків і в системі оподаткування. Відсутність сальдування операцій між спотовим та строковим ринками справляє вкрай негативний вплив на настрої інвесторів, позаяк у разі побудови інвестором хеджевих моделей збитки за відкритими позиціями на ринку акцій перекриваються прибутком за операціями з ф'ючерсами або опціонами. Тож фактично результат від подібних дій є нульовим. Але незважаючи на збиткові операції з акціями, податок з прибутку на строковому ринку слід сплатити. Некоректним є і те, що до статті витрат не відносяться всі накладні витрати, безпосередньо пов'язані з інвестуванням, до яких належать комісійні винагороди бірж, брокерів та зберігачів [30].

Досвід російських регуляторів стосовно інвестиційних обмежень буде корисним українським колегам. Наприклад, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку (ДКЦПФР) має надати дозвіл інституціональним інвесторам використовувати у своїй діяльності похідні цінні папери, але тільки з метою хеджування портфеля, сформованого на спот-ринку (тобто строковому ринку), лише коротких позицій, та в такому обсязі, що з урахуванням кредитного плеча, не перевищує розмір сукупної позиції на ринку акцій [31].

Суттєвою проблемою, що гальмує залучення інвесторів на вітчизняний фондовий ринок, є некоректна корпоративна звітність емітентів, яка не відбиває реального стану справ на підприємстві. Адже розкриття інформації емітентами та систематичне її оновлення сприяє поглибленню інформаційної прозорості ринку, що дає інвестору впевненість у правильності власного вибору.

Інвестори-нерезиденти звикли до інформаційних стандартів ринку США, які демонструють ефективні підходи до розкриття інформації емітентами [32]. Концепція розкриття інформації у Сполучених Штатах базується на таких основних складових, як інформаційне насичення відносин і зворотний зв'язок з інвесторами. Для емітентів із інших країн світу, і з України також, передбачені спеціальні форми реєстрації та регулярної звітності. Українські компанії, які планують розміщення акцій на торгових майданчиках розвинених країн, повинні складати регулярні річні звіти із високим рівнем деталізації.

В Україні регулятор теж планує уніфікувати подачу емітентом інформації стосовно проспектів емісії, звітів про результати розміщення цінних паперів, річних звітів, квартальних звітів за кожен із перших трьох кварталів року і розширеного переліку особливої інформації в новому форматі, та одночасне розкриття цієї інформації в мережі Інтернет для інвесторів та інших учасників ринку в режимі реального часу, що значно спростить процедуру збору інформації інвесторам [33]. У Законі України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 р. цьому питанню приділяється особлива увага.

Зазначені нововведення, безумовно, покращать формування і використання інформаційного середовища, а національні стандарти звітності поступово наблизатимуться до американських.

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що фондові ринки безперервно змінюються і розвиваються. Національні та світовий фондові ринки успішно розширюють свої межі й коло учасників, збільшують обсяги, оновлюють форми, впроваджують сучасні фінансові інструменти, удосконалюють технології торгівлі.

Попри невеликий рівень капіталізації порівняно із фондовими біржами розвинутих країн вітчизняний ринок представлений практично всіма секторами економіки; активи українських емітентів користуються попитом у нерезидентів і є повноцінними представниками ринку акцій країн, що розвиваються.

Подальші перспективи розвитку українського фондового ринку багато в чому будуть залежати від ситуації на світових фондових ринках. Однак для

посилення привабливості локального фондового ринку для вітчизняних та іноземних інвесторів необхідно здійснити ряд кроків: сприяти надходженню інвестицій у реальний сектор економіки, сформувати ефективну систему захисту прав і законних інтересів інвесторів, активізувати процеси концентрації та централізації торгівлі корпоративними цінними паперами українських емітентів на організованому ринку на умовах конкуренції, погоджувати політику держави на фондовому ринку із грошово-кредитною, валютною і бюджетно-податковою політикою.

Таким чином, формування повноцінного фондового ринку в Україні є важливою складовою ринкових перетворень, що сприятиме оздоровленню економіки, залученню інвестицій у перспективні галузі та об'єкти, прискоренню процесу приватизації державного майна.

Подальші дослідження повинні проводитися у сфері законодавства, що регулює фондовий ринок і систему захисту прав інвестора, а також політики держави на фондовому ринку, яка має бути узгоджена з усіма учасниками, безпосередньо задіяними у цьому процесі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі було досліджено тенденції розвитку послуг з інтернет-трейдингу та причини гальмування онлайн-торгівлі на фондовому ринку України

За результатами досліджень, проведених в роботі, можна зробити наступні висновки.

1) Інтернет-трейдинг - це спосіб доступу до торгів на фондовій біржі з використанням Інтернету, як засобу зв'язку.

2) Завдяки інтернет-трейдингу тепер інвестори можуть проводити свою діяльність на біржі не виходячи з дому, самостійно ухвалювати рішення та швидко укласти угоди, а це, в свою чергу, економить час та гроші.

3) Існує два види інтернет-трейдингу на фондовому ринку: посередницький та самостійний .

4) Сутність посередницького інтернет-трейдингу в тому, що брокер є номінальним утримувачем цінних паперів, відкриває своєму клієнтові доступ через Інтернет до своїх торгових терміналів, підключеним до торгових систем і бірж, в самостійному - інвестор самостійно торгує цінними паперами на біржі в режимі реального часу за допомогою спеціального програмного забезпечення без посередництва Інтернет-брокера.

5) Основні складові інтернет-трейдингу - це торгова система, користувачі інтернет-трейдингу, інтернет-брокери і програмне забезпечення або система інтернет-трейдингу.

6) Найпоширенішими програмними забезпеченнями, що використовують торговці для виходу на фондовий ринок є: QUIK, SmartTrade, SmartX. Також існують програмні забезпечення для мобільних пристроїв, такі як: iSmart, iSmart Android Edition, SmartPAD, PocketTrade WEB та PocketTrade for Windows Mobile.

7) «ОТП Фонд Акції» при ТОВ «КУА «ОТП Капітал»» у 2017-2018 роках має тенденцію до розвитку активів у портфелі. Портфель Фонду складається з акцій та похідних інструментів – ф'ючерсних контрактів. Їх

вартість та кількість з кожним роком зростає, що наведено на графіках вище. Також динамічне зростання має і вартість чистих активів фонду, що у травні 2018 році виросло до 13 775 535 тис грн, у порівнянні з 2017 роком, коли їх вартість складала 3 504 707 тис. грн. Приріст вартості чистих активів склав більше 10 млн. грн., що дає нам можливість сказати про ефективне використання, реалізацію та розміщення активів в портфелі «ОТП Фонд Акцій».

8) В Україні помітно невеликий розвиток інтернет-трейдингу, через збільшення онлайн-торгів акціями на ПФТС, які у 2017 році виросли на 3 млрд. грн. Але також спостерігаються зменшення торгів цінними паперами за період 2015-2017 рр. на фондовій біржі ПФТС. Зменшення відбулося через збільшення курсу валют, адже гривня з 2014 року дуже скоротилася у вартості в порівнянні зі світовими валютами. Також збільшилося офіційне котирування на 28,5%, яке дає змогу інтернет-трейдерам отримувати прибуток від торгів на фондовому ринку.

9) Також на фондовому ринку існують дві біржі, які дають змогу виходити на фондовий ринок, це «Українська біржа» та ПФТС. Саме «Українська біржа» стала засновником інтернет-трейдингу в Україні. На ній представлена можливість онлайн-торгівлі як фізичним так і юридичним особам, тоді як на ПФТС можливість проведення онлайн-торгівлі для фізичних осіб не можлива, таким чином їм необхідно проводити всі операції з інтернет-трейдингу за допомогою онлайн-брокера.

10) В Україні зареєстровано 11 онлайн-брокерів, серед яких лідерами являються СП ТОВ "Драгон Капітал" та ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ".

11) На даний момент на «Українській біржі» припинилися торги через санкції до застосування російського програмного забезпечення, але через кілька місяців після проведення тендерів на закупівлю нового програмного забезпечення для проведення торгів «Українська біржа» відновить свою роботу на фондовому ринку України.

12) Створення ліквідного національного ринку – нелегке завдання, у якому мають брати участь усі учасники, пов'язані з інвестиційним процесом, що, своєю чергою, підвищить попит іноземних інвесторів на активи, які на ньому обертаються, а це сприятиме розміщенню ІРО українськими компаніями не на закордонних торгових майданчиках, а на вітчизняному ринку.

13) Упровадження таких нових інвестиційних продуктів, як похідні на товари, створить умови для виходу на ринок нових учасників та додаткові можливості для існуючих. Виробники зможуть страхувати очікувані зміни цін на товари і планувати майбутні витрати. Інвестори матимуть можливість здійснювати спекулятивні операції, будувати арбітражні та хеджеві моделі, інвестувати в товарні активи, що покращить диверсифікацію портфеля.

Враховуючи вищесказане, можна зробити висновок, що фондові ринки безперервно змінюються і розвиваються. Національні та світовий фондові ринки успішно розширюють свої межі й коло учасників, збільшують обсяги, оновлюють форми, впроваджують сучасні фінансові інструменти, удосконалюють технології торгівлі.

Таким чином, формування повноцінного фондового ринку в Україні є важливою складовою ринкових перетворень, що сприятиме оздоровленню економіки, залученню інвестицій у перспективні галузі та об'єкти, прискоренню процесу приватизації державного майна.

У Випускній кваліфікаційній роботі були надані такі пропозиції:

- 1) Активізувати діяльність, спрямовану на поглиблення інтеграції українського фондового ринку у світовий;
- 2) Створення ліквідного національного ринку;
- 3) Створення новітніх фінансових інструментів;
- 4) Слід впровадити похідні інструменти на іноземні валюти;
- 5) Зміна валютного регулювання та спрощення процедури введення та виведення капіталу із країни;
- 6) Запровадження складання українських компаній із високим рівнем деталізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інтернет-трейдинг [Електронний ресурс]: Українська біржа – Режим доступу: <http://www.ux.ua/a3258>
2. Ключев *И.* DMA – модная услуга российских брокеров // Эл. журнал *Iguru.* – 2010 // www.iguru.ru.
3. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні [Електронний ресурс]: Економічна правда - Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/press/2009/10/4/209972/>
4. Квіта Г. М. Тенденції розвитку торгівлі цінними паперами на фондових біржах [Електронний ресурс] / Г. М. Квіта, К. К. Писанець, Д. С. Бігма. // Технології та дизайн. – 2015. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2015_4_18
5. *Майоров С.* О современных тенденциях развития торговых технологий // Биржевое обозрение.– 2009.– №10. – С. 14–17.
6. Інформація о торгах // ПАТ «Українська біржа» // www.ux.ua.
7. Система QUIK // <http://quik.ru/>
8. *Коротких С.* Сучасні електронні торгові системи і тенденції їх розвитку // Фінансовий ринок України.– 2010.– №11. – С. 9–12.
9. Сайт ОТП Calital// http://www.otpcapital.com.ua/about_us/otpcapital/
10. Сайт ОТП Calital// <http://ru.otpcapital.com.ua/invest/active/>
11. Регламент відкритого спеціалізованого пайового інвестиційного фонду «ОТП ФОНД АКЦІЙ» Товариства з Обмеженою Відповідальністю «Компанія» з Укравління Активами «ОТП КАПІТАЛ»
12. Щомісячний звіт ОТП Капітал від 31 травня 2018 року // <http://ru.otpcapital.com.ua/pdf/2018-results/equity-05.pdf>
13. Щомісячний звіт ОТП Капітал від 31 травня 2017 року // <http://www.otpcapital.com.ua/pdf/2017-results/equity-fund-05.pdf>
14. Щомісячний звіт ОТП Капітал від 31 травня 2016 року // http://www.otpcapital.com.ua/pdf/2016_results/equity-fund-may.pdf

15. Щомісячний звіт ОТП Капітал від 31 травня 2015 року // http://www.otpcapital.com.ua/pdf/2015_results/equity-05-2015.pdf
16. Щомісячний звіт ОТП Капітал від 31 травня 2014 року // http://www.otpcapital.com.ua/pdf/2014_results/equity-05-2014.pdf
17. Офіційний сайт ВАТ «Українська біржа» [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.ux.ua>.
18. Офіційний сайт ПФТС [Електронний ресурс] Режим доступу <http://pfts.ua/>
19. Маржинальна торгівля [Електронний ресурс]: СвитИнвест – Режим доступу: <https://svitinvest.com.ua/uk/torgivlya-na-birzhi/marzhinalna-torgivlya/>
20. Сословський В.Г. Ринок криптовалют як система / В.Г. Сословський, І.О. Косовський/ Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2016. – С. 236 -246.
21. The official site of Bitcoin (2018), available at: <https://www.bitcoin.com/info/bitcoin-glossary>, (Accessed 24 Feb 2018).
22. Jonathan Chiu and Thorsten Koepl (2017), The Economics of Cryptocurrencies – Bitcoin and Beyond, Chapman University.
23. The official site of CoinDesk (2018), “Understanding Ethereum”, available at: <https://www.coindesk.com/research/understanding-ethereum-report/>, (Accessed 24 Feb 2018).
24. Проект закону про обіг криптовалюти в Україні від 06.10.2017 / Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684.
25. Проект Закону про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні від 10.10.2017 / Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710.
26. Офіційний сайт Української біржі. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.ux.ua/>

27. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.bank.gov.ua
28. Офіційний сайт Державної податкової адміністрації України. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.sta.gov.ua>
29. Офіційний сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua
30. Офіційний сайт Комісії з цінних паперів і бірж у США. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.sec.gov
31. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://smida.gov.ua>
32. Курс Bitcoin [Електронний ресурс] // Finance.ua. — Режим доступу : <http://charts.finance.ua/ua/currency/bitcoin/-/1/btc>
33. Правомірність використання в Україні «віртуальної валюти/криптовалюти» Bitcoin : офіційне роз'яснення Національного банку України від 10.11.2014 [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національного банку України. — Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
34. Журавка Ф. О. Проблемні аспекти сучасного розвитку валютного ринку України / Ф. О. Журавка, А. В. Колдовський // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : зб. наук. пр. / ДВНЗ «УАБС НБУ». — 2011. — Вип. 31. — С. 80—89.
35. Що таке біткойн і що з ним робити [Електронний ресурс] // Мінфін. — 2017. — 8 вересня. — Режим доступу : <https://minfin.com.ua/ua/2017/09/08/29882733>
36. Гладун Д. Перспективи інтернет-трейдингу в Україні / Д. Гладун // Інвестиції та інвестування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://inernettrading.at.ua>.
37. Семчук О. Проблеми розвитку фондового ринку України / О. Семчук // Економіка і право. – 2009. – № 2. – С. 9–12
38. Т. Тарабакін, Розвиток Інтернет-трейдингу в Україні / Цінні папери України. – 2009. - №43 // www.securities.org.ua.

39. Т.Манько. Міфи про Інтернет-трейдинг // www.news.finance.ua.
40. Азбука частного инвестора. Путеводитель по фондовому рынку / под ред. В.А. Зверева. М., , 2012
41. Офіційний сайт SmartTrade [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.smart-trade.net/>
42. Офіційний сайт IT-Invest [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.itinvest.ru/software/smartx/>
43. Power Trader (Integral) – торговый терминал нового поколения// FINTRADER [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://fintrader.pro/trading-platforms/power-trader/>
44. Metatrader 4 forex ltd Фокерс Україна [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.forexua.com/ru/trade/metatrader/terminal>
45. Інтернет-трейдинг в действии [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://fxp-t.ru/?p=38>
46. Електронні біржі в Україні і світі – реалії 2008р.: від аферистів до реалістів [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://business-fondy.blogspot.com/2008/08/2008.html>
47. Світ Інвест / Маржинальна торгівля [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://svitinvest.com.ua/uk/torgivlya-na-birzhi/marzhinalna-torgivlya/>
48. Міньков В.І. Деякі особливості розвитку фондового ринку України // Фінанси України. – 2005. – № 12.
49. Соломанин Е. Інтернет-трейдинг: тенденції, концепції, технології [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.opus.ru>, 2000.
50. Сифоніс Дж. Стратегії успіху в Інтернет'економіці: навч. посібник / Сифоніс Дж., Хартман А. — М.: ЛОРИ, 2001. — 274 с.
51. Галанов В. А. Рынок ценных бумаг : учебник / В. А. Галанов, А. И. Басов, З. К. Голда, О. А. Гришина, С. Н. Диго ; Российская экономическая академия им. Г. В. Плеханова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 448 с.

52. Новий етап розвитку фондового ринку України при впровадженні інтернет-трейдингу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=42145>

53. Інтернет-трейдинг на ринку цінних паперів нові можливості та ризики в інвестиційній діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.banksgroup.ru/internet_treyding_na_rinke_tsennih_bumag_novye_vozmozhnosti_i_riski_v_investitsionnoy_deyatelnosti-649.html

ДОДАТКИ

Додаток А

Показники діяльності фонду «ОТП Фонд Акцій»

Дата	ВЧА/1 ІС, грн.	Вартість чистих активів фонду (ВЧА), грн.	Кількість розміщених сертифікатів, шт.	Доходність з дати початку розміщення цінних паперів фонду, %
28.11.2018	1,43	13 824 287,68	9 700 003,00	42,52%
27.11.2018	1,42	13 797 801,12	9 700 003,00	42,25%
26.11.2018	1,43	13 849 619,46	9 700 003,00	42,78%
23.11.2018	1,43	13 951 602,66	9 758 655,00	42,97%
22.11.2018	1,43	13 907 086,55	9 758 655,00	42,51%
21.11.2018	1,42	13 892 637,06	9 758 655,00	42,36%
20.11.2018	1,43	13 974 870,30	9 758 655,00	43,21%
19.11.2018	1,45	14 148 550,25	9 758 655,00	44,99%
16.11.2018	1,45	14 139 717,60	9 758 655,00	44,89%
15.11.2018	1,46	14 220 506,26	9 758 655,00	45,72%
14.11.2018	1,46	14 281 224,21	9 758 655,00	46,34%
13.11.2018	1,46	14 265 000,46	9 758 655,00	46,18%
12.11.2018	1,44	13 945 791,82	9 692 406,00	43,88%
09.11.2018	1,44	14 006 650,56	9 733 728,00	43,90%
08.11.2018	1,44	14 008 437,83	9 733 728,00	43,92%
07.11.2018	1,44	14 040 453,76	9 733 728,00	44,25%
06.11.2018	1,42	13 858 252,36	9 733 728,00	42,35%
05.11.2018	1,42	13 829 965,60	9 733 728,00	42,08%
02.11.2018	1,42	13 807 490,42	9 733 728,00	41,85%
01.11.2018	1,42	13 790 236,93	9 733 728,00	41,68%

Примітки до фінансової звітності ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

**Примітки до фінансової звітності
Відкритого спеціалізованого пайового інвестиційного фонду «ОТП Фонд Акцій»
ТОВ «КУА «ОТП Капітал»
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року**

1. Організація.

1.1. Основні відомості про Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал»

Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» (надалі – Фонд) створено відповідно до Закону України “Про інститути спільного інвестування” (надалі- Закон про ІСІ).

Фонд створено за ініціативою Товариства з обмеженою відповідальністю „Компанія з управління активами „ОТП Капітал” (надалі- Компанія з управління активами/КУА).

Інформація про Фонд:

Повне найменування	Відкритий спеціалізований пайовий інвестиційний фонд «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал»
Відомості щодо внесення інституту спільного інвестування до ЄДРІСІ	Дата видачі свідоцтва про внесення відомостей про фонд до Реєстру – 09.09.2014 р. Номер свідоцтва про внесення відомостей про фонд до Реєстру – № 1414-1
Реєстраційний код за ЄДРІСІ	2111414
Тип Фонду	Відкритий
Вид Фонду	Спеціалізований фонд акцій
Строк діяльності інвестиційного фонду	необмежений
Поточний рахунок	№ 26507005322222 в АТ „ОТП Банк”, м. Київ, МФО 300528

Відповідно до п. 1 ст. 43 Закону про ІСІ бухгалтерський та податковий облік операцій і результатів діяльності із спільного інвестування, які проводяться компанією з управління активами через Фонд, здійснюється компанією з управління активами окремо від обліку операцій та результатів її господарської діяльності та обліку операцій і результатів діяльності Фонду, активи якого перебувають в її управлінні.

1.2. Основні відомості про Товариство з обмеженою відповідальністю „Компанія з управління активами „ОТП Капітал”

Компанія з управління активами створена відповідно Закону України “Про господарські товариства” та Закону України «Про інститути спільного інвестування».

Компанія з управління активами, ідентифікаційний код № 35290039, зареєстроване Голосіївською районною у м. Києві державною адміністрацією 26.07.2007 р. Номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про проведення державної реєстрації: 1 068 102 0000 020503.

Компанія з управління активами була зареєстрована у якості платника податків у державній податковій інспекції Голосіївського району 27.07.2007 р.

Компанія з управління активами була зареєстрована платником податку на додану вартість з 23.09.2011 р., індивідуальний податковий номер 352900326550.

Основним видом діяльності є професійна діяльність на фондовому ринку з управління активами інституційних інвесторів (діяльність з управління активами).

Види діяльності за КВЕД 2010:

66.30 – управління фондами;

64.30 – трасти, фонди та подібні фінансові суб’єкти;

- 64.99 – надання інших фінансових послуг (крім страхування та пенсійного забезпечення), н. в. і. у.;
- 66.11 – управління фінансовими ринками;
- 66.19 – інша допоміжна діяльність у сфері фінансових послуг (крім страхування та пенсійного забезпечення);
- 68.20 – надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- 70.22 – консультування з питань комерційної діяльності й керування.
- Місцезнаходження КУА: 03680, м. Київ, вул. Фізкультури, 28 (Літера «Д»).
- Інформація про засновника Компанії з управління активами:

Повне найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по-батькові фізичної особи	Для фізичних осіб - реєстраційний номер облікової картки платника податків*; для юридичних осіб-резидентів - ідентифікаційний код юридичної особи; для юридичних осіб-нерезидентів - інформація з торговельного, судового або банківського реєстру відповідної країни про реєстрацію такої юридичної особи	Місцезнаходження юридичної особи	Частка в статутному капіталі, %
Приватне акціонерне товариство «ОТП Фанд Менеджмент»	01-10-043959	1134, Угорщина, м. Будапешт, вул. Ваці, 33	90,1
Публічне акціонерне товариство «ОТП Баню»	21685166	01033, Україна, м. Київ, вул. Жилианська, 43	9,9

Відповідальними за фінансово-господарську діяльність КУА в звітному періоді були:

- Генеральний директор - Меженська Н.Л. з 04 січня 2017 р.,
- Головний бухгалтер - Андрієнко Є.О.

Кількість працівників за штатним розкладом станом на 31 грудня 2016 р. та 31 грудня 2017 р. складала 23 особи відповідно.

Компанія з управління активами має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондовому ринку на право здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами) серії АД № 075876. Строк дії ліцензії - з 29.09.2012, необмежений.

Свідоцтво Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку про включення до державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку цінних паперів від 26.10.2007 року, реєстраційний № 1148;

Свідоцтво про членство в Українській асоціації інвестиційного бізнесу (протокол №241-0/07 від 04.09.2007 року).

2. Економічне середовище, у котрому Фонд проводить свою діяльність.

2.1. Ключові висновки.

Макроекономічне середовище ззовні та всередині країни було сприятливим для фінансового сектору протягом останнього року. Але протягом останнього півріччя в макроекономічному середовищі значних змін не трапилося. Економічне зростання було повільним, проте жваво відновлювався споживчий та інвестиційний попит. Керівництво Компанії з управління активами вважає, що це забезпечить прискорення темпів зростання ВВП до понад 3% у 2018 році. Волатильність обмінного курсу гривні була помірною. Однак інфляція на кінець 2017 року перевищує прогнози. Це ускладнює розвиток довгострокового кредитування, оскільки висока інфляція робить неможливим ефективне ціноутворення за довгостроковими активами та зобов'язаннями банків.

Ключовими середньостроковими ризиками залишаються можливість ескалації російської агресії на сході України, низький темп структурних реформ, повільні темпи зростання економік торговельних партнерів та затримки у співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, у першу чергу з МВФ.

Триває відновлення платоспроможності реального сектору. Компанії більшості галузей збільшили операційну прибутковість та нормалізували завдяки цьому боргове навантаження. Фінансовий стан компаній реального сектору вже не стоїть на заваді відновленню кредитування. Водночас критерії оцінки платоспроможності позичальників стали жорсткішими: тепер банки вимагають від позичальників повністю розкривати їхню структуру власності, подавати якісну фінансову звітність та ліквідну заставу.

У 2017 році фінансова стабільність відновлювалася в усьому світі. Цьому сприяли висхідна динаміка фінансових ринків, нові макропруденційні вимоги та відновлення прибутковості системних фінансових інституцій. З іншого боку, помітно зростають середньострокові ризики. Завдяки сприятливим умовам різко збільшилося кредитування: за оцінками МВФ розмір боргу нефінансового сектору країн G20 уже перевищив докризові значення. Крім того, у середньостроковому періоді вартість активів не може невпинно зростати без жодної корекції. Саме тому середньострокові зовнішні фінансові ризики для України на сьогодні досить високі.

Фіскальний дефіцит залишається у прийнятних межах. У 2017 році динаміка доходів та видатків державного бюджету не створювала значних ризиків для фінансової системи. Фіскальна політика уряду була стримана, тож за підсумками року запланованого розміру дефіциту буде досягнуто. У відповідності з останніми змінами до держбюджету, він становитиме близько 2.7% ВВП і відповідатиме цілям програми МВФ. Цьому сприяють зростання прибутковості підприємств, доходів громадян та помірні видатки в першій половині року.

2.2. Припущення Компанії з управління активами, що стосуються майбутнього впливу на фінансову звітність.

Керівництво Компанії з управління активами робить наступні припущення щодо макроекономічних умов та ризиків.

Очікується, що протягом наступного року інфляція уповільниться, але констатує появу нових інфляційних ризиків. Для того, щоб усунути їх та досягнути цільові орієнтири інфляції, наприкінці 2017 року НБУ двічі підвищував облікову ставку загалом на 2 %. до 14.5%. Ці рішення не повинні вплинути на довгострокову тенденцію до скорочення відсоткових ставок, особливо відсотків за кредитами.

Ключовий макроекономічний ризик для фінансової стабільності на найближчі роки – припинення співпраці з МВФ. Відсутність фінансової підтримки від міжнародних інституцій значно ускладнить рефінансування понад 20 млрд доларів США суверенного та гарантованого державою боргу з терміном погашення у 2018 – 2020 роках. Керівництво Компанія з управління активами вважає, що Україні варто розпочати перемовини про запуск нової програми співпраці з МВФ ще до завершення нинішньої у 2019 році. Нова

Примітки до фінансової звітності ВСПІФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

програма дасть змогу не тільки рефінансувати наявні борги на сприятливіших умовах, але і прискорити темп реформ.

Зволікання із продовженням співпраці з МВФ може мати такі наслідки:

- призупинення співпраці з іншими міжнародними фінансовими організаціями та урядами країн: часто програми різних МФО взаємопов'язані та вимагають від України виконання подібних або однакових умов;

- погіршення інвесторами оцінок фінансової позиції уряду та, як наслідок, збільшення премії за ризик за українським держаним боргом. Це може призвести до суттєвого зростання дохідності при розміщенні нових випусків суверенних облігацій або де-факто повного закриття ринків капіталу для України, якщо погіршиться ситуація на світових ринках.

Отже, продовження співпраці з міжнародними донорами, передусім МВФ, є ключовим фактором збереження фінансової стабільності. Воно дозволить фінансувати дефіцит поточного рахунку в найближчій перспективі та поновити доступ на міжнародні ринки приватного капіталу в майбутньому.

Керівництво Компанії з управління активами вважає, що наступного року очікується прискорення економічного зростання. Проте темпи відновлення різних секторів не рівномірні. Найповільніше відновлюється промисловість: обсяги виробництва залишаються практично на рівні 2016 року. Будівництво й торгівля зростають найшвидше. Зі сторони попиту зростанню економіки сприяли збільшення споживчих витрат унаслідок підвищення соціальних стандартів і заробітних плат та висока інвестиційна активність. Саме ці два фактори забезпечать прискорення зростання ВВП до 3.2% у 2018 році.

Керівництво не може передбачити всі тенденції, які можуть впливати на фінансовий сектор та інші галузі економіки, а також те, який вплив (за наявності такого) вони можуть мати на майбутній фінансовий стан Фонду. Керівництво Компанії з управління активами впевнене, що воно вживає та буде вживати всіх необхідних заходів для забезпечення стабільної діяльності, розвитку Фонду та не суттєвого впливу перелічених ризиків на балансову вартість активів, зобов'язань.

3. Загальна основа формування фінансової звітності.

3.1. Основа складання та представлення фінансової звітності

Фінансова звітність Фонду є фінансовою звітністю загального призначення, яка сформована з метою достовірно подання фінансового стану, фінансових результатів діяльності та грошових потоків Фонду для задоволення інформаційних потреб широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

Концептуальною основою фінансової звітності Фонду за рік, що закінчився 31 грудня 2017 року, є Міжнародні стандарти фінансової звітності (надалі - МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (надалі -МСБО) та Тлумачення (надалі -КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (надалі -РМСБО), в редакції чинній на 01 січня 2017 року, що офіційно оприлюдненні на веб-сайті Міністерства фінансів України.

Господарські та фінансові операції відображаються в облікових регістрах в тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Концептуальною основою підготовки та надання фінансової звітності Фонду є МСФЗ.

Підготовлена Компанією з управління активами фінансова звітність Фонду чітко та без будь-яких застережень відповідає всім вимогам чинних МСФЗ з врахуванням змін станом на 01 січня 2017 року, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в фінансовій звітності, а саме, доречної, достовірної, зіставної та зрозумілої інформації.

При формуванні фінансової звітності Фонду Компанія з управління активами керувалась також вимогами національних законодавчих та нормативних актів щодо

Примітки до фінансової звітності ВСПІФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

організації і ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, які не протирічать вимогам МСФЗ.

Управлінський персонал Компанії з управління активами несе відповідальність за складання фінансової звітності згідно з вищезазначеною концептуальною основою. Управлінський персонал також несе відповідальність за такий внутрішній контроль, який він визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень унаслідок шахрайства або помилки.

3.2. Істотні судження і джерела невизначеності у оцінках

При підготовці фінансової звітності Фонду Компанія з управління активами здійснює оцінки та припущення, які мають вплив на елементи фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ. Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді та інших факторах, що за існуючих обставин вважаються обґрунтованими і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань. Хоча ці розрахунки базуються на наявній у керівництва Компанії з управління активами інформації про поточні події, фактичні результати можуть зрештою відрізнятись від цих розрахунків. Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності та області, в яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, керівництво Компанії з управління активами застосовує судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

- подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду;

- відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;

- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;

- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час здійснення судження керівництво Компанії з управління активами посиляється на прийнятність наведених далі джерел та враховує їх у низхідному порядку:

- вимоги в МСФЗ, у яких ідеться про подібні та пов'язані з ними питання;

- визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час здійснення судження керівництво Компанії з управління активами враховує найостанніші положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики.

Так, у процесі застосування облікової політики Компанії з управління активами, яка також застосовується для Фонду, при визначенні сум, визнаних у фінансовій звітності, керівництво Компанії з управління активами використовувало судження і оціночні значення, найбільш суттєві з яких представлені нижче.

3.3. Рішення про перерахунок фінансової звітності Фонду за 2017 рік.

Відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції» у країні з гіперінфляційною економікою звітність про результати операційної діяльності та фінансовий стан, подана в національній валюті без перерахунку, є некорисною. Показником гіперінфляції є характеристики економічного середовища в країні, які включають таке (але не обмежуються таким):

- а) основна маса населення віддає перевагу збереженню своїх цінностей у формі немонетарних активів або у відносно стабільній іноземній валюті. Суми, утримувані в національній валюті, негайно інвестуються для збереження купівельної спроможності;
- б) основна маса населення розглядає грошові суми не в національній грошовій одиниці, а у відносно стабільній іноземній валюті. Ціни можуть також наводитися в цій валюті;
- в) продаж та придбання на умовах відстрочки платежу здійснюється за цінами, які компенсують очікувану втрату купівельної спроможності протягом періоду відстрочки платежу, навіть якщо цей строк є коротким;
- г) відсоткові ставки, заробітна плата та ціни індексуються згідно індексу цін;
- г) кумулятивний рівень інфляції за трирічний період наближається до 100 % або перевищує цей рівень.

Якщо ж врахувати додаткові характеристики, то важливим фактором є динаміка змін рівня інфляції. Так, рівень інфляції у 2015 році склав 43,3%, в 2016 році – 12,4%, а в 2017 році -13,7%. Така динаміка може бути аргументом для судження керівництва Компанії з управління активами щодо невикористання норм МСБО 29 на тій підставі, що економіка України ще з 2016 року почала виходити зі стану глибоких інфляційних процесів.

Проаналізувавши інші критерії, Компанія з управління активами зазначає, що за показниками наведеними у підпунктах в) і г) параграфу 3 МСБО 29 економічний стан в Україні не відповідає ситуації, що характеризується гіперінфляцією. Також, не можна стверджувати, що продаж та придбання на умовах відстрочки платежу здійснюється за цінами, які компенсують очікувану втрату купівельної спроможності протягом періоду відстрочки платежу, тим паче, якщо цей строк є коротким.

Зважаючи на все вище перелічене, керівництво Компанії з управління активами висловлює власне судження, що Україна не є країною з гіперінфляційною економікою та не буде проводити перерахунок фінансової звітності Фонду за 2017 рік.

3.4.Зміни в МСФЗ в 2017 році

Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку внесла зміни в діючі Міжнародні стандарти фінансової звітності та випустила нові, а саме:

- МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» - дата застосування з 01.01.2018 рік.

Оскільки застосування МСФЗ раніше дати набуття чинності дозволяється, то керівництвом Компанії з управління активами було прийнято рішення про застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» до фінансових звітів Фонду за період, що закінчився 31 грудня 2015 року.

- МСФЗ 15 «Виручка від договорів з клієнтами» - дата застосування з 01.01.2018 року.
- МСФЗ 16 «Оренда» - дата застосування з 01.01.2019 року.

Керівництво Компанії з управління активами прийняло рішення вимоги МСФЗ 15 «Виручка від договорів з клієнтами» та МСФЗ 16 «Оренда» не застосовувати достроково при складанні звітності за рік, що закінчився 31.12.2017 р.

Наразі Керівництво Компанії з управління активами продовжує оцінювати вплив цих стандартів на фінансову звітність. Попередні оцінки свідчать про незначний характер витрат за гарантіями за контрактами із клієнтами та відносно невеликій термін надходження вигід від контрактів. Передбачається незначний вплив цих стандартів на фінансову звітність.

Внесені зміни в такі МСФЗ:

- МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» - Ініціатива в сфері розкриття інформації.
Дата застосування – фінансовий рік, що почався 01.01.2017 р.;
- МСБО 12 «Податки на прибуток» - Визнання відстрочених податкових активів по нереалізованих збитках.
Дата застосування – фінансовий рік, що почався 01.01.2017 р.
- МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій» - Класифікація та оцінка платежів на основі акцій.
Дата застосування – фінансовий рік, що почався 01.01.2018 р.
- МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» та МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства» - Продаж чи розподіл активів між інвестором та його асоційованими підприємствами чи підприємствами спільної діяльності.
Дата застосування ще не визначена.

Керівництво Компанії з управління активами прийняло рішення вимоги цих змін не застосовувати при складанні звітності за рік, що закінчився 31.12.2017 р., в зв'язку з тим, що у текст стандарту МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», розміщений на сайті Міністерства фінансів України ці поправки не внесені. Зміни до інших стандартів достроково не застосовуються, в зв'язку з тим, що вони мають несуттєвий вплив на діяльність Фонду.

Підготовлена Компанією з управління активами фінансова звітність Фонду чітко та без будь-яких застережень відповідає всім вимогам чинних МСФЗ станом на 01 січня 2017 року, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в фінансовій звітності, а саме, доречної, достовірної, зіставної та зрозумілої інформації.

При формуванні фінансової звітності Фонду Компанія з управління активами керувалась також вимогами національних законодавчих та нормативних актів щодо організації і ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні, які не протирічать вимогам МСФЗ

3.5. Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення

Валюта подання звітності відповідає функціональній валюті, якою є національна валюта України – гривня, складена у тисячах гривень, округлених до цілих тисяч, (якщо не зазначено інше).

3.6. Припущення про безперервність діяльності

Керівництво Компанії з управління активами провело аналіз зовнішніх чинників, які можуть вплинути на подальшу діяльність Фонду (політичні, економічні, соціальні та інші) так і внутрішніх показників (проведено тест на визначення здатності подальшого функціонування Фонду (принцип безперервності діяльності)) і це дало змогу вважати, що не існує жодних об'єктивних причин, які могли б викликати сумніви щодо спроможності Фонду продовжувати свою діяльність у майбутньому.

Фінансова звітність Фонду підготовлена виходячи з припущення безперервності діяльності, відповідно до якого реалізація активів і погашення зобов'язань відбувається в ході звичайної діяльності. Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Фонд не міг продовжити подальше здійснення фінансово-господарської діяльності відповідно до принципів безперервності діяльності.

3.7. Суттєвість та групування

Суттєвість - межа, максимальне значення, якому повинна дорівнювати інформація, щоб бути значимою для користувача звітності.

Відповідно до «Положення про облікову політику ТОВ «КУА «ОТП Капітал» згідно з вимогами МСФЗ» (надалі – Облікова політика), положення якої застосовується і для інститутів спільного інвестування, активи яких знаходяться під управлінням КУА, визначається наступний розміри суттєвості:

- відображення статей фінансової звітності – 1000,00 грн.;
- розкриття статей фінансової звітності (окремих об'єктів обліку, що належать до активів, зобов'язань та власного капіталу) – 2 відсотки від валюти балансу;
- розкриття статей фінансової звітності (окремих видів доходів та витрат) – 1 відсоток від чистого прибутку (збитку) Фонду;
- проведення переоцінки або зменшення корисності об'єктів обліку – величину, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів обліку від їх справедливої вартості;
- визначення подібних активів – різниця між справедливою вартістю об'єктів обміну не повинна перевищувати 10%.

Для кожного із звітів фінансової звітності обирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості статей фінансової звітності і діапазон кількісних критеріїв, зокрема:

- для статей балансу – базою є сума підсумку балансу, кількісний критерій суттєвості визначається у розмірі не більш 1 % від бази;
- для статей звіту про фінансові результати – базою є сума чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) із визначенням кількісного критерію суттєвості у розмірі не більш 1 % від бази;
- для статей звіту про рух грошових коштів – базою є сума чистого рух грошових коштів від операційної діяльності із визначенням кількісного критерію суттєвості не більш 1 % від бази;
- для статей звіту про зміни у власному капіталі – базою є розмір власного капіталу підприємства із визначенням кількісного критерію суттєвості не більше 1 % від бази.

3.8. Взаємозалік

Фінансові активи та зобов'язання згортаються, а в звіті про фінансовий стан відображається згорнутий залишок, якщо КУА має юридичне право здійснювати залік відображених у звіті про фінансовий стан Фонду сум та має намір або зробити взаємозалік, або реалізувати актив та погасити зобов'язання одночасно. Доходи і витрати не згортаються у звіті про прибутки і збитки та інші сукупні доходи, за виключенням тих випадків, коли це вимагається або дозволяється МСФЗ або відповідним тлумаченням, при цьому такі випадки окремо розкриваються в обліковій політиці КУА, яка застосовується для Фонду.

3.9. Порівнянність інформації

По всім сумах, відображеним у фінансовій звітності, в обов'язковому порядку розкривається порівняльна інформація за попередній період, за винятком випадків, коли МСФЗ допускає чи вимагає іншого.

3.10. Превалювання сутності над формою

Облік операцій здійснювався відповідно до їх сутності, а не виходячи з юридичної форми.

3.11. Рішення про затвердження фінансової звітності

Фінансова звітність Фонду затверджена до випуску керівником КУА 13 лютого 2018 року. Ні учасники Фонду, ні інші особи не мають права вносити зміни до цієї фінансової звітності після її затвердження до випуску.

3.12. Звітний період фінансової звітності

Звітним періодом, за який формується фінансова звітність Фонду, вважається календарний рік, тобто період з 01 січня по 31 грудня 2017 року.

4. Суттєві положення облікової політики

4.1. Основа (або основи) оцінки, застосована при складанні фінансової звітності

Ця фінансова звітність підготовлена на основі історичної собівартості, за винятком оцінки за справедливою вартістю окремих фінансових інструментів відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», з використанням методів оцінки фінансових інструментів, дозволених МСФЗ 13 «Оцінки за справедливою вартістю». Такі методи оцінки включають використання біржових котирувань або даних про поточну ринкову вартість іншого аналогічного за характером інструменту, аналіз дисконтованих грошових потоків або інші моделі визначення справедливої вартості. Передбачувана справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань визначається з використанням наявної інформації про ринок і відповідних методів оцінки.

4.2. Загальні положення щодо облікових політик

4.2.1. Основа формування облікових політик

Облікові політики - конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності. МСФЗ наводить облікові політики, які, за висновком РМСБО, дають змогу скласти таку фінансову звітність, яка міститиме доречну та достовірну інформацію про операції, інші події та умови, до яких вони застосовуються.

Облікова політика КУА розроблена та затверджена Дирекцією КУА (Протокол № 110 від 31.12.2014 р.) та Наглядовою радою КУА (Протокол №125/1 від 30.01.2015р.) відповідно до вимог МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» та яка застосовується при складанні звітності Фонду.

4.2.2. Інформація про зміни в облікових політиках

Компанія з управління активами для Фонду обирає та застосовує свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними.

Зміни в облікових політиках в 2017 році порівняно із обліковими політиками, які КУА використовувало для складання фінансової звітності Фонду за період, що закінчився 31 грудня 2016 року, КУА не застосовувало.

4.2.3. Форма та назви фінансових звітів Фонду

Перелік та назви форм фінансової звітності Фонду відповідають вимогам МСФЗ та включає:

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.;

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік;

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2017 рік;

Звіт про власний капітал за 2017 рік;

Примітки до фінансової звітності за 2017 рік, стислий виклад облікових політик та інша пояснювальна інформація.

4.2.4. Методи подання інформації у фінансових звітах

Звіт про сукупний дохід передбачає подання витрат, визнаних у прибутку або збитку, за класифікацією, основою на методи "функції витрат" або "собівартості реалізації", згідно з яким витрати класифікують відповідно до їх функцій як частини собівартості чи, наприклад, витрат на збут або адміністративну діяльність.

Особливості відображення деяких статей у звітах:

1) Баланс (Звіт про фінансовий стан):

- заборгованості КУА перед Фондом, що включені у Балансі до статті «Інша поточна дебіторська заборгованість» (код рядка 1155), відображаються згорнуто;

2) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід):

- курсові різниці відображаються згорнуто;
- інші операційні доходи/витрати відображаються розгорнуто;
- інші фінансові доходи включають нараховані відсотки за депозитами, залишками на поточному рахунку, відсотки за борговими цінними паперами, фінансовий результат за операціями РЕПО;

- доходи/ витрати за цінними паперами відображаються розгорнуто у відповідних статтях «Інші доходи» та «Інші витрати».

Представлення грошових потоків від операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів здійснюється із застосуванням прямого методу, згідно з яким розкривається інформація про основні класи надходжень грошових коштів чи виплат грошових коштів. Інформація про основні види грошових надходжень та грошових виплат формується на підставі облікових записів Фонду.

4.3. Облікові політики щодо фінансових інструментів

4.3.1. Визнання та оцінка фінансових інструментів

КУА визнає фінансовий актив або фінансове зобов'язання у балансі Фонду, коли і тільки коли воно стає стороною контрактних положень щодо фінансового інструмента. Операції з придбання або продажу фінансових інструментів визнаються із застосуванням обліку за датою розрахунку.

Згідно МСФЗ 9 Класифікація активів ґрунтується на бізнес-моделі, яка використовується для управління фінансовим активом, а також на характеристиках грошових потоків, передбачених договором.

Так, МСФЗ 9 передбачає три категорії фінансових активів залежно від намірів та політики управління активами:

Категорія 1.

фінансові активи Фонду, які оцінюються за амортизованою собівартістю, якщо метою утримання такого активу (тобто бізнес-моделлю) є отримання передбачених договором потоків грошових коштів (виключно основної суми та процентів);

Категорія 2.

фінансові активи Фонду, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у іншому сукупному доході (капіталі), якщо актив утримується у рамках бізнес-моделі, яка передбачає як отримання передбачених договором потоків грошових коштів, так і продажу фінансових активів;

Категорія 3.

фінансові активи Фонду, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку - всі інші активи.

Детальніше щодо категорій:

До Категорія 1 відносяться.

Інвестиції, утримувані до погашення - це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначенню, а також фіксованим строком

погашення, що їх суб'єкт господарювання має реальний намір та здатність утримувати до погашення, інші, ніж:

- а) ті, що їх КУА для Фонду після первісного визнання визначає як оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку;
- б) ті, що їх КУА для Фонду визначає як утримувані для продажу;
- в) ті, що відповідають визначенню позик та дебіторської заборгованості.

КУА не повинна класифікувати будь-які фінансові активи Фонду як утримувані до погашення, якщо він протягом поточного фінансового року (або двох попередніх фінансових років) продав або перекласифікував більше, ніж незначну кількість утримуваних до погашення інвестицій до дати погашення (більша, ніж незначна відносно загальної кількості утримуваних до погашення інвестицій), за винятком продажів або перекласифікацій, які:

- i) здійснюються настільки близько до дати погашення фінансових активів або дати здійснення опціону "кол" (наприклад, менше трьох місяців до погашення), що зміни ринкових ставок відсотка не матимуть суттєвого впливу на справедливу вартість фінансових активів;
- ii) відбуваються після того, як Фонд по суті зібрав всю основну суму боргу за фінансовими активами шляхом платежів за графіком або попередніх платежів, або
- iii) стосуються окремої події, що перебуває поза межами контролю суб'єкта господарювання, є разовою і не могла бути обґрунтовано передбачена суб'єктом господарювання.

До Категорія 2 відносяться.

Фінансові активи, не призначені для торгівлі - це непохідні фінансові активи і не класифіковані як: а) позики та дебіторська заборгованість; б) утримувані до строку погашення інвестиції або в) фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку. Фінансові активи, не призначені для торгівлі, обліковуються за справедливою вартістю з віднесенням її змін на власний капітал.

До Категорії 3 відносяться.

Фінансовий актив або фінансове зобов'язання за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку - це фінансовий актив або фінансове зобов'язання, які задовольняють будь-яку з таких умов:

а) класифікуються як утримувані для продажу. Фінансовий актив або фінансове зобов'язання класифікуються як утримувані для продажу, якщо:

i) придбані або створені в основному з метою продажу або викупу в близькому майбутньому;

ii) при первісному визнанні є частиною портфеля ідентифікованих фінансових інструментів, якими управляють разом та щодо яких існують свідчення останньої фактичної схеми отримання короткострокового прибутку, або

iii) є похідним інструментом (за винятком похідного інструмента, який є контрактом фінансової гарантії або призначеним інструментом та інструментом ефективного хеджування);

б) після первісного визнання він призначається КУА як оцінений за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку.

Інвестиції в інструменти власного капіталу, які не мають ринкової ціни котирування на активному ринку і справедливу вартість яких не можна достовірно оцінити не визначаються за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку.

КУА визнає такі категорії фінансових зобов'язань Фонду:

- фінансові зобов'язання, оцінені за амортизаційною собівартістю,

- фінансові зобов'язання, оцінені за справедливою вартістю, з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Під час первісного визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання КУА оцінює їх за їхньою справедливою вартістю без врахування операційних витрат, які безпосередньо належать до придбання або випуску фінансового активу чи фінансового зобов'язання. Ці витрати є витратами поточного періоду.

Облікова політика щодо подальшої оцінки фінансових інструментів розкривається нижче у відповідних розділах облікової політики.

4.3.2. Грошові кошти та їхні еквіваленти

Грошові кошти Фонду складаються коштів на поточних, депозитних рахунках у банках.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості.

Депозити в банках у разі можливості дострокового отримання грошових коштів на розрахунковий рахунок і депозити з терміном вкладу до 1 року, класифікуються як грошові кошти.

Грошові кошти та їх еквіваленти можуть утримуватися, а операції з ними проводитися в національній валюті та в іноземній валюті.

Іноземна валюта – це валюта інша, ніж функціональна валюта, яка визначена в п. 3.5. цих Приміток.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті здійснюється у функціональній валюті за офіційними курсами Національного банку України.

У разі обмеження права використання коштів на поточних рахунках у банках (наприклад, у випадку призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації) ці активи можуть бути класифіковані у складі непоточних (надалі - непоточні/необоротні) активів. У випадку прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і їх вартість відображається у складі збитків звітного періоду.

4.3.3. Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість Фонду – це фінансовий актив, який являє собою контрактне право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання або іншими словами дебіторська заборгованість – це договірні вимоги, пред'явлені покупцям та іншим особам на отримання грошових коштів, товарів або послуг.

Для цілей фінансової звітності дебіторська заборгованість класифікується як поточна (надалі-поточна/оборотна) (отримання очікується протягом поточного року або операційного циклу) або як довгострокова (дебіторська заборгованість, яка не може бути класифікована як поточна).

Дебіторська заборгованість класифікується як дебіторська заборгованість, яка виникає за реалізовані в ході здійснення звичайної господарської діяльності товари і послуги та інша дебіторська заборгованість.

Дебіторська заборгованість Фонду визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних відношень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка поточної дебіторської заборгованості здійснюється за собівартістю, яка дорівнює вартості контракту.

Первісна оцінка довгострокової дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.

Після первісного визнання подальша оцінка довгострокової дебіторської заборгованості здійснюється за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективного відсотка.

Дебіторська поточна заборгованість за послуги (роботи, продукцію, товари) відображається в балансі за чистою реалізаційною вартістю, тобто після вирахування із первісної вартості резерву сумнівних боргів.

Резерв сумнівних боргів створюється як джерело погашення дебіторської заборгованості, щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позовної давності та запобігає зниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів Фонду згідно принципу обачності в міжнародних стандартах фінансової звітності.

КУА на кожну звітну дату розраховує резерв сумнівних боргів Фонду, що нараховується у випадку існування конкретних фактів щодо ризику непогашення заборгованості конкретним дебітором.

Щодо довгострокової дебіторської заборгованості, якщо є об'єктивне свідчення того, що відбувся збиток від зменшення корисності, балансова вартість активу зменшується на суму таких збитків із застосуванням рахунку резервів.

Резерв на покриття збитків від зменшення корисності довгострокової дебіторської заборгованості визначається як різниця між балансовою вартістю та теперішньою вартістю очікуваних майбутніх грошових потоків. Резерви створюються на основі індивідуальної оцінки дебіторів.

Фактори, які КУА розглядає при визначенні того, чи є у нього об'єктивні свідчення наявності збитків від зменшення корисності, включають інформацію про тенденції непогашення заборгованості у строк, ліквідність, платоспроможність боржника. Такими факторами є негативні зміни у стані платежів позичальників, таких як збільшення кількості прострочених платежів; негативні економічні умови у галузі або географічному регіоні.

Сума збитків визнається у прибутку чи збитку. Якщо в наступному періоді сума збитку від зменшення корисності зменшується і це зменшення може бути об'єктивно пов'язаним з подією, яка відбувається після визнання зменшення корисності, то попередньо визнаний збиток від зменшення корисності визнається доходом від зміни вартості активу. У разі неможливості повернення дебіторської заборгованості вона списується за рахунок створеного резерву на покриття збитків від зменшення корисності.

Подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.

У разі змін справедливої вартості дебіторської заборгованості, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

4.3.4. Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку

До фінансових активів Фонду, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку, КУА відносить інвестиції в акції, облігації щодо яких має намір продати протягом операційного циклу.

Після первісного визнання КУА оцінює фінансові активи Фонду за справедливою вартістю. Результати від зміни справедливої вартості цього фінансового активу визнаються через прибуток або збиток.

Справедлива вартість акцій/облігацій, які внесені до біржового списку, оцінюється за мінімальним біржовим курсом організатора торгівлі.

Якщо акції/облігації мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, при розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього активу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. За відсутності свідчень на користь протилежного, ринок, на якому КУА зазвичай здійснює операцію продажу активу Фонду, приймається за основний ринок або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

При оцінці справедливої вартості активів Фонду застосовуються методи оцінки вартості, які відповідають обставинам та для яких є достатньо даних, щоб оцінити справедливую вартість, максимізуючи використання доречних відкритих даних та мінімізуючи використання закритих вхідних даних.

Оцінка акцій, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку організатора торгівлі і при цьому не мають визначеного біржового курсу на дату оцінки, здійснюється за останньою балансовою вартістю.

Оцінка облігацій, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку організатора торгівлі і при цьому не мають визначеного біржового курсу на дату оцінки, здійснюється за останньою балансовою вартістю з урахуванням дохідності до погашення.

Для оцінки акцій, що входять до складу активів Фонду та не перебувають у біржовому списку організатора торгівлі, та паїв (часток) господарських товариств за обмежених обставин наближеною оцінкою справедливої вартості може бути собівартість. Це може бути тоді, коли наявної останньої інформації недостатньо, щоб визначити справедливую вартість, або коли існує широкий діапазон можливих оцінок справедливої вартості, а собівартість є найкращою оцінкою справедливої вартості у цьому діапазоні.

Якщо є підстави вважати, що балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої, КУА визначає справедливую вартість за допомогою інших методів оцінки. Відхилення можуть бути зумовлені значними змінами у фінансовому стані емітента та/або змінами кон'юнктури ринків, на яких емітент здійснює свою діяльність, а також змінами у кон'юктурі фондового ринку.

Справедлива вартість акцій/облігацій, обіг яких зупинено, у тому числі цінних паперів емітентів, які включені до Списку емітентів, що мають ознаки фіктивності, визначається із урахуванням наявності строків відновлення обігу таких цінних паперів, наявності фінансової звітності таких емітентів, результатів їх діяльності, очікування надходження майбутніх економічних вигід.

Неринкові акції, облігації, справедливую вартість яких неможливо визначити, обліковуються за собівартістю, за вирахуванням збитків від знецінення, якщо вони є.

4.3.5. Зобов'язання

Зобов'язання Фонду класифікуються як довгострокові (строком погашення більше 12 місяців) та поточні (строк погашення до 12 місяців).

Поточні зобов'язання Фонду – це зобов'язання, які відповідають одній або декільком із нижченаведених ознак:

КУА сподівається погасити зобов'язання Фонду або зобов'язання Фонду підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;

КУА не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання Фонду протягом щонайменше дванадцяти місяців після звітного періоду.

Довгострокові зобов'язання Фонду (крім зобов'язань по відстроченому податку на прибуток), обліковуються за амортизованою собівартістю.

Поточна кредиторська заборгованість обліковується та відображається у балансі по первісній вартості, яка прирівнюється до справедливої вартості отриманих активів та послуг.

КУА проводить перекласифікацію довгострокової кредиторської заборгованості Фонду в поточну (короткострокову), коли станом на дату балансу за умовами договору до повернення суми заборгованості залишилося менше ніж 365 днів.

4.3.6. Згортання фінансових активів та зобов'язань

Фінансові активи та зобов'язання Фонду згортаються, якщо Фонд має юридичне право здійснювати залік визнаних у балансі сум і має намір або зробити взаємозалік, або реалізувати актив та виконати зобов'язання одночасно.

4.4. Запаси

Запаси Фонду оцінюються за найменшою з двох величин: вартістю придбання і чистою вартістю реалізації. Оцінка вибуття запасів проводиться за методом FIFO, яка визначається за формулою – «перше надходження – перший видаток».

4.5. Облікові політики щодо податку на прибуток

Відповідно до статті 141.6.1. Податкового кодексу України «звільняються від оподаткування кошти спільного інвестування, а саме: кошти, внесені засновниками корпоративного фонду, кошти та інші активи, залучені від учасників інституту спільного інвестування, доходи від здійснення операцій з активами інституту спільного інвестування, доходи, нараховані за активами інституту спільного інвестування, та інші доходи від діяльності інституту спільного інвестування (відсотки за позиками, орендні (лізингові) платежі, роялті тощо)».

Отже, Фонд не є платником податку на прибуток, втрати з податку на прибуток (суму витрат з поточного та відстроченого податків) не розраховуються.

4.6. Облікові політики щодо забезпечення

Забезпечення визнаються, коли Фонд має теперішню заборгованість (юридичну або конструктивну) внаслідок минулої події, існує ймовірність (тобто більше можливо, ніж неможливо), що погашення зобов'язання вимагатиме вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і можна достовірно оцінити суму зобов'язання.

Для покриття витрат за поточний рік, а саме витрат на аудиторські послуги по перевірці достовірності фінансової звітності Фонду за поточний рік, КУА створює забезпечення (резерв) на підставі погодженої сторонами (КУА та аудиторська компанія) письмово попередньої вартості послуг для поточного року з дати погодження. Нарахування резерву здійснюється щомісячно в останній робочий день місяця пропорційно від погодженої вартості послуг. Ці витрати включаються до складу «Адміністративних витрат» Фонду.

4.7. Інші застосовані облікові політики, що є доречними для розуміння фінансової звітності

4.7.1 Доходи та витрати

Дохід – це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Дохід визнається у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та критеріям визнання. Визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Дохід від продажу фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості або інших активів визнається у прибутку або збитку в разі задоволення всіх наведених далі умов:

- а) Фонд передав покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані з власністю на фінансовий інструмент, інвестиційну нерухомість або інші активи;
- б) ні за Фондом, ні за учасниками Фонду не залишається подальша участь у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, чи ефективним контролем за проданими фінансовими інструментами, інвестиційною нерухомістю або іншими активами;
- в) суму доходу можна достовірно оцінити;
- г) ймовірно, що до Фонду надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;
- д) витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід від надання послуг відображається в момент виникнення незалежно від дати надходження коштів і визначається, виходячи із ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу.

Дивіденди визнаються доходом, коли встановлено право на отримання коштів.

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати негайно визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

Витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходу, визнаються у тому ж періоді, що й відповідні доходи.

4.7.2. Операції з іноземною валютою

Операції в іноземній валюті обліковуються в українських гривнях за офіційним курсом обміну Національного банку України на дату проведення операцій.

Монетарні активи та зобов'язання, виражені в іноземних валютах, перераховуються в гривню за відповідними курсами обміну НБУ на дату балансу. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною собівартістю в іноземній валюті, відображаються за курсом на дату операції, немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, відображаються за курсом на дату визначення справедливої вартості. Курсові різниці, що виникли при перерахунку за монетарними статтями, визнаються в прибутку або збитку в тому періоді, у якому вони виникають.

Фонд використовував обмінні курси на дату балансу:

	31.12.2016	31.12.2017
Гривня/1 долар США	27,190858	28,067223
Гривня/1 євро	28,422604	33,495424

4.7.3. Умовні зобов'язання та активи

КУА не визнає умовні зобов'язання в звіті про фінансовий стан Фонду. Інформація про умовне зобов'язання розкривається, якщо можливість вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, не є віддаленою. КУА не визнає умовні активи Фонду. Стисла інформація про умовний актив розкривається, коли надходження економічних вигід є ймовірним.

5. Основні припущення, оцінки та судження

При підготовці фінансової звітності Фонду КУА здійснює оцінки та припущення, які мають вплив на елементи фінансової звітності Фонду, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності. Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді та інших факторах, що за існуючих обставин вважаються обґрунтованими і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань. Хоча ці розрахунки базуються на наявній у керівництва КУА інформації про поточні події, фактичні результати можуть зрештою відрізнитися від цих розрахунків. Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, в яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

5.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, керівництво КУА застосовує судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду;

відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;

- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;
- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час здійснення судження керівництво КУА посилається на прийнятність наведених далі джерел та враховує їх у низхідному порядку:

- вимоги в МСФЗ, у яких ідеться про подібні та пов'язані з ними питання;
- визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час здійснення судження керівництво КУА враховує найостанніші положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать вищезазначеним джерелам.

5.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду

Справедлива вартість активів Фонду, що активно обертаються на організованих фінансових ринках, розраховується на основі поточної ринкової вартості на момент закриття торгів на звітну дату. В інших випадках оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо передбачуваних майбутніх грошових потоків, існуючої економічної ситуації, ризиків, властивих різним фінансовим інструментам, та інших факторів з врахуванням вимог МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості».

5.3. Судження щодо змін справедливої вартості фінансових активів

Керівництво КУА вважає, що облікові оцінки та припущення, які мають стосунок до оцінки фінансових інструментів Фонду, де ринкові котирування не доступні, є ключовим джерелом невизначеності оцінок, тому що:

- вони з високим ступенем ймовірності зазнають змін з плином часу, оскільки оцінки базуються на припущеннях керівництва щодо відсоткових ставок, волатильності, змін валютних курсів, показників кредитоспроможності контрагентів, коригувань під час оцінки інструментів, а також специфічних особливостей операцій; та

- вплив зміни в оцінках на активи, відображені в звіті про фінансовий стан, а також на доходи (витрати) може бути значним.

Якби керівництво КУА використовувало інші припущення щодо відсоткових ставок, волатильності, курсів обміну валют, кредитного рейтингу контрагента, дати оферти і коригувань під час оцінки інструментів, більша або менша зміна в оцінці вартості фінансових інструментів у разі відсутності ринкових котирувань мала б істотний вплив на відображений у фінансовій звітності чистий прибуток та збиток.

Використання різних маркетингових припущень та/або методів оцінки також може мати значний вплив на передбачувану справедливу вартість.

5.4. Судження щодо очікуваних термінів утримування фінансових інструментів

Керівництво КУА застосовує професійне судження щодо термінів утримання фінансових інструментів Фонду, що входять до складу фінансових активів. Професійне судження за цим питанням ґрунтується на оцінці ризиків фінансового інструменту, його прибутковості й динаміці та інших факторах. Проте існують невизначеності, які можуть бути пов'язані з призупиненням обігу цінних паперів, що не є підконтрольним керівництву КУА фактором і може суттєво вплинути на оцінку фінансових інструментів Фонду.

6. Розкриття інформації щодо використання справедливої вартості

6.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю

КУА здійснює виключно безперервні оцінки справедливої вартості активів та зобов'язань Фонду, тобто такі оцінки, які вимагаються МСФЗ 9 та МСФЗ 13 у звіті про фінансовий стан на кінець кожного звітного періоду.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	Методики оцінювання	Метод оцінки (ринковий, дохідний, витратний)	Вихідні дані
Грошові кошти та їх еквіваленти	Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості	Ринковий	Офіційні курси НБУ
Боргові цінні папери	Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, в ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю.	Ринковий, дохідний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, котирування аналогічних боргових цінних паперів, дисконтовані потоки грошових коштів
Інструменти капіталу	Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, в ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.	Ринковий, витратний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, за відсутності визначеного біржового курсу на дату оцінки, використовується остання балансова

			вартість урахуванням дохідності до погашення	3
Інвестиційна нерухомість	Первісна оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за собівартістю. Подальша оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.	Ринковий, дохідний, витратний	Ціни на ринку нерухомості, дані оцінки професійних оцінювачів	
Дебіторська заборгованість	Первісна та подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.	Ринковий, Дохідний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вхідні грошові потоки	
Поточні зобов'язання	Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення	Витратний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вихідні грошові потоки	

6.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості

Для цілей фінансової звітності оцінки справедливої вартості розподіляються за категоріями на Рівні 1, 2 або 3 у залежності від того, наскільки вхідні дані, використані для оцінок справедливої вартості, піддаються спостереженню, і важливості таких вхідних даних для оцінки справедливої вартості у цілому, які можна викласти таким чином:

- Вхідні дані Рівня 1 являють собою ціни котирування (без коригування) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання, до яких керівництво КУА може мати доступ на дату оцінки;
- Вхідні дані Рівня 2 являють собою вхідні дані (окрім цін котирування, віднесених до Рівня 1), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання, прямо або опосередковано; та
- Вхідні дані Рівня 3 являють собою вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі:

тис. грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ті, що мають котирування, та спостережувані)		2 рівень (ті, що не мають котирувань, але спостережувані)		3 рівень (ті, що не мають котирувань і не є спостережуваними)		Усього	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Дата оцінки	31.12.17	31.12.16	31.12.17	31.12.16	31.12.17	31.12.16	31.12.17	31.12.16
Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю	4578	925	-	-	-	-	4578	925
Грошові кошти та їх	-	-	3093	1103	-	-	3093	1103

еквіваленти								
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	-	-	147	90	-	-	147	90
Розрахунки за гарантійним забезпеченням	295	203	-	-	-	-	295	203
Розрахунки з іншими дебіторами	-	-			213	15	213	15

6.3. Переміщення між 1-м та 2-м рівнями ієрархії справедливої вартості

У 2016 та 2017 роках переведень між 1-м та 2-м рівнями ієрархії справедливої вартості не відбувалося.

6.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»

Справедлива вартість фінансових інструментів в порівнянні з їх балансовою вартістю наступна :

тис. грн.

Найменування	Балансова вартість		Справедлива вартість	
	2017	2016	2017	2016
Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю	4578	925	4578	925
Грошові кошти та їх еквіваленти	3093	1103	3093	1103
Разом дебіторська заборгованість	655	308	655	308

Керівництво КУА вважає, що наведені розкриття щодо застосування справедливої вартості є достатніми, і не вважає, що за межами фінансової звітності залишилась будь-яка суттєва інформація щодо застосування справедливої вартості, яка може бути корисною для користувачів фінансової звітності Фонду.

7. Розкриття інформації, що підтверджує статті подані у фінансових звітах

Керівництво КУА далі наводить додаткову інформацію, яка необхідна для кращого розуміння результатів діяльності Фонду:

- 1) облікова політика щодо визнання доходу,
- 2) види доходів та витрат за кожною групою для розуміння звітності користувачами;
- 3) склад і суму витрат, відображених у статтях "Інші операційні витрати" та "Інші витрати" Звіту про сукупний дохід.

7.1. Облікова політика щодо визнання доходу та витрат

Доходи Фонду визнаються на основі принципу нарахування, коли існує впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигід, а сума доходу може бути достовірно визначена.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати негайно визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

Витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходу, визнаються у тому ж періоді, що й відповідні доходи.

Детальна інформація за видами доходів та витрат за кожною групою наведено нижче.

тис. грн.

7.2. Адміністративні витрати	2017	2016
Винагорода компанії з управління активами	138	61
Послуги Національного депозитарія України	5	3
Винагорода депозитарній установі	8	5
Винагорода аудиторів	8	5
Винагорода торговцю цінними паперами	16	14
Інші адміністративні витрати, що пов'язані з обслуговуванням Фонду (<i>нотаріальні послуги, розрахунково-касове обслуговування, витрати пов'язані з обслуговуванням учасників, інформаційні послуги, кодифікація ЦП Фонду, реєстраційні послуги, тощо</i>)	5	1
Всього адміністративних витрат (рядок 2130 Звіту про сукупний дохід)	180	89
7.3. Фінансові доходи та витрати	2017	2016
<i>Інші фінансові доходи</i>		
- Дивіденди отримані	42	45
- Відсотки на депозитному рахунку в банку	335	216
Всього інших фінансових доходів (рядок 2220 Звіту про сукупний дохід)	377	261
<i>Інші доходи</i>		
- Дохід від переоцінки цінних паперів	2685	1060
- Дохід від реалізації цінних паперів	1652	1517
- Дохід від зміни вартості похідних інструментів	667	598
Всього інших доходів (рядок 2240 Звіту про сукупний дохід)	5004	3175
<i>Інші витрати</i>		
- Витрати від переоцінки цінних паперів	1781	890

-Собівартість реалізованих цінних паперів	1642	1486
- Витрати від зміни вартості похідних інструментів	264	380
Всього інших витрат <i>(рядок 2270 Звіту про сукупний дохід)</i>	3687	2756

Загальний фінансовий результат Фонду наступний:

Стаття	тис. грн.	
	2017	2016
Фінансовий результат від операційної діяльності	(180)	(89)
Фінансовий результат від фінансової діяльності	377	261
Фінансовий результат від іншої діяльності	1317	419
Загальний фінансовий результат	1514	591

7.4. Податок на прибуток

Фонд не має витрат з податку на прибуток у зв'язку з тим, що відповідно до статті 141.6.1. Податкового Кодексу України звільняються від оподаткування кошти спільного інвестування, а саме: кошти, залучені від учасників інституту спільного інвестування, доходи від здійснення операцій з активами інституту спільного інвестування, доходи, нараховані за активами інституту спільного інвестування (відсотки за депозитами, дооцінка цінних паперів, тощо), та інші доходи від діяльності інституту спільного інвестування (відсотки за позиками, орендні (лізингові) платежі, роялті тощо).

7.5. Збитки від непоточних активів, утримувані для продажу

Станом на 31.12.2017 р. Фонд не мав непоточних активів, утримуваних для продажу.

7.6. Основні засоби та нематеріальні активи

Станом на кінець дня 31 грудня 2016 та 2017 років Фонд у складі активів не мав основних засобів та нематеріальних активів.

7.7. Фінансові активи, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку

До фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку, керівництво КУА відносить інвестиції Фонду в акції щодо яких має намір продати протягом операційного циклу.

Після первісного визнання акції оцінюються їх за справедливою вартістю. Результати від зміни справедливої вартості цього фінансового активу визнаються через прибуток або збиток.

Справедлива вартість акцій, які внесені до біржового списку, оцінюється за мінімальним біржовим курсом організатора торгівлі.

Цінний папір	тис. грн.	
	31.12.2017 р.	31.12.2016 р.
Акції українських та іноземних емітентів	4 578	925
Всього інвестицій <i>Рядок 1160 Балансу (Звіту про фінансовий стан)</i>	4 578	925

Детальна інформація про інвестиції Фонду у цінні папери (вид цінного паперу, рівень листингу, рейтингова оцінка, тощо) станом на 31.12.2017 р. наведена нижче:

Вид цінних паперів	Код за ЄДРПОУ емітента (або ідентифікаційний код (номер) нерезидента в країні резиденції)	Рівень листингу котировального списку біржового реєстру, до якого включено цінний папір	Рейтингова оцінка цінного папера емітента	Справедлива вартість (тис. грн.)	Кількість (шт.)
Акції українських емітентів:					
АТ "Турбоатом"	05762269	Рівень листингу 0, ПФТС; Рівень листингу 0, УБ	-	259	19 700
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	14305909	Рівень листингу 0, ПЕРСПЕКТИВА; Рівень листингу 0, ПФТС; Рівень листингу 0, УБ	-	1 215	4 110 000
ПАТ "Центренерго"	22927045	Рівень листингу 0, УБ; Рівень листингу 0, ПЕРСПЕКТИВА; Рівень листингу 0, ПФТС	-	1 158	91 600
ПАТ "Донбасенерго"	23343582	Рівень листингу 0, ПЕРСПЕКТИВА; Рівень листингу 2, УБ; Рівень листингу 0, ПФТС	-	356	19 480
ПАТ "Крюківський вагонобудівний завод"	05763814	Рівень листингу 0, ПЕРСПЕКТИВА; Рівень листингу 2, УБ; Рівень листингу 0, ПФТС	-	36	3 600
ПАТ "Укрнафта"	00135390	Рівень листингу 0, ПЕРСПЕКТИВА; Рівень листингу 2, УБ; Рівень листингу 0, ПФТС	-	1 098	7 810
Акції іноземних емітентів:					
MHP S.A.	116838	Рівень листингу 2, УБ	-	456	1 230

Цінні папери утримуються для продажу та мають короткостроковий термін обертання. Обліковуються за справедливою вартістю за першим рівнем ієрархії справедливої вартості:

тис. грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ті, що мають котирування, та спостережувані)	
	31.12.17	31.12.16
Фінансові інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю	4 578	925

Справедлива вартість фінансових інструментів в порівнянні з їх балансовою вартістю наступна :

тис. грн.

Примітки до фінансової звітності ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал»
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

Найменування	Балансова вартість		Справедлива вартість	
	2017	2016	2017	2016
Фінансові інвестиції, які оцінюються за справедливою вартістю	4 578	925	4 578	925

Доказами відсутності зменшення корисності фінансових інвестицій Фонду є:

- виписка від Депозитарної установи Публічне акціонерне товариство "Укрсоцбанк", з рахунку в цінних паперах: цінні папери, станом на 31.12.2017 р. обліковуються на рахунок - «Цінні папери, заблоковані для торгів»,
- Відсутність означених юридичних осіб – емітентів цінних паперів в реєстрі НКЦПФР, як таких, що мають ознаки фіктивності та банкрутства, що підтверджує відсутність факторів, що б ставили під сумнів платоспроможність юридичних осіб – емітентів цінних паперів.

Детальна інформація про фінансовий результат за операціями з цінними паперами наведена нижче:

Цінний папір	Початок періоду	Купівля	Фін. результат від реалізації			Кінець періоду	Фін. результат від переоцінки			Дивіденди	Загальний фінрезультат
			Собів-ть реалізації	Вартість реалізації	Результат		Витрати	Доход	Результат		
Акції	925	4 391	1 642	1 652	10	4 578	1 781	2 685	904	34	948
Всього	925	4 391	1 642	1 652	10	4 578	1 781	2 685	904	34	948

тис. грн.

Методика оцінки справедливої вартості цінних паперів Фонду, результати якої відображаються у фінансовому результаті від переоцінки цінних паперів Фонду та яка застосовується кожного робочого дня, наступна:

Справедлива вартість належних Фонду цінних паперів, що обертаються більш як на одній фондовій біржі, при розрахунку вартості активів Фонду, оцінюється за найменшим з біржових курсів, визначених та оприлюднених на кожному з організаторів торгівлі.

У разі якщо на дату, за яку здійснюється оцінка активів Фонду, біржовий курс акцій, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку фондової біржі, не визначено, оцінка таких акцій здійснюється за останньою балансовою вартістю.

Крім акцій - фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку, Фонд має похідні інструменти - ф'ючерсні контракти, які оцінюються також за справедливою вартістю з визнанням переоцінки у складі прибутку/збитку.

Отже, в активах Фонду обліковуються цінні папери за справедливою вартістю через прибутки і збитки.

Кредитна якість фінансових активів розкрита у п. 8.3.1 цих Приміток.

Ф'ючерсні контракти, виплата премії за якими обліковується через варіаційну маржу, в бухгалтерському обліку Фонду на дату операції відображаються на забалансовому рахунку за їх видами. Станом на 31.12.2017 р. року на забалансовому рахунку Фонду обліковуються наступні ф'ючерсні контракти:

Найменування	Строковий ринок	Кількість контрактів	Розрахункова ціна на строковому ринку, грн.
Ф'ючерсний контракт UX-3.18	АТ "Українська біржа"	104	1420

Ф'ючерсні первісно оцінюються та відображаються в бухгалтерському обліку за справедливою вартістю. Витрати на операції визнаються за рахунками витрат під час їх первісного визнання. Моментом визнання строкових контрактів - є дата їх укладання.

На кожну наступну після первісного визнання дату балансу ф'ючерсні контракти, виплата премії за якими обліковується через варіаційну маржу, оцінюються за справедливою вартістю без будь-яких витрат на операції. Зміна вартості таких контрактів відповідає розміру варіаційної маржі за кожним укладеним контрактом.

Протягом кожного торговельного дня за дилерськими операціями учасника торгів позитивний результат зміни справедливої вартості ф'ючерсних контрактів, виплата премії за якими обліковується через варіаційну маржу, відображається в обліку на рахунку «Розрахунки за гарантійним забезпеченням» у кореспонденції з рахунками інших доходів або інших витрат фінансової діяльності.

Загальний фінансовий результат за ф'ючерсними контрактами наступний:

Стаття	2017	2016
Дохід від зміни вартості похідних інструментів	667	598
Витрати від зміни вартості похідних інструментів	(264)	(380)
Всього	403	218

тис. грн.

7.8. Дебіторська заборгованість

Визнання та оцінка реальності дебіторської заборгованості у періоді, що перевірявся, проводились відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». Дебіторська заборгованість з деталізацією за кожною групою для розуміння звітності користувачами має наступний склад:

тис. грн.

Стаття	31.12.2017 р.	31.12.2016 р.
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	147	90
Всього по дебіторській заборгованості за розрахунками з нарахованих доходів (рядок 1140 Звіту про фінансовий стан)	147	90
<i>Інша поточна дебіторська заборгованість</i>		
-Розрахунки за гарантійним забезпеченням	295	203
-Розрахунки з іншими дебіторами	213	15
Всього по іншій дебіторській заборгованості (рядок 1155 Звіту про фінансовий стан)	508	218
Всього дебіторської заборгованості	655	308

Станом на 31.12.2016 р. та 31.12.2017 р. Фонд не мав довгострокової дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість за строками непогашення наведена у таблиці нижче:

тис. грн.

Примітки до фінансової звітності ВСППФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

Найменування	Всього на кінець року	Дебіторська заборгованість за строками непогашення, тис. грн.		
		до 12 місяців	від 12 місяців до 18 місяців	від 18 місяців до 36 місяців
31.12.2016 р.				
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	90	90	-	-
Розрахунки за гарантійним забезпеченням	203	203	-	-
Розрахунки з іншими дебіторами	15	15	-	-
31.12.2017 р.				
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	147	147	-	-
Розрахунки за гарантійним забезпеченням	295	295	-	-
Розрахунки з іншими дебіторами	213	213	-	-

Дебіторська заборгованість обліковується за справедливою вартістю та є поточною. Станом на 31.12.2017 р. сумнівна заборгованість відсутня, тому резерви не нараховувалися.

7.9. Грошові кошти

Представлення грошових потоків від операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів здійснюється із застосуванням прямого методу, згідно з яким розкривається інформація про основні класи надходжень грошових коштів чи виплат грошових коштів. Інформація про основні види грошових надходжень та грошових виплат формується на підставі облікових записів Фонду.

Грошові кошти складаються з коштів на поточних, депозитних рахунках у банках.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Грошові кошти та їх еквіваленти для цілей звіту про рух грошових коштів представлені таким чином.

Стаття	тис. грн.	
	31.12.2017 р.	31.12.2016 р.
Грошові кошти на поточному рахунку	133	3
Грошові кошти на депозитних рахунках	2 960	1100
Всього грошових коштів <i>Рядок 1165 Балансу (Звіту про фінансовий стан)</i>	3 093	1 103

У процесі звичайної діяльності КУА розміщує грошові кошти Фонду на депозити в банках на різні строки (короткострокові). Кошти, надані банкам з фіксованими термінами погашення. Станом на 31.12.2016 р. та на 31.12.2017 р. суми, розміщені в банках, обліковуються без врахування відсотків.

Детальна інформація для користувачів звітності щодо банків, в які розміщені на депозити грошові кошти Фонду, за термінами розміщення, відсотками (які є ринковими) на 31.12.2017 р. інформація наступна.

Банк	Термін розміщення	Відсоток, %	Сума
------	-------------------	-------------	------

ЗАТ "ПРОКРЕДИТ БАНК", м.Київ	29.09.2017-22.01.2018	14%	370
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	04.08.2016-08.08.2018	16,15%	140
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	05.09.2017-15.01.2018	12,25%	200
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	07.07.2017-09.07.2018	16,9%	220
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	15.08.2017-15.08.2018	16,15%	70
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	25.05.2017-28.05.2018	16,9%	200
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	25.07.2017-25.07.2018	16,9%	150
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	27.12.2017-28.03.2018	14%	135
ПАТ "АЛЬФА-БАНК", м.Київ	28.07.2016-31.07.2018	16,9%	200
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	10.08.2017-13.08.2018	16,25%	70
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	11.08.2017-13.08.2018	16,25%	105
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	19.07.2017-23.07.2018	16,25%	100
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	21.07.2017-23.07.2018	16,25%	200
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	22.09.2017-15.01.2018	14,25%	110
ПАТ "Ідея Банк", м.Київ	28.11.2017-03.12.2018	15,75%	500
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	03.11.2017-05.11.2018	15,5%	190
Всього			2 960

Заборони на використання коштів немає. Ризики неповернення відсутні.

Станом на 31.12.2017 р. кошти, залишки яких та їх еквівалентів, утримуваних суб'єктом господарювання на поточних/депозитних рахунка, які недоступні для використання, відсутні.

Кредитна якість фінансових активів розкрита у п. 8.3.1 цих Приміток.

7.10. Кредиторська заборгованість

Визнання, облік та оцінка зобов'язань у періоді, що перевірявся, проводились відповідно до МСФО37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». Аналітичний облік розрахунків з кредиторами ведеться окремо по кожному підприємству, організації, установі, з якими здійснюються розрахунки. Первісно кредиторська заборгованість визнається за справедливою вартістю та має наступний склад:

Стаття	тис. грн.	
	31.12.2017 р.	31.12.2016 р.
Заборгованість постачальникам	3	1
Заборгованість з винагороди компанії з управління активами	20	6
Заборгованість торговцю цінними паперами за брокерським договором	33	-
Всього	56	7

Кредиторська заборгованість має поточний характер та є реальною, заборгованості з простроченим строком позовної давності не має.

Інша інформація, яка підлягає розкриттю у відповідності до вимог МСФЗ 37 не розкривається, у зв'язку з її відсутністю.

7.11. Короткострокові (поточні) забезпечення

Примітки до фінансової звітності ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал»
за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

На рахунку "Поточні забезпечення" ведеться узагальнення інформації про рух коштів, які за рішеннями, прийнятими КУА резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів і включення їх до витрат поточного періоду.

тис. грн.

Стаття	31.12.2017р.	31.12.2016 р.
Інші забезпечення	8	3
Всього <i>(рядок 1660 Звіту про фінансовий стан)</i>	8	3

Зміни щодо сформованих забезпечень, резервів протягом 2017 року відображені у таблиці нижче:

тис. грн.

Види забезпечень і резервів	Залишок на початок року	Збільшення за звітний рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористано суму у звітному році	Залишок на кінець року
		нараховано (створено)	додатково відраховання			
Інші забезпечення: <i>аудиторські послуги</i>	3	8	-	3	-	8
Разом	3	8	-	3	-	8

Суми створених забезпечень використовуються лише для погашення витрат, для яких вони були створені, тобто забезпечення має чітко цільовий характер.

7.12. Пайовий капітал, додатковий капітал

Інформація про склад власного капіталу, що відображена у фінансовій звітності, наступна:

тис. грн.

Стаття	31.12.2017 р.	31.12.2016 р.
Зареєстрований (пайовий) капітал	70 000	70 000
Додатковий капітал (емісійний дохід)	397	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(3527)	(5015)
Неоплачений капітал	(38493)	(42970)
Вилучений капітал	(20115)	(19689)
Разом, власний капітал <i>Рядок 1495 Балансу (Звіту про фінансовий стан)</i>	8262	2326

Станом на 31 грудня 2016 та 2017 років:

- зареєстрований пайовий капітал був представлений 70 000 000 інвестиційними сертифікатами номінальною вартістю 1 грн. кожний,
- неоплачений капітал був представлений 42 970 000 та 38 493 000 інвестиційними сертифікатами відповідно номінальною вартістю 1 грн. кожний,

- вилучений капітал був представлений 24 207 210 та 24 604 399 інвестиційними сертифікатами відповідно за середньозваженою вартістю вилучених інвестиційних сертифікатів.

8. Розкриття іншої інформації

8.1 Умовні зобов'язання

8.1.1. Судові позови

У 2016, 2017 роках КУА щодо активів, зобов'язань Фонду позовів до суду не було подано.

8.1.2. Оподаткування

Відповідно до статті 141.6.1. Податкового Кодексу України звільняються від оподаткування кошти спільного інвестування.

Але внаслідок наявності в українському податковому законодавстві положень, які дозволяють більш ніж один варіант тлумачення, а також через практику, що склалася в нестабільному економічному середовищі, за якої податкові органи довільно тлумачать аспекти економічної діяльності, у разі, якщо податкові органи піддадуть сумніву певне тлумачення, засноване на оцінці керівництва КУА економічної діяльності Фонду, ймовірно, що Фонд змушений буде сплатити додаткові податки, штрафи та пені. Така невизначеність може вплинути на вартість фінансових інструментів, втрати та резерви під знецінення, а також на ринковий рівень цін на угоди. На думку керівництва КУА сплатило усі податки, тому фінансова звітність не містить резервів під податкові збитки. Податкові звіти можуть переглядатися відповідними податковими органами протягом трьох років.

8.1.3. Ступінь повернення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів

Внаслідок ситуації, яка склалася в економіці України, а також як результат економічної нестабільності, що склалася на дату балансу, існує ймовірність того, що активи не зможуть бути реалізовані за їхньою балансовою вартістю в ході звичайної діяльності Фонду.

Ступінь повернення цих активів у значній мірі залежить від ефективності заходів, які знаходяться поза зоною контролю керівництва КУА. Ступінь повернення дебіторської заборгованості Фонду визначається на підставі обставин та інформації, які наявні на дату балансу. На думку керівництва КУА, резерв під фінансові активи Фонду на сьогоднішній день не потрібен, виходячи з наявних обставин та інформації.

8.2 Розкриття інформації про пов'язані сторони

До пов'язаних сторін або операцій з пов'язаними сторонами належать:

- підприємства, які прямо або опосередковано контролюють або перебувають під контролем, або ж перебувають під спільним контролем разом з Фондом;
- асоційовані компанії;
- спільні підприємства, у яких Фонд є контролюючим учасником;
- члени провідного управлінського персоналу КУА;
- близькі родичі особи, зазначеної вище;
- компанії, що контролюють КУА, або здійснюють суттєвий вплив, або мають суттєвий відсоток голосів у КУА;

Пов'язаними сторонами Фонду є:

юридичні особи:

- Приватне акціонерне товариство «ОТП Фанд Менеджмент»
- Публічне акціонерне товариство «ОТП Банк»

фізичні особи:

Примітки до фінансової звітності ВСПФ «ОТП Фонд Акцій» ТОВ «КУА «ОТП Капітал» за рік, що закінчився 31 грудня 2017 р.

- члени Наглядової ради,
- Дирекція КУА,
- посадові особи засновників-юридичних осіб КУА.

Інформація про операції Фонду з пов'язаними юридичними особами наступна:

- Приватне акціонерне товариство «ОТП Фанд Менеджмент»: у 2016 р. та 2017 р. Фонд операцій не здійснював.
- Публічне акціонерне товариство «ОТП Банк»: обсяг операцій пов'язаною стороною за 2016 та 2017 роки наступний:

Найменування послуг	тис. грн.	
	2017 р.	2016 р.
Послуги торговця	1,2	0,3
Банківські послуги	0,3	0,1
Всього	1,5	0,4

Інформація про операції з пов'язаними фізичними особами

На протязі 2016, 2017 років Фонд не здійснював операцій з продажу та закупівлі товарів, робіт і послуг між пов'язаними сторонами - фізичними особами КУА.

8.3. Цілі та політики управління фінансовими ризиками

Керівництво КУА визнає, що діяльність Фонду пов'язана з ризиками і вартість чистих активів у нестабільному ринковому середовищі може суттєво змінитись унаслідок впливу суб'єктивних чинників та об'єктивних чинників, вірогідність і напрямок впливу яких заздалегідь точно передбачити неможливо. До таких ризиків віднесено кредитний ризик, ринковий ризик та ризик ліквідності. Ринковий ризик включає валютний ризик, відсотковий ризик та інший ціновий ризик. Управління ризиками керівництвом КУА здійснюється на основі розуміння причин виникнення ризику, кількісної оцінки його можливого впливу на вартість чистих активів та застосування інструментарію щодо його пом'якшення.

8.3.1. Кредитний ризик

Кредитний ризик – ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони. Кредитний ризик притаманний таким фінансовим інструментам, як поточні та депозитні рахунки в банках, облігації та дебіторська заборгованість.

Основним методом оцінки кредитних ризиків керівництвом КУА є оцінка кредитоспроможності контрагентів Фонду, для чого використовуються кредитні рейтинги та будь-яка інша доступна інформація (фінансова звітність, додаткові запити керівництва КУА, тощо) щодо їх спроможності виконувати боргові зобов'язання.

Фінансові активи класифікуються таким чином: суми коштів в банках класифікуються відповідно до поточних кредитних рейтингів, присвоєних визнаними на міжнародному рівні рейтинговими агентствами; поточні/оборотні фінансові інвестиції, класифіковані відповідно до поточного рейтингу України, присвоєного визнаними на міжнародному рівні рейтинговими агентствами; дебіторська заборгованість класифікована відповідно до поточного рейтингу України.

Нижче наведена класифікація за кредитними рейтингами, що визначені кредитними агентствами, які надають рейтингову оцінку фінансовим установам, фінансових активів Фонду, які були не прострочені, та не знецінені.

тис. грн.

31 грудня 2016 року							
	AAA	AA	A+	BBB	Менше BBB	Кредитний рейтинг не вказаний	Всього
Рахунки у банках	340	760	3		-	-	1 103
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	0	925	925
Дебіторська заборгованість	29	26	-	-	-	253	308
31 грудня 2017 року							
	AAA	AA	A+	BBB	Менше BBB	Кредитний рейтинг не вказаний	Всього
Рахунки у банках	1685	190	1218	-	-	-	3093
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	4578	4 578
Дебіторська заборгованість	85	18	44	-	-	508	655

Керівництво КУА використовує наступні методи управління кредитними ризиками:

- ліміти щодо боргових зобов'язань за класами фінансових інструментів;
- ліміти щодо боргових зобов'язань перед одним контрагентом (або асоційованою групою);
- ліміти щодо вкладень у фінансові інструменти в розрізі кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою;
- ліміти щодо розміщення депозитів у банках з різними рейтингами та випадки дефолту та неповернення депозитів протягом останніх п'яти років.

Відповідно до законодавства Фонд не має права отримувати кредит.

8.3.2. Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: інший ціновий ризик, валютний ризик та відсотковий ризик. Ринковий ризик виникає у зв'язку з ризиками збитків, зумовлених коливаннями цін на акції, відсоткових ставок та валютних курсів.

Інший ціновий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку.

Фонду притаманний не значний інший ціновий ризик, оскільки активи Фонду не інвестуються у фінансові інструменти, яким притаманний такий тип ризику, а саме в цінні папери, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (облігації внутрішньої державної позики)

Валютний ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструменту коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.

Фонд не проводить операції в іноземних валютах. Фонд не використовує похідних фінансових інструментів для управління своїм валютним ризиком.

Чутливість до валютного ризику. Аналіз чутливості до валютних ризиків керівництво КУА проводило на основі історичних даних щодо волатильності курсів іноземних валют.

Стандартне відхилення середньоденної зміни офіційного курсу українських гривні до долара США у 2016 році склало 0,64%.

Стандартне відхилення середньоденної зміни офіційного курсу українських гривні до долара США у 2017 році склало 0,51%.

В зв'язку з тим, що в портфелі Фонду відсутні монетарні статті в іноземній валюті, зміни валютних курсів не впливають на сукупний дохід Фонду.

Відсотковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок. Керівництво КУА усвідомлює, що відсоткові ставки можуть змінюватись і це впливатиме як на доходи Фонду, так і на справедливу вартість чистих активів.

2016 рік: Фонд не несе відсоткового ризику, оскільки активи Фонду не розміщуються у боргові інструменти справедлива вартість, яких залежить від зміни ринкових відсоткових ставок.

2017 рік: Фонд не несе відсоткового ризику, оскільки активи Фонду не розміщуються у боргові інструменти справедлива вартість, яких залежить від зміни ринкових відсоткових ставок.

Заходами з мінімізації впливу ринкового ризику КУА проводить наступні заходи:

- диверсифікацію портфелю фінансових інструментів Фонду, чутливих до зміни відсоткових ставок, за видами цінних паперів, строками погашення, емітентами, галузями;
- хеджування активів Фонду, чутливих до зміни відсоткових ставок.

8.3.3. Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – ризик того, що Фонд матиме труднощі при виконанні зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу.

Керівництво КУА здійснює контроль ліквідності Фонду шляхом планування поточної ліквідності. Керівництво КУА аналізує терміни платежів Фонду, які пов'язані з дебіторською заборгованістю та іншими фінансовими активами, а також прогнозні потоки грошових коштів від операційної діяльності.

Фонд не має довгострокових фінансових зобов'язань.

тис. грн.

31 грудня 2016 року							
Фінансові активи	До 1 місяця	Від 1 до 3 місяців	Від 3 місяців до 1 року	Від 1 до 5 років	Більше 5 років	Термін погашення не визначений	Всього
Рахунки у банках	3	-	1100	-	-	-	1103
Поточні фінансові інвестиції	-	-	925	-	-	-	925
Дебіторська заборгованість	-	-	308	-	-	-	308
31 грудня 2017 року							
Фінансові активи	До 1 місяця	Від 1 до 3 місяців	Від 3 місяців до 1 року	Від 1 до 5 років	Більше 5 років	Термін погашення не визначений	Всього
Рахунки у банках	813	135	2145	-	-	-	3093
Поточні фінансові інвестиції	-	-	4578	-	-	-	4578
Дебіторська заборгованість	-	-	655	-	-	-	655

8.3.4. Ризики портфелю Фонду в цілому

Система показників ризику портфелю Фонду залежить від складності, структури, обсягів діяльності, типів, видів і класів фондів в управлінні КУА.

Показники ризиків Фонду в цілому включають:

- Історичні показники ризику, що розраховуються на підставі динаміки вартості чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат;

- Історичні показники доходності з корекцією на рівень ризику.

Станом на 30.12.2017 р. історичні показники ризику, що розраховуються на підставі динаміки вартості чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат наступні:

Період розрахунку	Динаміки вартості чистих активів в розрахунку на один інвестиційний сертифікат
1 неділя	1.65%
1 місяць	3.26%
3 місяця	7.01%
6 місяців	15.69%
1 рік	45.24%
з початку року	45.24%
з початку розміщення - 01.04.2010 р.	19.69%

На підставі проведених розрахунків динаміки вартості чистих активів Фонду в розрахунку на один інвестиційний сертифікат керівництво КУА здійснює наступні заходи (система реакції на ризики портфелю Фонду):

- змінюється структура портфелю активів Фонду (у межах інвестиційної стратегії) як реакції на зміни ринкових умов, факторів ризику, рівня ліквідності ринків тощо;
- затверджуються ліміти інвестування при включенні до портфелю Фонду нових активів та як реакція на зміну інвестиційних характеристик активів та/чи ринкових умов;
- щоденно переглядаються ліміти інвестування;
- інші заходи, що дозволяють забезпечувати відповідність доходності та ризику портфелю Фонду інвестиційній декларації.

8.4. Управління капіталом

Управління капіталом – це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним його формуванням з різноманітних джерел, а також забезпеченням ефективного його використання у господарській діяльності Фонду.

За для цього КУА здійснює управління капіталом Фонду, яке передбачає вплив на його обсяг і структуру, а також джерела формування з метою підвищення ефективності його використання. Механізм управління капіталом Фонду передбачає: чітку постановку цілей і завдань управління капіталом, а також контроль за їх дотриманням у звітному періоді; удосконалення методики визначення й аналізу ефективності використання усіх видів капіталу; розроблення напрямків оптимізації процесу управління капіталом, а також їх аналізу і впровадження; розроблення загальної стратегії управління капіталом; використання у процесі управління економічних методів і моделей, зокрема під час аналізу і планування; орієнтацію на використання внутрішніх важелів впливу на процес управління капіталом.

Враховуючи зовнішні вимоги до величини та структури капіталу, КУА здійснює управління капіталом Фонду таким чином, щоб підтримувати капітал на рівні, достатньому для задоволення операційних і стратегічних потреб Фонду.

Керівництво КУА може коригувати свою систему управління капіталом Фонду з урахуванням змін в операційному середовищі, тенденціях ринку або стратегії розвитку.

Це досягається за допомогою ефективного управління капіталом, постійного контролю за структурою капіталу, а також плануванням довгострокових інвестицій.

КУА здійснює управління капіталом Фонду з метою досягнення таких основних цілей:

- постійного економічного зростання, яке забезпечує дохід для інвесторів Фонду та виплати іншим зацікавленим сторонам;
- забезпечує розмір активів Фонду на рівні встановлених законодавством;
- запобігання та мінімізація впливу ризиків на діяльність Фонду.

Керівництво КУА здійснює огляд структури капіталу Фонду на щомісячній основі. При цьому керівництво аналізує вартість капіталу, структуру та притаманні його складовим ризики. На основі отриманих висновків КУА може здійснювати регулювання капіталу Фонду шляхом залучення додаткового капіталу, виплати доходу, зміни структури капіталу. Станом на звітну дату 31.12.2017 року розмір зареєстрованого пайового капіталу дорівнює 70 000 тис. грн., розмір сплаченого (сформованого) пайового капіталу Фонду дорівнює 31 507 тис. грн., розмір вилученого пайового капіталу Фонду дорівнює 20 115 тис. грн.

8.5. Звіт про рух грошових коштів

Інформація про рух грошових коштів надає основу для оцінки спроможності Фонду генерувати грошові кошти та еквіваленти грошових коштів і для оцінки потреб Фонду використанні цих грошових потоків. При розкритті зазначеної інформації КУА застосовувало вимоги до подання та розкриття інформації про рух грошових коштів викладені в МСБО 7.

Для цілей складання звіту про рух грошових коштів до грошових коштів та їх еквівалентів включаються активи, які можуть бути вільно конвертовані у відповідну суму грошових коштів протягом короткого періоду часу, а саме: кошти розміщені на поточному та депозитних рахунках з первісним строком погашення до 365 днів.

Інформація про грошові потоки минулого звітного періоду 2016 року використовується як показник суми, періоду та визначеності майбутніх грошових потоків. Вона корисна під час перевірки точності минулих оцінок грошових потоків, а також взаємозв'язку рентабельності, чистих грошових потоків і впливу зміни цін.

Стаття	2017	2016
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності		
Витрачання на оплату товарів (робіт, послуг)	-141	-69
Витрачання на оплату авансів	-3	-2
Інші витрачання	-3	-
Чистий рух коштів від операційної діяльності	-147	-71
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності		
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	1 618	2248
необоротних активів	-	-
Надходження від отриманих: відсотків	243	182
дивідендів	77	2
Надходження від деривативів	432	-
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	-4391	-2040
необоротних активів	-	-
Виплати за деривативами	-264	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-2285	392

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Надходження від:		
Власного капіталу	4 848	40
Витрачання на:		
Викуп власних інвестиційних сертифікатів	-426	-95
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	4422	-55
Чистий рух грошових коштів за звітний період	1990	266
Залишок коштів на початок року	1 103	837
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-	-
Залишок коштів на кінець року	3 093	1 103

8.6. Звіт про власний капітал

У цьому звіті подана інформація про стан і зміни кожного компоненту власного капіталу, зіставлення його вартості за період між початком та кінцем звітного періоду 2017 року, збільшення - зменшення його чистих активів, а також загальну зміну доходу та витрат, включаючи прибутки та збитки, отримані в результаті діяльності Фонду протягом 2017 року.

Стаття	Зареєст- ований (пайовий) капітал	Додатко- вий капітал	Нерозподі- лений прибуток (непокри- тий збиток)	Неопла- чений капітал	Вилуче- ний капітал	Всього
2016						
Залишок на початок року	70000	-	-5590	-43027	-19600	1783
Коригування :						
Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	70000	-	-5590	-43027	-19600	1783
Чистий прибуток за звітний період	-	-	591	-	-	59173
Розміщення інвестиційних сертифікатів	-	-	-	57	-	57
Викуп інвестиційних сертифікатів	-	-	-	-	-89	-89
Емісійний дохід в наслідок розміщення інвестиційних сертифікатів вище номіналу	-	-	-16	-	-	-16
Разом змін в капіталі	-	-	575	57	-89	543
Залишок на кінець року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
2017						
Залишок на початок року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
Коригування :						
Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
Чистий прибуток за звітний період	-	-	1514	-	-	1514
Розміщення інвестиційних сертифікатів	-	-	-	4477	-	4477
Викуп інвестиційних сертифікатів	-	-	-	-	-426	-426
Емісійний дохід в наслідок розміщення інвестиційних сертифікатів вище номіналу	-	397	-26	-	-	371
Разом змін в капіталі	-	397	1488	4477	-426	5936
Залишок на кінець року	70000	397	-3527	-38493	-20115	8262

III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності		
Надходження від:		
Власного капіталу	4 848	40
Витрачання на:		
Викуп власних інвестиційних сертифікатів	-426	-95
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	4422	-55
Чистий рух грошових коштів за звітний період	1990	266
Залишок коштів на початок року	1 103	837
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	-	-
Залишок коштів на кінець року	3 093	1 103

8.6. Звіт про власний капітал

У цьому звіті подана інформація про стан і зміни кожного компоненту власного капіталу, зіставлення його вартості за період між початком та кінцем звітного періоду 2017 року, збільшення - зменшення його чистих активів, а також загальну зміну доходу та витрат, включаючи прибутки та збитки, отримані в результаті діяльності Фонду протягом 2017 року.

Стаття	Зареєст- ований (пайовий) капітал	Додатко- вий капітал	Нерозподі- лений прибуток (непокри- тий збиток)	Неопла- чений капітал	Вилуче- ний капітал	Всього
2016						
Залишок на початок року	70000	-	-5590	-43027	-19600	1783
Коригування :						
Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	70000	-	-5590	-43027	-19600	1783
Чистий прибуток за звітний період	-	-	591	-	-	59173
Розміщення інвестиційних сертифікатів	-	-	-	57	-	57
Викуп інвестиційних сертифікатів	-	-	-	-	-89	-89
Емісійний дохід в наслідок розміщення інвестиційних сертифікатів вище номіналу	-	-	-16	-	-	-16
Разом змін в капіталі	-	-	575	57	-89	543
Залишок на кінець року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
2017						
Залишок на початок року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
Коригування :						
Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	70000	-	-5015	-42970	-19689	2326
Чистий прибуток за звітний період	-	-	1514	-	-	1514
Розміщення інвестиційних сертифікатів	-	-	-	4477	-	4477
Викуп інвестиційних сертифікатів	-	-	-	-	-426	-426
Емісійний дохід в наслідок розміщення інвестиційних сертифікатів вище номіналу	-	397	-26	-	-	371
Разом змін в капіталі	-	397	1488	4477	-426	5936
Залишок на кінець року	70000	397	-3527	-38493	-20115	8262